



**Програма за опазване на околната среда
на община Левски /2017-2020/**

2017 г.

Съдържание

Съдържание.....	1
I. ВЪВЕДЕНИЕ	5
II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	7
II.1. Природно-географски и териториално-административни фактори	7
II.1.2. Релеф.....	11
II.1.3. Климат.....	11
II.1.4. Полезни изкопаеми	15
II.1.5. Териториално-административни фактори	15
III. СЕКТОРНИ АНАЛИЗИ	17
III.1. ВОДИ	17
III.1.1. Количество на водните ресурси в община Левски	17
III.1.2. Водопотребление в община Левски	21
III.1.3. Хидротехнически съоръжения, водопотребление от повърхностни източници ...	28
III.1.4. Воден баланс.....	28
III.1.5. Качество на питейните води	28
III.1.6. Качество на повърхностните и подпочвените води	29
III.1.7. Изводи	37
III.2. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ	38
III.2.1 Анализ на климатичните и метеорологични фактори.....	38
III.2.2 Качество на атмосферния въздух	38
III.2.3. Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух.....	40
III.2.4. Емисии от неподвижни източници /енергийни/	40
III.2.5. Емисии от неподвижни източници /производствени/.....	41
III.2.6. Емисии от неподвижни източници /депа/	41
III.2.7. Емисии от подвижни източници.....	41
III.2.8. Други източници на замърсяване	42
III.2.9. Изводи.....	43
III.3. ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ.....	44
III.3.1. Актуално състояние на почвената покривка	44
III.3.2. Земеделски земи	45
III.3.3. Нарушени терени	45
III.3.4. Заблатени почви.....	45
III.3.5. Ерозирали почви	45
III.3.6. Изводи.....	46

III.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ	47
III.4.1 Защитени територии.....	47
III.4.2 Защитени зони	48
III.4.3 Лечебни растения	55
III.4.4. Ландшафт.....	94
III.4.5 Изводи.....	95
III.5. ОТПАДЪЦИ.....	96
III.5.1 Битови отпадъци	96
III.5.2 Строителни отпадъци	99
III.5.3 Производствени и опасни отпадъци.....	99
III.5.4 Изводи.....	100
III.6. ШУМ	101
III.6.1. Изводи.....	102
III.7. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО.....	102
IV. УПРАВЛЕНСКИ РЕСУРСИ.....	111
IV.1. Роля на Общинския съвет и общинската администрация при изпълнение на политиката по опазване на околната среда в община Левски	111
IV.2. Общински наредби, свързани с дейности по опазване на околната среда.....	112
IV.3. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи, съседни общини, бизнеса, НПО	112
IV.4. Информирание на обществеността.....	112
IV.5. Системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда	113
IV.6. Услуги, предоставяни от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда – обхват на дейност и статут на фирмите, осъществяващи съответната дейност: 113	
V. ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ	114
VI. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 118	
V.1. Икономически показатели.....	118
V.2. Демографски показатели	120
VII. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT-АНАЛИЗ) 123	
VIII. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА ЛЕВСКИ	125
IX. ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА ЛЕВСКИ	126
a. Стратегически цели.....	126
b. Специфични цели.....	126
c. Приоритети	127
X. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	128

X.1. Опазване на качествата на атмосферния въздух.....	128
X.2. Опазване на качествата на повърхностните и подземните води в общината и осигуряване на пресни питейни води за населението.....	129
X.3. Опазване и поддържане на качествата на почвените ресурси	130
X.4. Опазване на биологичното разнообразие и на естествените ландшафти	131
X.5. Подобряване на системата за управление на отпадъците	132
X.6. Предотвратяване на риска от неблагоприятни природни явления – наводнения, свлачища, ерозия, пожари	133
Адаптация на климатични промени.....	133
X.7. Информационно обезпечаване.....	134
X.8. Правно регулиране на дейностите по опазването на околната среда	134
X.9. Повишаване на административния капацитет.....	134
X.10. Участие на населението при разрешаване на проблемите по опазването и поддържането на околната среда.....	135
X.11. Привличане на инвестиции в производства и дейности, способстващи опазването на околната среда	135
XI. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.....	136
XII. ПРИЛОЖЕНИЯ.....	137

АНОНС

„Великите Обещания за Безграничен Прогрес за овладяване на природата, за изобилие от материални блага, за пълно щастие, достъпно за по-голяма част от човечеството, и за неограничена свобода на личността са подхранвали надеждите и вярата на поколения от зората на индустриалната епоха. Цивилизацията се е зародила, когато хората са започнали да господстват над природата. Това господство обаче остава ограничено до настъпването на индустриалната епоха. В условията на научно-техническия прогрес, като се започне от замяната на животинската и човешката сила с механична, впоследствие и с ядрена енергия, и се стигне до замяната на човешкия интелект с компютъра в някои области, хората започнаха да вярват, че са способни да реализират неограничено по количество и качество производство и отгук — неограничено потребление, че техниката ги прави всесилни, а науката всезнаещи и вездесъщи. Мислеха, че са на път да станат богове, висши същества, способни да създадат един нов, по-съвършен свят, използвайки природата като „градивен материал“ за своето творение.

Трябва да си представим великолепието на Големите Надежди, прекрасните материални и интелектуални постижения на индустриалната епоха, за да разберем драмата, която причинява днес осъзнаването на техния крах. Защото индустриалната епоха наистина не можа да оправдае Големите Надежди и хората все по-масово започват да осъзнават, че:

- неограниченото задоволяване на всички желания нито допринася за благополучието, нито е път за постигане на щастие или дори на максимално удоволствие;
- мечтата да бъдем независими господари на своя живот се превърна в химера, когато започнахме да проумяваме, че сме бурмички в огромната бюрократична машина, а мислите, чувствата и вкусовете ни са манипулирани от управляващите, от индустриалците и от обслужващите ги средства за масова комуникация;
- от плодовете на икономическия прогрес се ползват в пълна мяра само богатите държави, а пропастта между богатите и бедните държави още повече се задълбочава;
- сам по себе си техническият прогрес създава екологична заплаха и опасност от ядрена война, които поотделно или заедно са в състояние да унищожат цивилизацията, а по всяка вероятност и живота на Земята.

Ерих Фром, от „Да имаш или да бъдеш“, Ню Йорк, юни 1976 г

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейска политика

Опазването на околната среда е един от основните приоритети на Европейския съюз (ЕС). Законодателството в областта регулярно се обновява и обхватът му се разширява. Понастоящем над 18% от територията на ЕС е определена като защитени зони, а гражданите му използват вода с доста добро качество в света.

Политиките по опазване на околната среда са заложени в седмата програма за действие, активна до 2020 година, която задава по-дългосрочни визия и цели – до 2050 г.: „През 2050 г. ще живеем с екологичните ограничения на планетата. Нашият просперитет и здрава околна среда са резултат от иновативна, кръгова икономика¹, в която нищо не се губи и където природните ресурси се управляват устойчиво, биоразнообразието е защитено, ценено и възстановявано по начин, който повишава издръжливостта на обществото. Нашият ниско-въглероден растеж е отделен от използването на ресурси, определяйки стъпките към едно безопасно и устойчиво глобално общество.“

Програмата определя три ключови цели:

- Защита, консервиране и подобряване на природния капитал на ЕС;
- Превръщането на ЕС в ресурсно-ефикасна, зелена и конкурентна, ниско-въглеродна икономика;
- Предпазване на хората в ЕС от натиск, свързан с околната среда, а също и от рискове за здравето и благополучието.

Тези цели ще бъдат постигнати чрез редица мерки, които включват:

- по-добро прилагане на законите;
- повишаване на информираността на хората;
- повече и по-мъдри инвестиции за опазване на околната среда и политиката по климата;
- пълно интегриране на изискванията за околната среда в другите политики.

¹ <http://europe.bg/bg/articles/news/2015/05/28/komisiyata-se-dopitva-do-obshtestvenostta-za-idei-za-krugovata-ikonomika>

След приемането на България за член на ЕС през 2007 г., политиката в областта на опазването на околната среда в страната следва основните насоки на развитие, поставяни на наднационално ниво, но има и своите вътрешни приоритети.

Преглед на национално законодателство

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) е основният документ, уреждащ въпросите, касаещи състоянието на околната среда в България.

Там се засягат въпроси като:

- опазването на околната среда за сегашните и бъдещите поколения и защитата на здравето на хората;
- съхраняването на биологичното разнообразие в съответствие с природната биогеографска характеристика на страната;
- опазването и ползването на компонентите на околната среда;
- контрола и управлението на факторите, които увреждат околната среда;
- осъществяването на контрол върху състоянието на околната среда и източниците на замърсяване;
- предотвратяването и ограничаването на замърсяването;
- създаването и функционирането на Националната система за мониторинг на околната среда;
- стратегиите, програмите и планове за опазване на околната среда;
- събирането и достъпа до информацията за околната среда;
- икономическата организация на дейностите по опазване на околната среда;
- правата и задълженията на държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазването на околната среда.

Във връзка с обхвата на ЗООС са и задълженията на кметовете на общините, които, съгласно чл. 79 от ЗООС, разработват програми за опазване на околната среда за съответната община в съответствие с указания на министъра на околната среда и водите.

II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

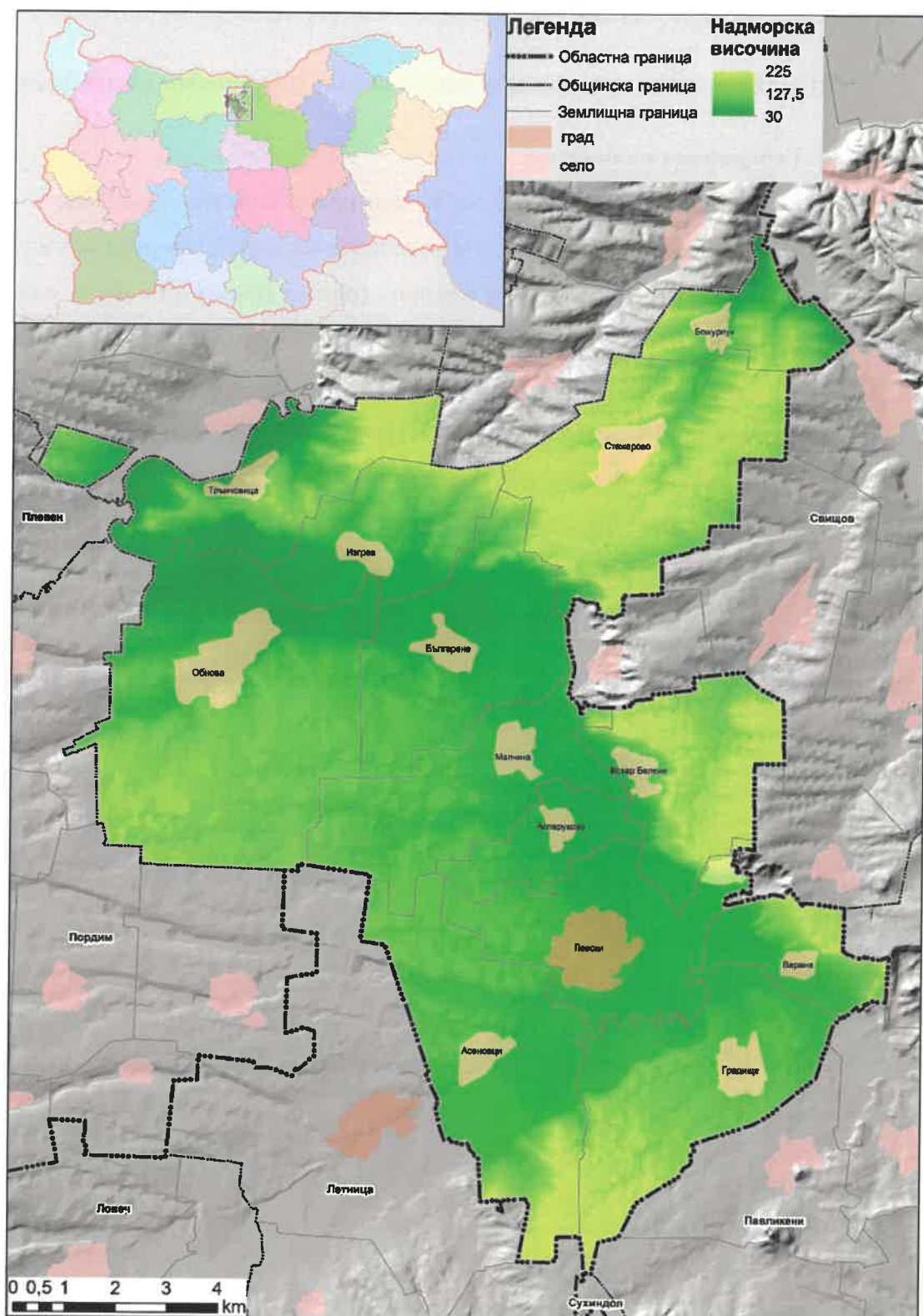
II.1. Природно-географски и териториално-административни фактори

II.1.1. Географско положение

Община Левски е разположена в Централна Северна България, в източната част на Северозападен район за планиране и в източната част на Плевенска област. Територията ѝ на север граничи с общините Белене и Никопол (област Плевен), на изток с общините Свищов и Павликени (област Велико Търново), на юг – община Сухиндол (община В. Търново), на югозапад – община Летница (област Ловеч), на запад – общините Пордим и Плевен (област Плевен).

Благодарение на благоприятното ѝ географско положение, общината има потенциал за икономическо и социално развитие, които от своя страна да доведат до развитие на социалната и техническа инфраструктура, нарастване на потреблението на вода и електричество и др.

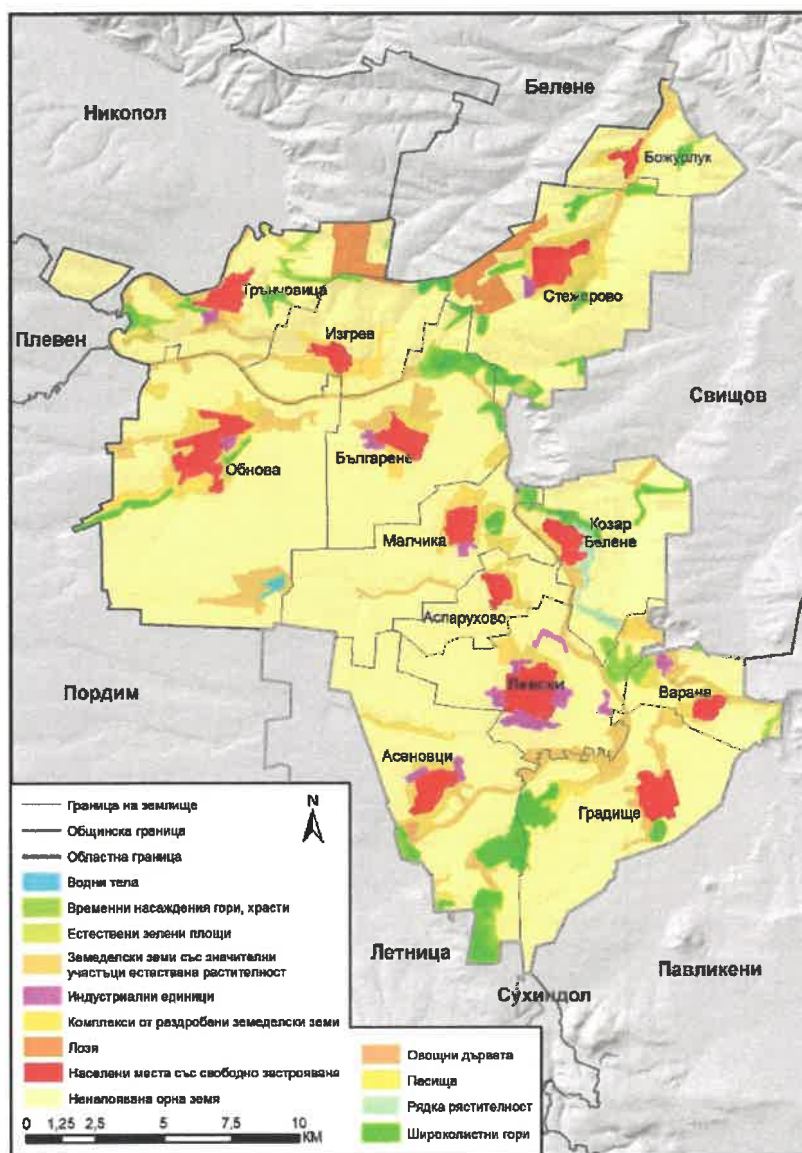
Община Левски заема площ от 414,7 км², което съставлява около 9,5% от територията на област Плевен и около 2% от територията на Северозападен район.



фигура 1. Географско положение на община Левски

Населението на общината към 2016 г. възлиза на 18149² жители. В състава ѝ влизат 13 населени места. Това са: гр. Левски, с. Асеновци; с. Аспарухово; с. Българене, с. Градище; с. Изгрев; с. Козар Белене; с. Стежерово; с. Малчика; с. Обнова; с. Трънчовица; с. Божурлук и с. Варана.

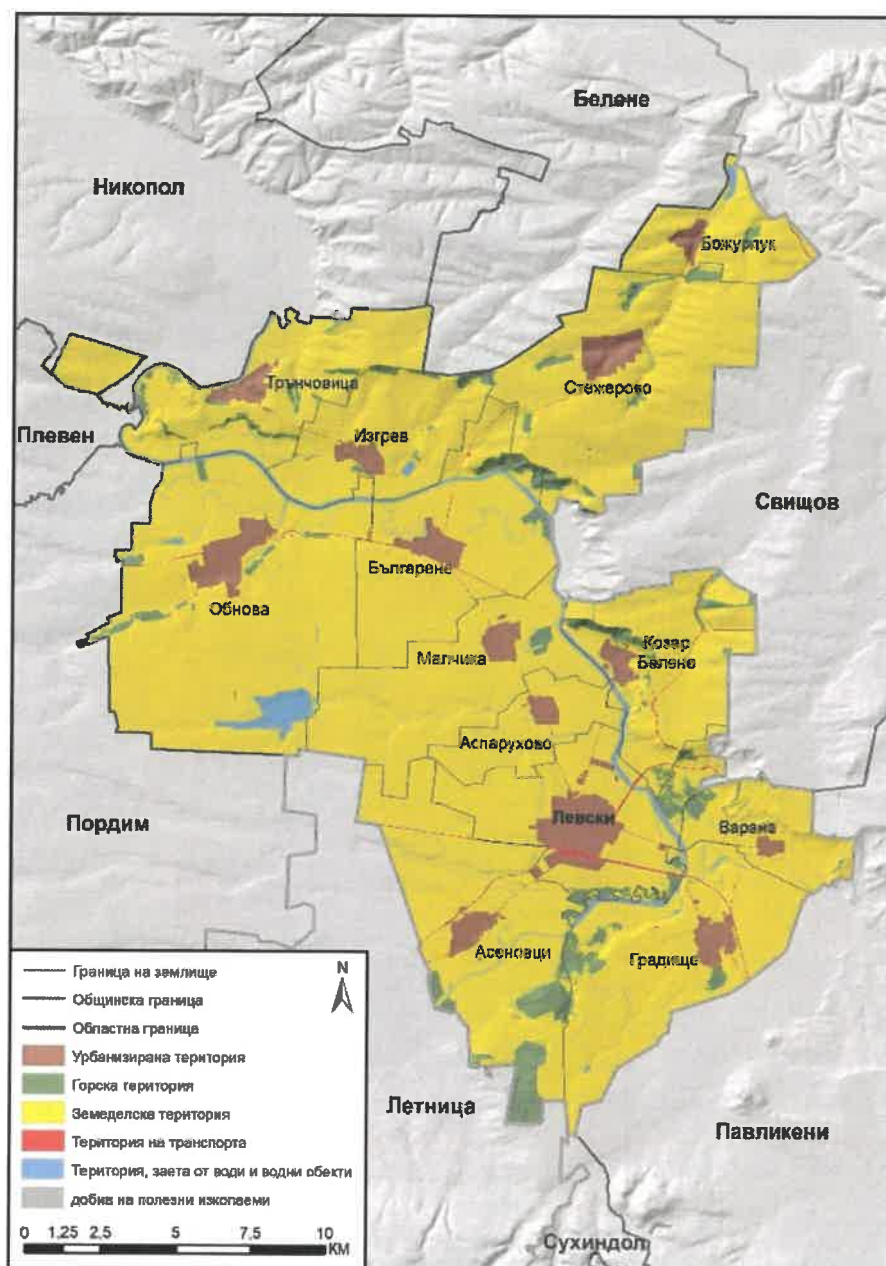
Общината е разположена в централната част на Дунавската равнина. Релефът е равнинно-хълмист със средна надморска височина от около 80 м. Отводнява се от река Осъм. По-голямата част от територията ѝ е заета от обработваеми земи и трайни насаждения (фиг. 2).



Фигура 2. Структура на земното покритие в община Левски (по Корине_CLC)

² По данни на НСИ: <http://nsi.bg/bg/content/2975>

Балансът на територията на общината ясно показва земеделския ѝ характер (Фиг.3)³. Делът на земеделските земи възлиза на 70,1% от общата ѝ площ, което е в рамките на средното за областта. Въпреки ясно изразения ѝ земеделски профил, около 12% от територията са необработваеми земи (които вкл. пасища, мери, територии за възстановяване и др.). Горският фонд формира едва 4% от територията.



Фигура 3. Баланс на територията на община Левски

³ Предварителен проект на Общ устройствен план на община Левски

II.1.2. Релеф

Община Левски е разположена в Централна Северна България, в Средната Дунавската равнинно-хълмиста област⁴, Тученишко-долноосъмски район. Областта е преходна между по-високата Източна подобласт и по-високата Западна.

Релефът е преобладаващо равнинен и слабо хълмист. Общият наклон на терена е от юг, югозапад към север, североизток. Средната надморска височина на общината е 87 м, като в най-ниската си част е 38 м, а в най-високата точка достига до 195 м.

Средното вертикално разчленение на релефа е 50 м/км^2 , а средното хоризонтално разчленение е относително ниско - 1 км/км^2 . Не се наблюдават резки наклони на топографската повърхнина и варират в границите на 3° - 7° .

В геолого-тектонско отношение територията на община Левски попада в Плевенско-Свищовска подобласт. Тя е изградена от кредни варовикови пластове, които благоприятстват развитието на карстови процеси. Северните части на общината са заети от лъсоча покривка, която е разпространена успоредно на река Дунав. Дебелината ѝ намалява от север (30-50 m) на юг (20-30 m).

Наблюдава се слабо изразена междудолинна асиметрия, с по-полегати източни и по-стръмни западни брегове. По-ясна е по склоновете на р. Осъм на север от гр. Левски.

II.1.3. Климат

Климатът се формира в резултат на взаимодействието на зонални и аazonални фактори, сред които циркулация на въздушните маси, радиационните условия, равнинния релеф, земеделския характер на усвояване на земите и др.

Община Левски се намира в район с ясно изразен умереноконтинентален климат. Той се формира под влиянието на океанските въздушни маси, чиито пренос е основно от запад – северозапад и континенталните въздушни маси, чиито пренос е основно от север – североизток. В топлото полугодие се наблюдава нахлуване на тропически въздушни маси, а в студеното - на арктически.

Районът, в който е разположена общината, се характеризира с горещо лято и студена зима. Максимумът на валежите е през пролетта (май-юни), а минимумът през зимата (февруари).

⁴ БАН, География на България. Първи том. Физическа география. Изд. на БАН. 1966.

Типична за умереноконтиненталната зона е голямата сезонна температурна амплитуда, както и непостоянното време.

Радиационен режим

Районът на община Левски е относително слънчев. Фигура 4 показва, че соларният потенциал на община Левски възлиза на 1280-1480 kWh/km², което е относително ниско в сравнение с останалите райони на страната.



Фигура 4. Карта на слънчевата радиация в България по райони; Източник: Агенция за устойчиво енергийно развитие

Към момента (2017 г.) няма данни за наднормени стойности на радиационния фон на територията на община Левски, нито за наличието на йонизиращи и/или нейонизиращи лъчения. Източници на радиационно замърсяване не са установени.

Температурен режим

Средните годишни температури са в границите на средните за страната – 11.7° за ст. Плевен⁵. Средната януарска температура е минус 1,3°C, а средната юлска - 22,9°C. Максималните летни температури достигат до 38 - 40°C. Зимата тук е една от най-студените за условията на България, а лятото - горещо.

Континенталният климат е добре изразен, основен белег, на който е значителната годишна амплитуда – за ст. Плевен тя е около 26° (в Дунавската равнина температурната амплитуда е 25°C, в преходната област близо 23°C).

Режим на валежите

Годишната сума на валежите - 550 - 600 мм за Плевен⁶ е по-ниска от средната за страната, което до известна степен се дължи на т.нар. „валежна сянка“ на Южните Карпати. Влиянието ѝ намалява на юг и съответно сумата на валежите се увеличава.

Характерно за климатичната област и в частност за община Левски е, че валежите имат главен максимум през лятото – в месеците май-юни (32% от годишния баланс) и главен минимум през зимата – февруари (18% от годишния баланс).

По-ниските валежни количества, както и относително niskия дял на горска растителност, създават предпоставки за засушавания, които ограничават самопречиствателните възможности на въздуха. Тези фактори способстват и за задържането на прахови замърсители от земеделието и промишлеността.

Влажност на въздуха

Основният фактор, влияещ върху влажността на въздуха е годишният ход на температурата на въздуха. Дните с относителна влажност над 80% са средно 80,2 дни годишно, докато сухите дни са едва 12,5. Високата влажност на въздуха е главно през месеците януари, февруари, ноември и декември. Дните с висока влажност са от 13 до 20 дни на месец.

Мъгли

Дните с мъгли в района на община Левски са 20 до 38 годишно и се проявяват главно в периода от края на октомври до средата на март. Тези явления имат неблагоприятно влияние, тъй

⁵ Поради отсъствието на данни от регулярни наблюдения в обхвата на общината, в анализа на режима на климатичните елементи са взети под внимание данни от други станции, разположени в териториална близост (ст. Павликени) и в сходни природо-географски условия (ст. Плевен).

⁶ БАН, География на България. Първи том. Физическа география. Изд. на БАН. 1966

като спомагат за задържане на фините прахови частици във въздуха и намаляват качеството му. Разсейването им се случва с повишаване на температурите и появата на вятър.

Снежна покривка

Характерна за района е появата на снежна покривка в края на ноември, началото на декември, а изчезването ѝ към средата на март. В някои райони на общината се получават снежни навяхвания, поради силните ветрове.

Вятър

Ветровата циркулация е в основата на възможностите за естествено пречистване на въздуха и разсейването на приземните замърсители.

В района на община Левски, през преходните сезони духат силни северозападни ветрове. През летния период се наблюдават чести прояви на силни гръмотевични бури, придружени с обилни валежи от дъжд и градушка, което се дължи на преминаването на студени фронтове над силно нагрятата земна повърхност. Честа през преходните сезони е и появата на фьон, който повишава температурите и спомага за бързото разтопяване на снежната покривка.

Тихо време се наблюдава най-често през месец април (около 32% от случаите), а средногодишната му честота е около 39%.

Средната годишна скорост на ветровете е около 1,8 м/с⁷. Целогодишно преобладават западните ветрове с честота 29,5%, които са най-чести през м. юли (35,0%). Следват северозападните ветрове с честота 21,1% и източните с честота 15,0%. С най-малка следногодишна скорост са южните ветрове (3,2%).

Агроклиматични ресурси

Община Левски разполага с висок агроклиматичен потенциал за развитие на всички подотрасли на растениевъдството – зърнени, технически, зеленчукови култури и трайни насаждения. Община Левски е определяна като територия със средно висок риск от засушаване⁸.

Потенциал за използване на ВЕИ

⁷ По данни на община Левски: станция Павликени

⁸ Общини с риск към атмосферно засушаване - http://meteorology.meteo.bg/pic_clm_drought_VA.gif

Продължителността на слънчевото греене и соларният потенциал на община Левски дават основание да се смята, че в района има потенциал за използване на слънчева енергия като възобновяем източник на енергия. Съгласно оценките, направени от *Агенция за устойчиво енергийно развитие*, общината има потенциал от 1280-1480 kWh/km² годишно, което е средно за нивата на соларна радиация в Европа⁹.

Потенциал в използването на ВЕИ има и при отглеждането и добива на растителни култури, от които се произвеждат биогорива (рапица, слънчоглед, соя и др.).

II.1.4. Полезни изкопаеми

Територията на община Левски е бедна на полезни изкопаеми. Срещат се находища на глина в някои от населените места и едрозърнести пясъци по поречието на р. Осъм. В землището на с. Варана са установени залежи на базалт, а в с. Асеновци има разработена кариера за извличане на суровини за производството на керамични изделия.

II.1.5. Териториално-административни фактори

Към 31.12.2016 г., населението на община Левски възлиза на 18 149 души¹⁰. Наблюдава се трайна тенденция за намаляване броя на жителите, като спрямо преброяването от 2011, то е с близо 9%. Това се дължи както на отрицателния естествен прираст (-268 за 2016 г.), така и на миграционните процеси на населението (-30 души към 2016 г.). Като положителна тенденция може да се отбележи относително високия брой трудоспособно население – 54.4%.

Селищната мрежа в общината е съставена от 13 населени места – административния център гр. Левски и 12 села: Асеновци, Аспарухово, Божурлук, Българене, Варана, Градище, Изгрев, Козар белене, Малчика, Обнова, Стежерово и Трънчовица.

Населението е неравномерно разпределено по територията. Половината от него (9148 души) е съсредоточена в гр. Левски, а жителите в най-малкото населено място – Варана, наброяват 38. Положителен е фактът, че по-голямата част от селата са с население над 500 души.

Таблица 1. Население по населени места в община Левски

Селище	Брой жители
Град Левски	9 148

⁹ Глобална хоризонтална радиация - <http://www.geni.org/globalenergy/library/renewable-energy-resources/world/europe/solar-europe/indexbig.shtml>

¹⁰ По данни на НСИ: <http://www.nsi.bg/bg/content/2975/>

Село Обнова	1 834
Село Асеновци	1 310
Село Малчика	1 241
Село Градище	1 016
Село Българене	772
Село Козар белене	708
Село Аспарухово	572
Село Трънчовица	524
Село Изгрев	446
Село Стежерово	434
Село Божурлук	106
Село Варана	38

По функционалната класификация на общините в Република България, община Левски е от типа аграрно-промишлена. Съгласно анализите, залегнали в основата на Общинския план за развитие на Левски за програмния период 2014-2020¹¹, общината носи характеристиките на община с потенциал за развитие на промишлеността и земеделието. Най-голямо значение за развитието на община Левски имат вътрешнообластните връзки с останалите общини от областта (най-вече Плевен), а от междуобластните – тези с общините Павликени и Ловеч.

¹¹ Общински план за развитие на община Левски, 2014-2020. <http://www.oblevski.com/index.php?>

III. СЕКТОРНИ АНАЛИЗИ

III.1. ВОДИ

III.1.1. Количество на водните ресурси в община Левски

А. Повърхностни води в община Левски

Община Левски попада в Черноморска отточна област или по-конкретно в Дунавската подотточна област, тъй като речните води на територията ѝ се оттичат към Черно море, посредством река Дунав. Мониторингът на водите в общината е под контрола на Басейнова дирекция Дунавски район с център гр. Плевен (БДДР-Плевен). Като административно-териториален обхват дейността на Басейнова дирекция Дунавски район покрива 18 области на България (София, Плевен, Ловеч, Русе, Силистра, В. Търново, Враца, Монтана, Видин, Разград, Добрич, Шумен и други) и 126 общини. Общата площ, която обхваща дирекцията е 47 235 km² или 42,5% от територията на страната.

Речна мрежа

Характерно за реките в района е долинната асиметрия, с полегати източни и стръмни западни брегове, която е по-ясно изразена от юг на север.

Основната отводнителна артерия на територията на общината е река Осъм. Тя тече в североизточна посока след гр. Ловеч до с. Градище, където прави завой на запад и до вливането си в Дунав тече в север-северозападна посока. За нейно начало се счита р. Черни Осъм, която извира от северните склонове на Троянския балкан в Средна Стара планина. Протича през тясна, дълга, с голям наклон долина в североизточна посока, приема един малък десен приток (Жидов дол) при с. Нешковци и при местността „Смесието“ се събира с най-големия си десен приток Крайовищица. Последната дренира склоновете на в. Левски и в. Купена и прибира водите на няколко десни притока, спускащи се от вододелния хребет между реките Видима и Черни Осъм. От м. „Смесието“ надолу р. Черни Осъм се отправя на север, приема няколко незначителни притока под с. Орешак, завива на запад и при махала Велчовска на около 3 км от гр. Троян се събира с р. Бели Осъм. След събирането на р. Ч. Осъм с Бели Осъм малко под гр. Троян реката носи името само Осъм. Оттам надолу р. Осъм държи северна посока до гр. Ловеч, минавайки през пресечена хълмиста местност. Общата ѝ дължина възлиза на 204,46 km, а площта на водосборната ѝ област – 2 838 km². Средният ѝ наклон е около 57‰. Водосборната ѝ област е ограничена от водосбора на р. Вит от запад и р. Янтра на изток и възлиза на около 20 km. Това ограничава възможността за развитие на гъста речна мрежа. Гъстотата на речната мрежа е 0,4 km/km², а за

отделни притоци в долното течение достига до $0,15 \text{ km/km}^2$. Средната мътност на р. Осъм при гр. Левски е 590 g/m^3 и е относително висока поради различни фактори като засушавания, ерозия, дефлация и неустойчивата структура на почвите. Основните ѝ притоци на територията на община Левски, са реките Ломя, Пордимска бара, Пелишатска бара.

Общата дължина на река Осъм протичаща през община Левски е $45,34 \text{ km}$, $36,656 \text{ km}$ лява дига и $33,970 \text{ km}$ дясна дига. Притоци на река Осъм на територията на община Левски – ляв приток р. Пордимска бара с $0,980 \text{ km}$ обща дължина, река Ломя $1,800 \text{ km}$ обща дължина.

Река Осъм има решаващо значение за развитието на селищата в долината – гр. Левски и прилежащите му села. Тя е основен източник за напояване за селищата в поречието ѝ. По поречието на р. Осъм на територията на община Левски има хидрометрична станция при с. Изгрев - **Пункт Изгрев 22800 (413*)¹²**, $107,8 \text{ km}$ разстояние от устието на реката. Като приток във водосбора на р. Дунав, река Осъм е определена като **чувствителна зона в съответствие с изискванията на Директива 91/271/ЕЕС от 21.05.1991г. за общинските пречиствателни станции за отпадъчни води.**

Състоянието на речното легло и на защитните диги на много места са в лошо състояние, а дигите след наводненията през 2005 г. са компрометирани. Защитните диги имат нужда от укрепване в селата Обнова, Трънчовица, Изгрев, Българене, Асеновци, Козар Белене, Варана, както и в град Левски, в местността „Шаварна”. Състоянието на същите не се следи непрекъснато от "Напоителни системи" ЕАД – Плевен. Необходимо е и прочистване на речното легло в много участъци по поречието на р. Осъм, протичаща през населените места на общината.

Река Ломя извира от източната част на Деветашкото плато, в рамките на община Летница и тече през общините Сухиндол, Павликени и Левски, където се влива в р. Осъм. Общата ѝ дължина е 38 km , като в рамките на община Левски дължината ѝ е около 9 km . Общата площ на водосборния ѝ басейн е 170 km^2 . Съгласно категоризацията на водите в повърхностните водни обекти, водите ѝ са II-ра категория¹³ и са годни за водопой, водни спортове, риболов и напояване. В долното течение са изградени напоителни канали, които отклоняват водата и реката стига до устието си само при пълноводие.

¹² <http://pleven.meteo.bg/hydrostations.htm>

¹³ <http://riew-pleven.eu/doc/docladiOS/2009/Vodi.pdf>

Река Пордимска бара извира източно от село Гривица. Тече в източна посока до границата на община Левски, където прави завой и до вливането си в р. Осъм тече на изток-североизток. Понякога при пълноводие, реката се разлива в низината южно от село Обнова и замочурява прилежащите пасища. До село Обнова категорията на водата е I-ва – може да се използва за питейни нужди, след това е оценена на II-ра.

През лятото при реките в района се наблюдава обилно изпарение. Температурата на водата е променлива и може да варира между 13° и 23° С в зависимост от дълбочината, бързината на течението и др.

Вътрешни водоеми

На територията на община Левски са изградени два язовира - „Лъженска бара“ при с. Малчика и „Дановски мост“ при с. Обнова, който по данни на община Левски е пресъхнал и не се ползва. Язовир „Лъженска бара“ се използва основно за напояване и водите му нямат питейни качества. Функционират и няколко рибарника край селата Обнова (2 бр.), Градище (4бр.).

Б. Подпочвени води

Подземните води на територията на община Левски са порови, със слаб напор. Акумулирани са в алувиалните чакълесто-песъкливи отложения от терасата на р. Осъм. Подхранването на водоносния хоризонт се извършва от инфилтрирани атмосферни валежи, а дренирането се извършва в отложенията на речната тераса.

По данни от проучвания е установено, че подземните води на територията на общината залягат на около 4,50 м. под повърхността. Срещат се и територии с високи подпочвени води, на които нивото се движи между 0,6 и 1 m (при с. Варана).

Установени са две подземни водни тела в обхвата на общината:

- **BG1G0000Qpl025 - Порови води в Кватернара - между реките Вит и Осъм** с площ на ПВТ - 997 km² от безнапорен тип. Покриващите пластове са лъсови отложения, а литоложкият строеж е от чакълесто-песъкливи отложения;
- **BG1G0000Qal019 – Порови води в Кватернара - р. Осъм** с площ на ПВТ - 365 km² от безнапорен тип. Покриващите пластове са представени от глинесто-песъкливи отложения, а литоложкият строеж - от чакъли, пясъци и песъчливи глини.

В. Питейни води и водни ресурси

Контролът върху състоянието на повърхностните и подземни води е организиран в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда /НСМОС/. Мониторингът на водите е регламентиран в Наредба № 1 /11.04.2011 г., която урежда реда и начина за създаване на мрежите и планиране за мониторинга. Предмет на мониторинг на водите са валежите, повърхностните води (реки, езера и язовири) и подземните води. Негативното въздействие върху качеството на водите е резултат от антропогенното въздействие, което се изразява в изменение на режима на водния им отток, заустване на отпадъчни води от точкови и дифузни източници и др. Допълнително негативно влияние върху екологичното състояние на водите оказват някои косвени фактори като: замърсяването на атмосферата и свързаните с това валежи и седименти във водосборните области, глобалното изменение на климата и в частност повишаване на температурата, както и влиянието ѝ върху протичащите в тях химични, биохимични и сорбционни процеси и др. Актуалното състояние на част от водните тела на територията на община Левски е оценено както следва:

- Оценка на екологичното и химическо състояние:
 - Повърхностно водно тяло с код BG1OS130R015 - р. Осъм от гр. Левски до устие - екологичното състояние е умерено, а химическото е добро;
 - Повърхностно водно тяло с код BG1OS700R011 - р. Осъм от гр. Левски до с. Дойренци – добро и по двата показателя;
 - Водно тяло с код BG1OS300L016 яз. Лъженска бара – добро химично състояние;
 - Подземно водно тяло с код BG1G0000Qal019 - Порови води в Кватернера - р. Осъм – оценката на риска от замърсяване е „висок“, в лошо химично състояние (NO₃), в следствие от замърсяването на дифузни източници;
 - Подземно водно тяло с код BG1G0000Qpl025 - Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм - оценката на риска от замърсяване е „висок“, в добро химично състояние.
- Оценка на количественото състояние на подземните водни тела на територията на общината:

Код на ПВТ	Наименование	Площ, km ²	Естествени ресурси, l/sec	Водочерпене, l/sec	Сво бод ни вод ни кол	Статус
------------	--------------	--------------------------	------------------------------	--------------------	--------------------------------------	--------

							ичес тва, l/sec	
				Разрешено годишно черпене	От кладенци за собствените потребности	Общо черпене		
BG1G0000Qal019	Порови води в Кватернера - р. Осъм	365	1160	126	25	151	1009	добър
BG1G0000Qpl025	Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм	997	1250	192	10	201	1049	добър

Община Левски се нарежда в категорията общини с над средна обезпеченост с водни ресурси. Общото средномногогодишно количество води /повърхностни и подпочвени/, с които разполага Община Левски е около 376,6 млн.м3/год.

III.1.2. Водопотребление в община Левски

Община Левски включва 13 населени места с общо население 18 149¹⁴ жители, от които около половината живеят в административния център гр. Левски, а останалите населяват 12-те села. Гъстотата на населението е 43,8 д/кв.км, което е под средното за страната. 100% от населението е водоснабдено с питейна вода и то се явява най-големият потребител.

Около 98% от територията на общината са обработваеми земи, като 90% от тях са мелиоративни. По данни на община Левски, селското стопанство е вторият по големина потребител на вода.

Промислените предприятия са следващия по големина потребител на вода в общината. Към момента малкото на брой предприятия работят със силно намален капацитет, което дава възможност те да покриват в много голяма степен нуждите си от вода от собствени водоизточници. Водопотреблението от промишлеността за питейни нужди се осигурява от мрежата на ВиК - Левски.

А. Потребление на питейна вода

¹⁴ По данни на НСИ за 2017 г.

Водоснабдяването на населението в община Левски се извършва от ВиК ЕООД – Плевен от водоизточници, разположени на територията на общината.

По данни на ВиК ЕООД – Плевен за периода 2010-2012 г. (таблица 2), средното количество употребена питейна вода (фактурирано количество) на жител за община Левски е около 40-42 m³ на година или 110-113 литра/ж/ден. Загубите на вода варират между 40 и 43% за целия разгледан период, въпреки частичната подмяна на тръбопроводите за питейна вода.

Поради равнинния релеф на общината, водоснабдяването изисква употребата на множество помпи, което го прави енергоемко и по-скъпо.

Таблица 2 Справка за подадени и инкасиран водни количества и процентни загуби на вода за община Левски за периода 2010-2014 г.

Година	Подадена вода	Фактурирана вода	% на загуба
2010	1 494 283	882 910	40,91
2011	1 440 293	815 663	43,37
2012	1 404 272	826 470	41,15
2013	1 338 392	759 214	43,27
2014	1 243 134	719 592	42,11

Б. Водопотребление за промишлени нужди

С въвеждането на разрешителният режим по Закона за водите, от 2004г. община Левски разполага с данни за водоползването от подземни води за промишлени цели. В разрешителните издадени от БД "Дунавски район" с център Плевен са посочени ясно и конкретно целите на водоползването и разрешените водни количества. Все още липсват данни за действително ползваните водни количества. В табл. 3 и 4 са показани данни за ползвателите и разрешените водни количества.

Таблица 3 Данни за ползватели на подземни води за промишлени цели

Предприятие	Водовземно съоръжение	Цел на водоползване	Разрешено водно количество Q год
"БДЖ-Тягов подвижен състав (Локомотиви)" ЕООД – Локомотивно депо – гр. Г. Оряховица, подразделение – гр. Левски	Шахтов кладенец собствен	Промишлени цели (питейно-битово водоснабдяване – 21 000 м ³)	До 14 000 м ³
"Оранжерии ГИМЕЛ II" – гр. Левски	Шахтов кладенец собствен	Промишлени цели За напояване	До 182 278 м ³
"ШАВАРНА 97" ЕООД – гр. Левски Цех с. Асеновци	Тръбен кладенец Тк1 собствен	Промишлени цели За охлаждане	До 1098 м ³
НК "ЖИ ПЕПЖИ" – гр. Левски	Тръбен кладенец	Промишлени цели	До 2626 м ³

	собствен		
"ЕСМОС" АД – гр. Левски	Тръбен кладенец Тк1 Тр. кладенец Тк2 – резервен собствени	Промислени цели За охлаждане и др. цели	До 20 160 м3
„МЕЛ-ИНДУСТРИАЛ” ООД – ГР. Плевен, с. Обнова	Шахтов кладенец ШК	За противопожарни нужди и др. цели	До 17958 м3
"ШАВАРНА 97" ЕООД – гр. Левски Бетонов възел	Шахтов кладенец ШК	Промислени цели	До 5630 м3
Община Левски	Шахтов кладенец ШК – БКС	Други цели, напояване	До 21 468 м3
Община Левски	Шахтов кладенец (градски басейн)	Питейно-битово водоснабдяване, други цели	До 3860 м3 и 6307 м3
„НОВИКО-НОРД” ЕООД – гр. Чирпан. Винарска изба - Левски	Шахтов кладенец	Други цели	До 850 м3
„ПЕТРОЛ” АД – гр. София,	Тръбен кладенец	Други цели	До 1580 м3

Източник: БДДР – Плевен, архив на Община Левски – издадени разрешителни

Таблица 4 Данни за ползватели на подземни води

Име на собственика/на ползвателя	№ на разрешително	Наименование на водното тяло/ код	Срок на разрешително
Юлиана Николова – изп. директор на „Свинекомплекс Дунав” АД, свинекомплекс, с. Градище	№11520272/15.08.2016г.	„ШК 1 – Свинекомплекс – Градище”	15.08.2016г. – 15.08.2022г.
	№11520273/15.08.2016г.	„ШК 2 – Свинекомплекс – Градище”	
	№11520245/12.10.2015г. Разреш ително за водовземане от подземни води чрез нови водовземни съоръжения	„Порови води в Кватернера – между реките Осъм и Янтра” BG1G0000QPL026 „ШК 3 – Свинекомплекс – Градище” „ШК 4 – Свинекомплекс – Градище” „Порови води в Кватернера – р.Осъм” BG1G0000QAL019	
	№11520246/12.10.2015г. Разреш ително за водовземане от подземни води чрез нови водовземни съоръжения Изменение на разрешително чрез нови водовземни съоръжения № 11520246/12.10.2015г. Решение №1989/12.10.2016г.	Порови води в Кватернера – между реките Осъм и Янтра” BG1G0000QPL026 „Порови води в Кватернера – р.Осъм” BG1G0000QAL019 Порови води в Кватернера – р.Осъм” BG1G0000QAL019	
Веска Иванова Никифорова –управител на „Чонков – Христо Атанасов – Веска Никифорова” ЕТ, с. Аспарухово	Решение №1722/04.09.2015г. за изменение и продължаване срока на Разрешително № 11590437/26.10.2009г.	„Порови води в Кватернера – р.Осъм” BG1G0000QAL019	26.10.2009г. – 26.10.2021г.

Валентин Иванов – управител на „Валентин Иванов – Наслада” ЕТ, гр.Левски	Разрешително № 11530394/07.08.2013г.	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025	07.08.2013г. – 07.08.2019г.
Ангел Ешилков – управител на „Шаварна-97” ООД, гр.Левски	Решение №1040/09.04.2013г. за изменение и продължаване на Разрешително № 11530013/12.04.2007г.	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025	13.04.2013г. – 13.04.2019г.
Георги Иванов Татарски и Милко Константинов Димитров – управители на „Петрол” АД, с.Българене	Разрешително № 11591039/08.04.2016г.	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025	08.04.2016г. – 08.04.2022г.
Милан Миланов – изпълнителен директор на „Есмос” АД, гр.Левски	Разрешително № 11530361/30.07.2012г. Решение №948/30.11.2012г. за изменение на разрешително № 11530361/30.07.2012г.	„Порови води в Кватернера – р.Осъм” BG1G0000QAL019 Порови води в Кватернера – р.Осъм” BG1G0000QAL019	30.07.2012г. – 30.07.2018г. 30.07.2012г. – 30.07.2018г.
Евелина Владимирова – управител на „Оранжерии Гимел II” ЕООД, гр.Левски	Разрешително №11520198/19.06.2014г. Решение № 1911/06.06.2016г. за изменение на разрешително №11520198/19.06.2014г.	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025 Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025	19.06.2014г. – 19.06.2020г. 19.06.2014г. – 19.06.2020г.
Томчо Томчев – управител на „Силва Маш” ЕООД, гр.Левски	Разрешително №11530368/24.09.2012г. Решение № 1739/08.10.2015г. за изменение на Разрешително №11530368/24.09. 2012г. Разрешително за водоземане от подземни води, чрез съществуващи водоземни съоръжения №11590740/20.02.2012г. Разрешително за водоземане от подземни води, чрез съществуващи водоземни съоръжения №11530360/09.07.2012г.	„Порови води в Кватернера – р.Осъм” BG1G0000QAL019 Порови води в Кватернера – р.Осъм” BG1G0000QAL019 Порови води в Кватернера – р.Осъм” BG1G0000QAL019 Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025	24.09.2012г. – 24.09.2019г. 24.09.2012г. – 24.09.2019г. 20.02.2012г. – 20.02.2018г. 09.07.2012г. – 09.07.2018г.
Росен Маринов Димитров – упълномощен представител на „Лукойл България” ЕООД, бензиностанция, гр.Левски	Решение №2054/16.03.2017г. за изменение и продължаване на срока на Разрешително №11510059/16.05.2007г.	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025	16.05.2007г. – 16.05.2022г.
Иван Радуловски – управител на „Пластоил” ЕООД, с.Обнова	Решение № 2050/10.03.2017г. за изменение и продължаване на срока на Разрешително №11510032/16.04.2007г.	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025	16.04.2007г.- 16.04.2027г.
Митко Спасов – управител на „В и К” ЕООД, „Др. Каптажа“ с. Обнова			
ВиК ЕООД „Др. лъженска бара, с. Малчика“ – водоснабдяване – Малчика, Аспарухово, гр. Левски			

ВиК ЕООД „ПС-Асеновци-2“	Разрешително №11510031/16.04.2007г.	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000Qa1019	16.04.2007г. 16.04.2032г.
ВиК ЕООД „ПС-Аспарухово“	Разрешително №11510030/16.04.2007г.	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000Qa1019	16.04.2007г. 16.04.2032г
„др. Калчева чешма“ С.Обнова, ВиК ЕООД	Решение № 2055/16.03.2017г. за изменение и продължаване на срока на Разрешително №11510060/16.05.2007г.	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025	16.05.2007г.- 16.05.2022г.
С.Козар Белене, ВиК ЕООД	Разрешително за водовземане от подземни води, чрез съществуващи водовземни съоръжения №11511077/20.05.2016г.	Порови води в Кватернера – между реките Осъм и Янтра” BG1G0000QPL026	20.05.2016г. – 20.05.2026г.
„др. Куртовец“С. Българене, ВиК ЕООД	Разрешително за водовземане от подземни води, чрез съществуващи водовземни съоръжения №11511061/10.03.2016г.	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025	10.03.2016г. – 10.03.2026г.
„Др. Иванова чешма“с. Българене, ВиК ЕООД	Разрешително за водовземане от подземни води, чрез съществуващи водовземни съоръжения №11511062/10.03.2016г	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм BG1G0000QPL025	10.03.2016г. – 10.03.2026г.
Община Левски, ШК „Чолаков“ – градски басейн	Разрешително за водовземане от подземни води, чрез съществуващи водовземни съоръжения №11590819/16.10.2012г	Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм” BG1G0000QPL025	16.10.2012г. 16.10.2018г.
БДЖ-Пътнически превози	Разрешително за водовземане от подземни води, чрез съществуващи водовземни съоръжения №11511181/06.10.2017г.	„Порови води в кватернера BG1G0000QAL019	06.10.2017г. 06.10.2023г.
Ангел Йорданов Беляков – изп.директор на „В и К”- Свищов ЕАД,с.Козар Белене	Разрешително за водовземане от подземни води, чрез съществуващи водовземни съоръжения №11511004/11.05.2015г.	Порови води в Кватернера – между реките Осъм и Янтра” BG1G0000QPL026	11.05.2015г. – 11.05.2020г.
ВОДОВЗЕМАНЕ ОТ ПОВЪХНОСТНИ ВОДОИЗТОЧНИЦИ Веселин Христов Василев – управител на ЕТ „Веселин Василев 98”, с.Градище, рибарник	Решение за изменение и продължаване на срока на действие на разрешително за водовземане от повърхностен воден обект № 101848/18.12.2006г.	Поречие на р.Осъм BG1OS500R009	18.12.2006г. – 18.12.2026г.
Стефка Любенова Тасина – управител на ЕТ „Стефка	Разрешително за ползване на повърхностен воден обект №12760024/15.09.2014г.	Поречие на р.Осъм BG1OS600R007	15.09.2014г. – 15.09.2020г.

Любенова – Демос С”,рибарник, гр.Левски	Разрешително за ползване на повърхностен воден обект №11460004/02.07.2012г.	Поречие на р.Осъм BG1OS600R005	02.07.2012г. – 02.07.2018г.
Александър Иванов Гутев – собственик и управител на „Шаварна Биопарк” ООД, рибарник, гр.Левски	Решение №1943/21.07.2016г.за продължаване срока на разрешително за водовземане от повърхностен воден обект №11160121/19.05.2016г.	Р.Пордимска бара BG1OS300R012	12.10.2016г.- 12.10.2026г.
Венцислав Иванов Великов – собственик на ЕТ „Веда-В-Венцислав Великов”, с.Обнова	Разрешително за водовземане от повърхностни води № 11120044/04.03.2013г.	Поречие на р.Осъм BG1OS130R015	04.03.2013г. – 04.03.2018г.
Иван Върбанов Марков – земеделски производител, с.Обнова	Разрешително за водовземане от повърхностни води №11420002/10.06.2008г.	Язовир Малчика, BG1OS130R015	10.06.2008г. 10.06.2018г.
Напоителни системи ЕАД	Разрешително за водовземане от повърхностни води №11190026/14.02.2014г.	Р. Осъм, с. Асеновци, BG1OS700R011	14.02.2014г. 14.02.2017г.
„Южен поток България“АД	Разрешително №12170449/15.05.2014г. Разрешително за ползване на воден обект №12170482/03.09.2014г.	Р. Осъм, с. Градище BG1OS500R009 Р. Осъм, с. Асеновци, BG1OS700R011	15.05.2014г. 15.05.2017г.
Община Левски	Разрешително за водовземане от повърхностен воден обект №11190058/18.03.2016г. с. Градище	Р. Осъм RWB11	18.03.2016 18.03.2022
Община Левски	Разрешително за водовземане от повърхностен воден обект №12170404/18.05.2013г. с. Градище	Р. Осъм RWB11	18.05.2013 18.03.2018
Община Левски	Разрешително за водовземане от повърхностен воден обект №12170406/30.05.2013г. с. Трънчовица	Р. Осъм RWB15	30.05.2013 30.05.2018
Община Левски	Разрешително за водовземане от повърхностен воден обект №11190023/06.06.2013г. с. Трънчовица	Р. Осъм RWB15	06.06.2013 06.06.2018
Община Левски	Разрешително за водовземане от повърхностен воден обект №11190021/17.05.2013г. с. Варана	Р. Ломя OSRWB10	17.05.2013 17.05.2018

В. Водопотребление за напояване

С промените в годините на прехода, съществено се е променила и системата и начина на работа на “Напоителни системи” ЕАД. Част от земите, през които минават съоръженията за

напояване са частни, а друга част са разрушени или в много лошо състояние¹⁵. Това силно затруднява сигуряването на вода за напояване по хидромелиоративната система. Вътрешноканалната мрежа, която не е собственост на "Напоителни системи" ЕАД, а в повечето случаи на общината, не се поддържа и е в много лошо техническо състояние, което прави невъзможно използването и за доставяне на вода до определените площи. В резултат, много от селскостопанските земи не се напояват или могат да се напояват само от собствени водоизточници.

В кметство с. Изгрев е намерено рационално решение за използване на водните ресурси. Преминаващата р. Осъм е била източник за напояване на земеделските земи през 1994 г. чрез изградена вътрешноразпределителна мрежа с възможности за напояване на около 2500 дка. земеделски земи. Съществуващите отклонения на напорния водопровод - фрегати /електроматици/ са демонтирани през 2004г., след което отпада възможността за напояване на земеделските земи от повърхностен водоизточник. Запазената вътрешна мрежа за напояване от реката е с обща дължина 20 km и е собственост на кметството. Захранва се от помпена станция, собственост на ППК "Съгласие" с. Изгрев и в момента се използва за тактово напояване на около 180-200 дка дворни места в урегулираното населено място.

В кметство с. Асеновци, напояване се извършва гравитачно от яз. Каменец чрез съществуващи канали. Напояваните земи са едва около 550 – 650 дка.

В землището на с. Обнова, поливните площи в близкото минало са били около 7000 дка. Към този момент, обслужващите отклонения / 7 бр. фрегати / са разграбени, а поливните площи са намалели до 300 дка. Основните причини за нарушената система за напояване са: открити канали, водещи до загуби от изпаряване и просмукване в почвата, кражби, разпокъсаност на парцели и др.

Не е възможно водният ресурс на територията на общината да се управлява по най-ефективния начин при така създадените обстоятелства. Необходимо е да се намери решение на проблема както от гледна точка на загубите на вода, така и на развитие на селското стопанство.

В съответствие със Закона за водите (ЗВ), до отпадането на задълженията на общинските администрации за воденето на регистър на кладенците на територията на общината, общо регистрираните водовземни съоръжения за подземни води за задоволяване на собствени

¹⁵ По данни на община Левски

потребности на гражданите /т. нар. "домашни кладенци"/ са 3889 бр. Среахдпд водопотребление за собствени потребности е приблизително $70 \text{ m}^3/\text{дн}$ или $25\,550 \text{ m}^3/\text{дн}$.¹⁶

III.1.3. Хидротехнически съоръжения, водопотребление от повърхностни източници

На територията на община Левски има три язовира: „Малчика“ (ПИ №000413, собственост на „Напоителни системи“ ЕАД, разположен в землището на с. Обнова, използваем), язовир в землището на с. Божурлук, местност „Кертика“ (ПИ №091001, неизползваем, собственост на „Напоителни системи“ – ЕАД) и "Дановски мост" в землището на с. Обнова (с площ 116,284 дка, публична общинска собственост, не функционира).

Рибарниците на територията на община Левски са предимно частна собственост и се поддържат от юридически и физически лица. За ползването на водни обекти с цел риборазвъждане е въведен разрешителен режим по Закона за водите.

Таблица 5. Рибарници в рамките на община Левски

III.1.4. Воден баланс

Данните за водопотреблението на територията на Община Левски не са достатъчни, за да се изчисли доколко водният баланс е насочен към ефективно използване на водните ресурси. Недостатъчна е информацията за водопотреблението за промишлени нужди, за селското стопанство – напояване и животновъдство и т.н. Липсват и актуални данни за водопотреблението за питейно-битови цели. В бъдеще това е една задача, която следва да намери своето решение.

III.1.5. Качество на питейните води

А. Система на водоснабдяване за питейни нужди

В община Левски 100% от населението ползва вода за питейни нужди от системата на ВиК - Левски. От своя страна ВиК - Левски задоволява нуждите изцяло за сметка на подпочвените води. Санитарно-охранителни зони са изградени за 30 броя водоизточници и съоръжения на дружеството с обща площ 123,45 дка. Водоснабдяването се осъществява чрез водохващания, предимно дренаж, шахтови и тръбни кладенци. Качеството на тези води отговаря на хигиените норми и изисквания на Наредба №9 на МЗ.

В таблица 6 са показани водоизточниците в рамките на община Левски.

¹⁶ По данни на община Левски

Таблица 6. Водоизточници за питейна вода в рамките на община Левски

Населено място	Обхванато население	Бр. водоизточници	водоснабдяване	Вид на мрежата	Сан.-охранителни зони
С. Градище	100 %	1бр. дренаж	ВиК-гр. Левски (собствен)	Етернитова **ПЕВП	1 бр. добро състояние
С. Асеновци	100 %	3бр. шахтови кладенци	ВиК - Левски (собствени)	етернит	3бр. задоволително състояние
С. Варана	100 %	-	ВиК - Левски (От с. Градище)	-	-
С. Аспарухово	100 %	-	ВиК-гр. Левски (от дренаж с. Малчика)	-	-
С. Божурлук	100 %	1 бр. Местен каптаж *	ВиК – Белене (собствен)	етернит	1 бр. задоволително състояние
С. Обнова	100 %	3 бр. Дренаж *	ВиК – Левски (собствено)	етернит и ПЕВП**	3 бр. задоволително състояние
С. Българене	100 %	2 бр. гравитачен и помпен	ВиК – Левски (Собствени)	етернит	2бр. задоволително състояние
С. Стежерово	100%	2бр. *гравитачен и помпен	ВиК - Белене 2 бр. собствен	етернит	2 бр. задоволително състояние
С. Козар Белене	100 %	2 бр. – дренаж и шахтов кладенец	ВиК - Левски (Собствени)	етернит и ПЕВП**	2бр. добро състояние
С. Изгрев	100 %	2бр. дренаж и 1 бр. тръбен кладенец	ВиК – Левски (Собствени)	етернит *	2бр. добро и 2бр в лошо състояние
С. Малчика	100%	1бр. дренаж	ВиК – Левски (собствен)	етернит	7 бр. добро състояние
С. Трънчовица	100 %	3 бр., от които 2 бр. шахтови кладенци и 1 бр. дренаж	ВиК - Левски собствени	етернит	3 бр. добро състояние
Гр. Левски	100 %	13 бр. дренажни и шахтови	ВиК-гр. Левски	етернит **ПЕВП	13бр. в много добро състояние

*Особени проблеми с водоснабдяването има в следните населени места :

- с. Обнова с периодичния режим на питейната вода поради недостиг;
- с. Българене - мрежата е от преди 40-50год. и често аварира, поради което е необходима поетапна подмяна;
- с. Козар Белене - едно от най-проблематичните на територията на Общината. Вътрешната водопроводна мрежа не е изградена с цел да се зонира на ниска и висока зона, при което режима на водата да е ефективен. Необходимо е подмяна на старите спирателни кранове, за постигане на ефективност при режимното разпределение на водата.

III.1.6. Качество на повърхностните и подпочвените води

Състояние на речните води

Съгласно оценката на екологично състояние/потенциал и химичното състояние на повърхностните водни тела, изготвена за целите на ПУРБ на БДДР, водните тела в района са в умерено екологично състояние и добро химично, а потенциалът им се оценява на среден (табл. 7).

Таблица 7. Оценка на екологично състояние/потенциал и химичното състояние на повърхностните водни тела

Поречие	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло	Дължина на реките, km/Площ на язовира, km ²	Водосборна площ, km ²	СМВТ/ИВТ	Екологично състояние/потенциал	Химично състояние
Осъм	BG1OS130R1115	р. Осъм от вливане на р. Ломя при Левски до вливане на р. Мечка при Дебово; вкл. приток - р. Мечка	50,087	667,038	СМВТ	3	2
Осъм	BG1OS400R010	р. Ломя от извор до вливане в р. Осъм	35,478	168,945		3	2
Осъм	BG1OS600R1005	р. Бара от извор до вливане в р. Осъм	32,472	142,799	СМВТ	3	2

В табл. 7 са представени подробни резултати за изготвените екологична и химична оценка на повърхностните водни тела по отделни елементи за качество - биологични, физикохимични, хидроморфологични, специфични замърсители и приоритетни вещества на повърхностните води в община Левски.

По никой от изследваните показатели, водите на територията на общината не попадат в „лошо“ и „много лошо“. Състоянието им е „добро“ и „умерено“, а и трите реки са в „отлично състояние“ по отношение на Р_h и електропроводимост. Резултатите показват, че основното замърсяване на реките в териториалния обхват на община Левски е с нитрати и фосфати. Повишено трябва да бъде вниманието и към съдържанието и биологичното потребление на кислород в р. Осъм.

Мониторингът на водите се извършва на основание Заповед № РД 715/02.08.2010 г. и Заповед № РД 182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите, в съответствие с програмите за контролен и оперативен мониторинг, разработени съгласно чл. 8 на РДВ и включени в ПУРБ. Честотата на пробонабиране е определена в зависимост от натовареността на пункта.

Канализационната мрежа на град Левски е със степен на изграденост 69 % (около 44 km) и покрива 97% от населението. С директно заустване са:

- ВиК ЕООД Плевен, подразделение гр. Левски - градски колектор, заустване в р. Осъм на 62,500 м в Местността „Бозалък” – Пункт I;
- „Новико – НОРД” ООД, винарска изба, гр. Левски, заустването е в главен колектор II;
- „Автотранспорт - ЕООД” – гр. Левски, заустването е в главен колектор II;
- Професионална гимназия по механизация на селското стопанство „Никола Вапцаров”;
- ВРЗ-Левски АД и Локомотивно депо заустват в главен колектор III.

Предстои изграждане на пречиствателна станция за отпадни води с капацитет над 10000 еж.

В останалата част на общината няма изградена канализационна мрежа.

Таблица 8. Екологична и химична оценка на повърхностните водни тела по отделни елементи за качество (биологични, физикохимични, хидроморфологични, специфични замърсители и приоритетни вещества)

Поречие	Повърхностно водно тяло	Дължина на реките, km/Площ на язовира, км2	Водосборна площ	Оценка по отделни BEQ						Достоверност на оценката	Оценка по отделни физико-химични показатели										Обща оценка по физико-химични показатели	Достоверност на оценката						
				МЗБ	МФ	ФБ	Рнби	ФБ	ЮБ		Биогенни замърсители				Специфични замърсители													
											рН	Електропроводимост, µS/cm	Съд. на О ₂ , mg/l	БПК	NH4	NO2	NO3-N-total	P-PO4	P-total	Общо анализирани			>СКОС	G,F,U	1-3,U			
Осъм	BG10S130R1115	Осъм от вливане на р. Люля при Левски до вливане на р. Мечка при Дебово; вкл. приток - р. Мечка	50,087				No			3	2													Fe, Mn, CN, Deterg. Cu, Zn, Cr-tot, Cl, SO4, Mg, Ca	0	G	3	1
Осъм	BG10S400R010	Осъм от извор до вливане в р. Осъм	35,478							3	3																3	1
Осъм	BG10S600R1005	Осъм от извор до вливане в р. Осъм	32,472							3	3																3	1

Легенда: Състояние:

ЕС клас	1	2	3	4	5
	Отлично	Добро	Умерено	Лошо	Мн. лошо

От предоставените данни може да се направи заключение, че натоварването на водите съответства на условията в община със земеделски функции и свръхконцентрация на населението и на промишлената дейност в едно селище (град Левски). Антропогенното въздействие върху повърхностните води на община Левски се свежда основно до *Дифузни източници на замърсяване*, както и на битово-отпадните води от селата в обхвата на общината, поради липсата на изградена канализация, нерегламентирани сметища и др.

Състояние на подземните води

Състоянието на подземните води е представено в таблица 9. Изследванията показват, че обща оценка на химичното състояние на двете подземни водни тела е лоша. Лоша е и оценката за качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. Това се дължи основно на замърсителите, които попадат в подземните водни тела, посредством инфилтрация в почвата. Водните количества са оценени като „добри“.

Таблица 9. Оценка на химично състояние на подземни водни тела на територията община Левски; източник: План за управление на речните басейни на територията на БДПР

код ПВТ	наименование на ПВТ	тест: оценка на химичното състояние на ПВТ	тест: интрузия на солени или замърсени води /неприложимо/добро/лошо/	тест: значимо влошаване на химичното състояние на повърхностните водни тела, причинено от пренос на замърсители от ПВТ /неприложимо/добро/лошо/	тест: значимо влошаване на състоянието на земните екосистеми, зависещи от подземните води, поради пренасянето на замърсители от ПВТ /неприложимо/добро/лошо/	тест: влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване /неприложимо/добро/лошо/	обща оценка на химичното състояние на ПВТ	Наличие на възходяща тенденция /да/не/
BG1G0000QRL025	Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм	Лошо	Няма	Добро	Добро	Лошо	Лошо	Да
BG1G0000Qal019	Порови води в Кватернера - р. Осъм	Лошо	Няма	Добро	Добро	Лошо	Лошо	Не

Водоснабдяване и Канализационна система – степен на изграденост, степен на ползваемост, състояние

Водоснабдяването на населението в община Левски се извършва от ВиК –Левски, чрез водоизточници, които са разположени на територията на общината.

В общината е налице 100% водоснабдяване на населението с питейна вода. В резултат на това населението се явява и най-големият потребител на питейна вода. Водата, която се подава в системата на ВиК е 100% от подпочвени източници, както следва: дренаж „Шемелика”, ПС „Асеновци 2”, дренаж „Лъженска бара” в землището на с. Малчика, шахтови кладенци край с. Аспарухово. Общата дължина на водопроводната мрежа в общината е 333,570 km.

Проблеми с водоснабдяването има в следните населени места:

- с. Обнова - с периодичен режим на питейната вода поради недостиг;
- с. Българене - гравитачен водоизточник, който се намира в непосредствена близост до гробищния парк на селото на по-малко от 100 m. Каптиран е друг водоизточник, който е одобрен от ХЕИ, но не е доизграден и свързан с мрежата;
- с. Изгрев - старото водохващане е със значително намален дебит, поради което по-високите части на населеното място са често без вода. Общият дебит е около 2 l/sec;
- с. Козар Белене - едно от най-проблематичните на територията на общината. Чест режим, поради намаления дебит на водата от 22 l/sec до 6 l/sec. Причината е в голямата разлика между нивата на територията на населеното място - 15 m. Предложението от кметството е да се проучи и проектира нов водоизточник с обем поне още 4 l/sec, и поетапно подновяване на мрежата, с което ще се намалят загубите. Поставянето на водопроводни кранове на улиците в ниската част на селото ще създаде налягане на улиците от високата част.

Канализация

В гр. Левски е изградена канализационна мрежа около 44 km, степента на изграденост е 69%, а 97% от населението на града е включено в канализация.

С директно заустване в канализацията са:

- ВиК-Левски ЕООД- градски колектор, заустване в р. Осъм на 62,500 m в Местността „Бозалък” - Пункт I

- „Новико – НОРД” ООД, винарска изба гр. Левски, заустването е самостоятелно в дере в Местността „Шаварна” – Пункт II;
- „Автотранспорт-ЕООД” – гр. Левски; ПГ по МСС „Н. Вапцаров”;
- ВРЗ-Левски АД и Локомотивно депо заустват в старото корито на р. Осъм в Местността „Шаварна” гр. Левски при III пункт.

С изключение на гр. Левски, канализационна мрежа няма изградена в нито едно населено място в общината. През 2015г. е изготвен проект “Изграждане на ПСОВ за над 10 000 екв.ж., реконструкция и доизграждане на канализационна система в гр. Левски” по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013”, чрез който ще бъде реконструирана канализационната система и изградена Пречиствателна станция за отпадни води на гр. Левски. Очаква се през новия програмен период строителството да стартира. Изграждането на канализационна мрежа и ПСОВ се явява едно от най-необходимите и сигурни мероприятия за подобряване на екологията на града и населените места в общината.

В таблица 10 са описани всички носители на разрешителни за заустване на отпадни води, включително заустване на градската канализация.

Таблица 10. Разрешителни за заустване на отпадни води

Име на собственика/на ползвателя	№ на разрешително	Точков източник на замърсяване/ Водно тяло	Срок на разрешително
Величко Антонов Иванов – кланица „Венеция“, с. Малчика	№13720010/24.02.2010г. (Решение №1775/01.12.2015г.)	Старо корито на р. Осъм BG1OS130R015	24.02.2010-24.02.2022
ЕТ „Чонков“ – Хр. Атанасов – В. Никифорова, месодобивно предприятие за ЕПЖ, ДПЖ и свине, с. Аспарухово	№13740026/28.10.2009г. (Решение №1745/15.10.2015г.)	Старо корито на р. Осъм BG1OS130R015	29.10.2015–29.10.2025г.
Иван Върбанов Марков – „Мандра – 1” ООД, млекопреработвателно предприятие, с. Грънчовица	№13740032/28.01.2010г. (Решение №1736/01.2015г.)	Старо корито на р. Осъм BG1OS130R015	29.01.2016г- 29.01.2022г
Инж. Данаил Красимиров Събевски – директор на „Водоснабдяване и канализация” АД, гр. Ловеч канализационната система на гр. Летница	№13140151/05.03.2010г. (Решение за изменение №742/24.04.2012г., Решение №1813/20.01.2016г.)	Поречие на р. Осъм BG1OS700 R011	05.03.2010г-05.03.2022г
Инж. Митко Николаев Спасов – управител на „В и К” ЕООД, Плевен, градска канализационна система на гр. Левски	№100362/20.12.2006г. (Решение №13140143/27.11.2009г., Решение за изменение №780/05.04.2012г., Решение за изменение №1230/09.12.2013г. Решение №1836/16.02.2016г.)	Р. Осъм BG1OS700 R011 Старо корито на р. Осъм BG1OS600 R007	02.05.2010г–2.05.2022г.

Иван Радуловски – управител на „Пластойл” ООД, цех за производство на слънчогледово масло и изделия от пластмаса, с.Обнова	№13150014/30.08.2012г.)	Р.Пордимска бара – II(втора) категория водоприемник BG1OS300 R012	30.08.2012г–30.08.2018г.
--	-------------------------	---	--------------------------

III.1.7. Изводи

Община Левски е богата на подпочвени води, които са леснодостъпни за използване. Режимът на водоподаване в някои от населените места е показател за това, че водите се използват неефективно и е признак за невъзможност да се възстановят изцяло подпочвените води по естествен път. Част от причините за неефективно водоползване са липсата на данни за водопотреблението от промишлеността и селското стопанство. Това не позволява анализирането на водните количества и изготвянето на прецизен воден баланс.

Качеството на питейните води е задоволително и отговаря на изискванията на Наредба №9 на МЗ. За подобряване вкусовите характеристики на водата, а и за по-ефективното ѝ използване, е необходимо да се продължи активно с подмяната на участъците с прекалено износена водопроводна система.

Канализационна система има изградена само в гр. Левски. В останалите населени места в общината няма изградена такава и заустването става директно в реки и дерета. Трябва да се изгради и ГПСОВ при гр. Левски, която очаква финансиране.

През общината преминава достатъчно водно количество от реката, която тече през нейна територия, позволяваща развитието на интензивно земеделие. Възстановяването на хидромелиоративните съоръжения ще породи нужда от допълнителни количества вода за напояване.

Развитието на хранително-вкусовата промишленост налага да се обърне сериозно внимание върху качеството на повърхностните и подпочвените води в общината.

Необходимо е общинска администрация да направи оценка на водните обекти – публична общинска собственост и да предприеме необходимите мерки изискващи прилагане на разрешителния режим по Закона за водите.

III.2. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

III.2.1 Анализ на климатичните и метеорологични фактори

Община Левски се намира в район с ясно изразен умереноконтинентален климат. Той се формира под влиянието на океанските въздушни маси, чиито пренос е основно от запад – северозапад и континенталните въздушни маси, чиито пренос е основно от север – североизток.

Подробен анализ на климатичните фактори, включващ валежи, влажност, мъгли, вятър, радиационен режим, температурен режим, са представени в т. II.1.3 Климат в настоящата програма.

III.2.2 Качество на атмосферния въздух

Контролът на качеството на атмосферния въздух се извършва от РИОСВ – Плевен.

Министерство на околната среда и водите (МОСВ) е дефинирало основните замърсители в атмосферния въздух, вредни за човешкото здраве: азотен диоксид, серен диоксид, общ прах и фини прахови частици (ФПЧ₁₀), бензен, олово, кадмий, арсен, полиароматни въглеводороди (ПАВ), толуол, стирол, амоняк, фенол и серовъглерод. Съгласно Закона за опазване на околната среда, МОСВ е разработило Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), която осигурява своевременна и достоверна информация за състоянието на елементите на околната среда и факторите, въздействащи върху нея, въз основа на която се правят анализи, оценки и прогнози за обосноваване на дейностите по опазване и защита на околната среда от вредни въздействия.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) се оценява чрез норми за концентрациите на основните замърсители в атмосферния въздух, регистрирани за определен период от време (1 час, 8 часа, 24 часа, 1 година), установени с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и /или околната среда, като тези нива следва да бъдат постигнати в определен за целта срок, след което да не бъдат превишавани. Контролът на територията на общината се извършва ежегодно и следи за повишения в пределно допустимите норми, като наблюдението на емисиите на отделните предприятия на територията на община Левски

се извършва от РИОСВ - Плевен. Непосредственият контрол върху състоянието и експлоатацията на обектите и източници на емисии в атмосферния въздух, върху работата на пречиствателните съоръжения и върху емисиите от отделните източници се извършва в съответствие с Закона за чистотата на атмосферния въздух /ЗЧАВ/. Качеството на атмосферния въздух се характеризира от работещата промишленост и транспорта. Влиянието на работещата промишленост е незначително.

Община Левски е част от Дунавски Район за оценка и управление на КАВ (РОУКАВ), съгласно утвърдена със Заповед № РД -969 от 21.12.2013 г. на Министъра на околната среда и водите, актуализирана класификация на РОУКАВ, в сила от 01.01.2014 г. Районът е класифициран по Наредба № 7 като район, в който нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми – в случая нормите за фини прахови частици ФПЧ_{10} .

През 2016 са извършени планови замервания на нивата на замърсителите във въздуха, в продължение на 52 дни (табл. 11). Резултатите показват, че не са регистрирани превишения на приложимите норми за КАВ за основните показатели: серен диоксид, азотни оксиди, въглероден оксид и за допълнителен показател: амоняк. За показателя озон е регистрирано едно денонощие, в което максималната 8-часова концентрация превишава 8-часовата краткотрайна целева норма за опазване на човешкото здраве. За допълнителния показател сероводород са регистрирани 6 броя превишения за средночасова норма за опазване на човешкото здраве. За основен показател ФПЧ_{10} са регистрирани 5 броя превишения на средноденонощна норма ($\text{СДН } 50\mu\text{m}/\text{m}^3$), през отоплителния сезон. В годишен аспект, резултатите показват слабо превишение на средноденонощната норма.

Таблица 11. Обобщени данни от проведен мониторинг на атмосферен въздух с МАС в община Левски¹⁷

¹⁷ По данни на РИОСВ – Плевен.

Пункт: гр. Левски, ул. „Кирил и Методий“ №72, ОП „БКС-Левски“				Средни часови стойности						Средни денонощни стойности						Средна годишна стойност	
Показател	Означение	Единица	Год.	Брой СЧ	Мин. СЧ	Макс. СЧ	СЧН	Брой прев.	% прев.	Брой СД	Мин. СД	Макс. СД	СДН	Брой прев.	% прев.	Средно за периода	СГН
Серен диоксид	SO ₂	µg/m ³	2016	1252	0,4	40,3	350	0	0	52	1,5	11,2	125	0	0	4,8	-
Азотен диоксид	NO ₂	µg/m ³	2016	1252	1,9	110,3	200	0	0	52	4,7	21,8	-	-	-	10,3	40
Азотен оксид	NO	µg/m ³	2016	1252	0,0	101,8	-	-	-	52	0,9	17,6	-	-	-	4,1	-
Озон	O ₃	µg/m ³	2016	1252	0,9	136,7	180	-	-	1224*	5,6*	133,5	120*	1	-	49,0	-
Въглероден оксид	CO	mg/m ³	2016	1252	0,0	4,9	-	-	-	1224*	0*	2,5*	10*	0	0	0,5	-
ФПЧ10	PM10	µg/m ³	2016	1252	2,1	183,0	-	-	-	52	6,2	60,2	50	5	9,620	26,8	40
Сероводород	H ₂ S	mg/m ³	2016	1252	0,000	0,007	0,005	6	0,48	52	0,000	0,002	-	-	-	0,001	-
Амоняк	NH ₃	mg/m ³	2016	1252	0,001	0,027	0,250	0	0	52	0,002	0,020	0,100	0	0	0,007	-
Температура	TEMP	Celsius	2016	1252	-2,4	38,5	-	-	-	52	1,9	29,3	-	-	-	14,5	-
Атм. налягане	PRESS	Mbar	2016	1252	989,1	1025,5	-	-	-	52	991,1	1023,5	-	-	-	1009,4	-
Скорост на вятъра	VVG	m/s	2016	1252	0,0	7,6	-	-	-	52	0,0	3,8	-	-	-	0,9	-
Относит. влажност	UMR	%	2016	1252	20,0	89,0	-	-	-	52	25,9	87,0	-	-	-	64,2	-

III.2.3. Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух

Основните източници на замърсяване на въздуха с ФЧП са изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) за отопление и автомобилния транспорт. Като положителна практика може да се посочи газифицирането на град Левски, което е започнало през 2000 година и е обхванало част от промишлените предприятия, част от общинските административни сгради, вкл. и детските заведения и няколко жилищни сгради.

Не са налични данни за замърсяване на въздуха над допустимите норми от автомобилния транспорт. Наличието на пътища висок клас, не много висока интензивност на трафика, както и средната гъстотата на пътната мрежа са основните предпоставки за ниските нива на замърсяване. На територията на общината се движат около 3 800 транспортни средства, спрямо 40 000 за град Плевен¹⁸.

Наличието на замърсяване на въздуха с прахови частици се дължи най-вече на ниското ниво на благоустройство и незадоволителното ниво на поддържане на чистота на уличната мрежа и обществените пространства в населените места. Автомобилният транспорт и индивидуалното отопление на жилищните сгради на твърдо гориво са основните фактори за замърсяване на атмосферния въздух, действащи на общинската територия.

III.2.4. Емисии от неподвижни източници /енергийни/

На територията на община Левски няма големи точкови източници на емисии, които да оказват значително влияние и да водят до замърсяване или влошаване на показателите за качество на атмосферния въздух. От действащите предприятия, които

¹⁸ Доклад за екологична оценка на проект: Общ устройствен план на община Левски - <http://www.oblevski.com/images/stories/Ekologiq/2017/DEOLevski.pdf>

осъществяват дейности с източници на емисии, няма такива с наложени санкции за замърсяване на атмосферния въздух. На територията на общината няма действащи големи горивни инсталации. През 1995 г. самостоятелно се газифицира „Оранжерии-ГИМЕЛ II“ ЕООД-гр. Левски, а през 2000 г. стартира газификацията на града и понастоящем по-голяма част от търговските дружества са преустроили наличните си съоръжения за работа с газ, вместо мазут или нафта. До този момент по данни на „Плевен ГАЗ“ ЕАД са газифицирани общо 10 бр. от общественно-административните сгради, в т.ч. детски и учебни заведения и 6 бр. жилищни сгради. Разширяването на обхвата на газификацията и за жилищни нужди ще повлияе още по-благоприятно върху качеството на атмосферния въздух.

III.2.5. Емисии от неподвижни източници /производствени/

Основната производствена дейност в рамките на общината е концентрирана в град Левски и е предимно в хранително-вкусовата промишленост. РИОСВ-Плевен осъществява емисионен контрол на неподвижни точкови източници на емисии, по утвърден от МОСВ годишен график (съгласно чл.16, ал.1 от Наредба №6/26.03.1999г.). Собствениците/ползвателите на обекти с източници, за които са определени норми на допустими емисии, са задължени да извършват най-малкото веднъж на две години собствено измерване на емисиите, чрез възлагане на акредитирани лаборатории (съгласно чл.31 от същата Наредба). До този момент не са установени концентрации на замърсителите в отпадъчните газове над ПДЕ и не са налагани санкции. В последните години не са регистрирани случаи на производствени аварии.

III.2.6. Площни източници на неорганизираните емисии /депа за отпадъци/

В рамките на община Левски не се депонират битови отпадъци, които са източник на емисии на различни отпадъчни газове. От 2016 година функционира регионално депо Санадиново (общ. Никопол), което обслужва общините Левски, Никопол, Белене, Свищов и Павликени. Общинското депо е закрито и предстои неговата рекултивация.

III.2.7. Емисии от подвижни източници

Автомобилният транспорт е най-голямата група на подвижни източници на замърсяване на атмосферния въздух. Контролът върху замърсяването от МПС се осъществява от пунктовете за годишни технически прегледи, които се урегулират с

НАРЕДБА №Н-32 от 16.12.2011 г. за периодичните прегледи за проверка на техническата изправност на пътните превозни средства, издадена от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

За да се извърши точен анализ на емисиите от автомобили е необходимо да бъдат събрани данни за броя, вида и характеристиките на автомобилите за личен и обществен превоз в населените места. Такава информация не е налична и не може да се оцени реалното въздействие на транспорта върху качеството на въздуха.

Косвено се преценява нивото на замърсяване от гъстотата на пътната мрежа, наличието на пътища от висок клас и съответно интензивността на трафика. Гъстотата на пътната мрежа в община Левски е относително висока, което е благоприятствано от релефа и географското ѝ положение. Гъстотата на пътната мрежа е сравнително висока – 0,533 км/кв.км при 0,332 средна за страната. Този факт предполага по-къси и оптимални маршрути за пътуване и превоз от точка до точка, което означава по-кратко вредно въздействие на автомобилите.

III.2.8. Други източници на замърсяване

Обезлесяване

Община Левски е бедна на естествена растителност. Наблюдава се трайно обезлесяване на района, което възпрепятства естествения процес на пречистване на въздуха. През 2011 година община Левски изготвя проект „Залесяване на неземеделски земи по програма за развитие на селските райони за периода 2007-2013 г.“ мярка „Първоначално залесяване на неземеделски земи” -223 / чл.2, т.1 от Наредба №22-увеличаване лесистостта в равнинните райони, в резултат на което са залесени 360 дка неземеделски земи. Проектът не е одобрен, а през следващите години е преработван и внасян отново за финансиране. До този момент проекта не е реализиран.

Неблагоустроени територии

Други източници на замърсяване на въздуха в населените места са неблагоустроените територии или недозастроени площадки (към момента те не са обстойно изследвани) на строителни обекти и нелегално формирани малки сметища. Възникналите пожари също допринасят за замърсяване на въздуха. В община Левски най-честите случаи на пожар са битови или запалени земеделски земи, с цел

унищожаване на останалата от посевите растителност. Горските пожари са рядкост, предвид и ниските нива на горски територии.

III.2.9. Изводи

В община Левски не се наблюдават големи точкови местни източници на замърсяване. От мониторинг за качеството на атмосферния въздух на ИАОС - Плевен не са регистрирани стойности на вредни вещества над средногодишните концентрации.

От парокотелни централи и инсталации, по-голямата част от предприятията в града са преминали на газ и са преустановили емитирането на серни оксиди, прах и сажди в атмосферния въздух. Производствените предприятия не замърсяват въздуха с наднормени стойности.

Община Левски се характеризира с трайно обезлесяване на района. Необходимо е да се предприемат мерки за залесяване на района.

Високата гъстота на транспортната мрежа – 0,533 км/кв.км при 0,332 средна за страната, предполага по-къси и оптимални маршрути за пътуване и по-малко замърсяване от МПС.

III.3. ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ

По отношение на почвено-географското райониране на България, общината се отнася към Севернобългарска лесостепна почвена зона. Територията на общината е покрита с типични черноземни почви в централната и югозападната част и карбонатни черноземи източно от река Осъм. Богата е и на алувиално-ливадни почви, които са се образували под влиянието на р. Осъм, която поради специфичните си меандри е заливала големи участъци от низината си. Малко над 95 % от почвите за стопански нужди в землището на общината са излужен чернозем, подходящи за отглеждане на зърнено-житни и технически култури. Замърсяването на почвите се дължи основно на наднормената употреба на изкуствени торове и пестициди в селското стопанство, от торов отпадък от животновъдството и от битови отпадъци. Поради стагнацията обаче в селското стопанство през последните години, количеството на пестицидите в почвите значително намаля. За същите са изградени кубове и се съхраняват на определени безопасни места.

Няма данни за замърсяване на почвите в района на община Левски с тежки и токсични метали.

III.3.1. Актуално състояние на почвената покривка

Видовете почви, представени в община Левски са характерни за Дунавската равнина и нейната лъсочна покривка. Преобладават карбонатния чернозем (таблица 12), излужения чернозем и алувиалните почви по поречията на реките.

Таблица 12. Видове почвени типове в община Левски

Видове почви	Обща площ/ ха	% дял
Алувиални	57.7	26.2
Карбонатен чернозем	99.7	45.4
Излужен чернозем	49.0	22.3
Типичен чернозем	3.7	1.7
Тъмносива горска	9.7	4.4
Общо	219.8	100

Източник: Лесоустройствен проект на горите на община Левски

Към настоящия момент на територията на община Левски се съхраняват негодни за употреба пестициди, складиращи в контейнери „Б-Б куб“. Местоположението им е определено от междуведомствена комисия и е съгласувано от РЗИ – Плевен. Контролът и наблюдението за състоянието на почвите в общината се осъществява от РИОСВ – Плевен, а анализите се извършват от Регионална лаборатория – Плевен. При

извършените анализи от страна на РИОСВ до момента не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК, както засоляване и вкисляване на почвите, което се дължи на воденето от земеделските кооперации и арендатори на добри земеделски практики, правилна употреба на пестициди и торове и сеитбооборот. Не са констатирани и наднормено съдържание на тежки метали от автотранспорт, което е показател за ползването на безоловен бензин.

III.3.2. Земеделски земи

Равнинният релеф и умереният климат благоприятстват развитието на селскостопанско земеделие на територията на община Левски. По данни на общината, селскостопанският фонд възлиза на близо 99% от общия поземлен фонд. Отглеждат се основно зърнени и технически култури. Функционират 14 броя частни земеделски кооперации и работят 17 арендатора.

III.3.3. Нарушени терени

Урбанизацията на територията на община Левски е относително ниска – и съответства на средната за областта – 5 %. Тя е заета от селищна или производствена инфраструктура, а транспортната мрежа заема само 0,54%.

Нарушаването на терените се свързва както с антропогенна деструкция – изоставени земи, строителна дейност, незаконни сметища и пр., така и с рискови природни фактори като срутища, свлачища, наводнения, пожари.

III.3.4. Заблатени почви

В землищата на с. Варана и с. Градище са заблатени около 400 дка земеделски земи в местността “Каралъка“, поради високи подпочвени води и компрометиране на три помпени станции.

III.3.5. Ерозирали почви

Ветрова и водна почвена ерозия се среща често по хълмистите части на общината. Основна причина за това е антропогенната дейност, която е довела до унищожаване на естествената и горска растителност. Прекомерното експлоатиране на земите за нуждите на селското стопанство е довело до влошаване на свойствата на почвата и намаляване на

почвеното плодородие. По данни на община Левски около 1200 дка земи страдат от почвена ерозия I и II степен.

III.3.6. Изводи

Преобладаващите почвени типове в общината са карбонатен чернозем, излужен чернозем и алувиални.

Данните от контрола на качеството на почвите не показват завишени норми за наличие на тежки метали.

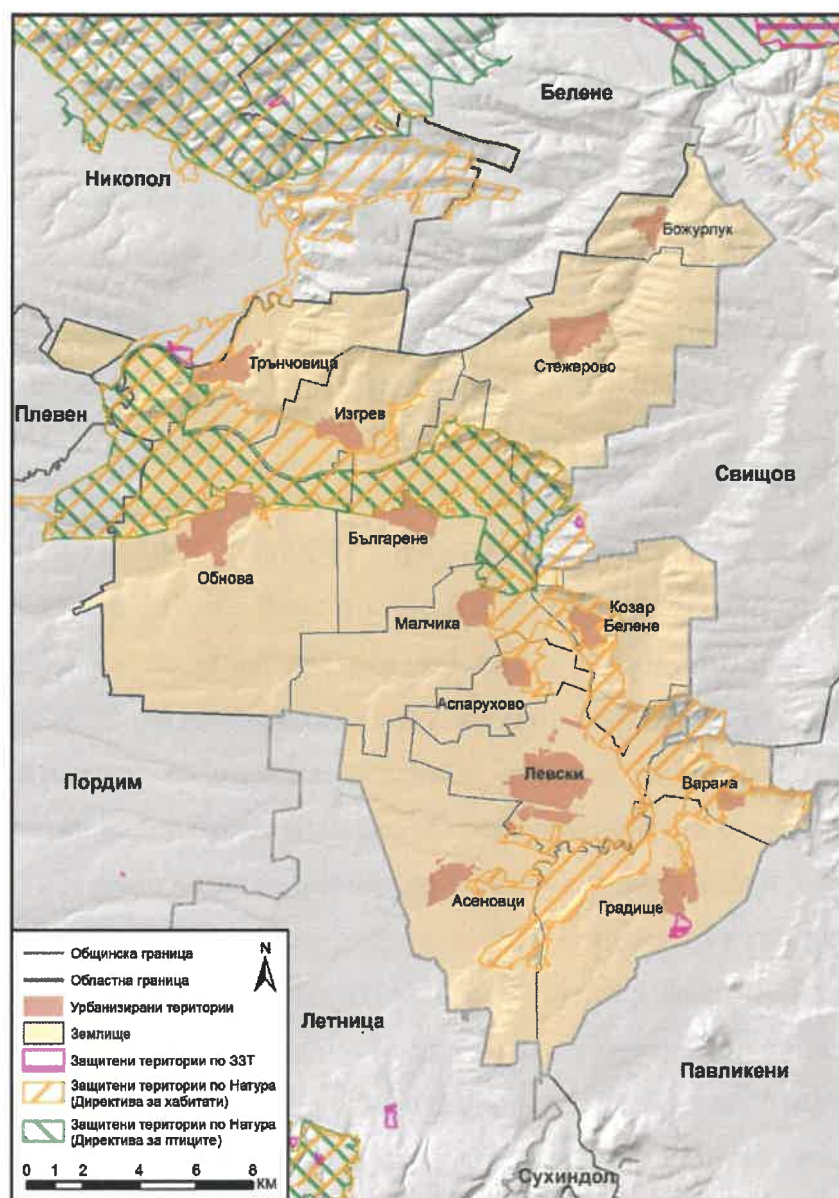
Необходимо е нарушените терени в резултат на антропогенна дейност да бъдат рекултивирани.

III.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

III.4.1 Защитени територии

На територията на община Левски попада само една защитена територия, съгласно Закона за защитените територии и това е защитена местност - ЗМ „Тараклъка“.

- ❖ **Защитена местност „Тараклъка“** е с площ 34.02 ha. Тя заема части от община Левски в землището на село Градище. Защитената територия е с код 323 в Регистъра на защитените територии и е обявена със Заповед № РД-468/30.12.1977 г., обн. ДВ бр. 6/1978 г., последваща прекатегоризация със Заповед № РД-718 от 10.06.2003 г., бр. 60/2003 г. на ДВ и промяна в площта - актуализация със Заповед № РД-145 от 19.02.2013 г., бр. 33/2013 г. на ДВ. Защитената местност е обявена с цел **опазване на уязвими растителни съобщества - вековна дъбова гора**. Регламентираният режим на защита включва забрана на всякакви дейности, свързани със късането, кастренето и повреждането на дърветата и растителността, забранява се пашата на домашни животни, преследването на диви животни и вземане на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата им, забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се повреждат или изменят както естествения облик на местността, така и на водния и режим, забранява се извършването на каквото и да е строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на защитената територия, забрана за водене на сечи, освен санитарната. *Защитената местност е разположена югоизточно в териториалните граници на община Левски и отстои на разстояние от около 4,45 km по въздушна линия от гр. Левски.*



Фигура 5. Карта на защитените зони в обхвата на Натура 2000 и 33Т, в рамките на община Левски

III.4.2 Защитени зони

От Европейската екологична мрежа Натура 2000 в обхвата на община Левски попадат части от две защитени зони - BG0002096 „Обнова“ защитена зона по директивата за опазване на дивите птиците (Директива 2009/147/ЕС) и BG0000239 „Обнова-Караман дол“ защитена зона по директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива 92/43/ЕЕС) по смисъла на *Закона за биологичното разнообразие*.

Таблица 13. Защитени зони в рамките на екологична мрежа НАТУРА 2000

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Тип на защитена зона
BG0002096	Обнова	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000239	Обнова - Караман дол	Защитена зона по директивата за местообитанията

❖ **Защитена зона „Обнова“.** Тя е с код **BG 0002096** в Регистъра на защитените зони и е от **тип J** – Защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията. Има обща площ 54,222.11 dka, разположена е в континенталния биогеографски район при географска дължина E 25° 27' 48" и географска ширина N 43° 27' 16" при средна надморска височина 59 m. Защитената зона е обявена със Заповед № РД-555 от 5.09.2008 г., обн. ДВ бр.84/2008г. на Министъра на околната среда и водите, одобрена е с Решение на Министерски съвет № 122/02.03.2007г, ДВ бр.21/2007 г. Зоната заема части от общините Левски (в землищата на селата Малчика, Козар Белене, Българене, Обнова, Трънчовица, Изгрев и Стежерово), Пордим, Плевен, Никопол, и Свищов (област Велико Търново). Предвид обширната площ, защитената зона попада в територии, контролирани от РИОСВ-Плевен и РИОСВ-Велико Търново. Защитената зона отстои на 5.50 km от гр. Левски.

Таблица 14. Класове земно покритие в рамките на ЗЗ „Обнова“

Класове Земно покритие	% Покритие
Влажни ливади, мезофилни ливади	7
Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)	6
Друга орна земя	2
Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	4
Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)	51
Иглолистни гори	0
Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност (вкл. овошки, лозя, крайпътни дървета)	1
Скали във вътрешността, сипеи, пясъци, постоянен сняг и ледници	1
Сухи тревни съобщества, степи	16

Тресавища, блата, растителност по крайбрежието на водоемите, мочурища	1
Храстови съобщества	2
Широколистни листопадни гори	9
<i>Общо Покритие</i>	<i>100</i>

Защитена зона „Обнова“ е създадена с цел:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване в защитена зона „Обнова“ с код BG0002096 са видове птици по чл. 6, ал. 1, т. 3 и т. 4 от Закона за биологичното разнообразие и поддържане и възстановяване на местообитания им:

- Видове птици по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие: Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), Голям воден бик (*Boiaurus stellaris*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Сив жерав (*Crus grus*), Голяма пъструшка (*Porzana porzana*), Средна пъструшка (*Porzana parva*), Малка пъструшка (*Porzana pusilla*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Кокилобегач

(*Himantopus himantopus*), Саблек-люн (*Recurvirostra avosetta*), Турилик (*Burhinus oedicnemus*), Златиста булка (*Pluvialis apricaria*). Бойник (*Philomachus pugnax*). Голяма бекарина (*Gallinago media*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Малка чайка (*Larus minutus*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Черна рибарка (*Chlidonias niger*), Бухал (*Bubo bubo*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocoros syriacus*). Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрия (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Ястребогушо коптиварче (*Sylvia nisoria*). Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*).

- Видове птици по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*). Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas strepera*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Клопач (*Anas clypeata*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Малък брегобегач (*Calidris minuta*), Средна бекарина (*Gallinago gallinago*), Черноопашат крайбрежен бекас (*Limosa limosa*), Малък свирец (*Numenius phaeopus*). Голям свирец (*Numenius arquata*). Голям червеноног водобегач (*Tringa erythropus*). Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*). Малък зеленоног водобегач (*Tringa stagnatilis*). Голям зеленоног водобегач (*Tringa nebularia*). Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Белокрила рибарка (*Chlidonias leucopterus*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Уязвимост

Най-неблагоприятното въздействие върху водните местообитания са пресушаването на крайречните блата. Използването на пестициди и минерални торове в околните обработваеми земи предизвиква промяна на химичния състав и качеството на водата. Ловът през зимния сезон, предизвиква безпокойство при някои водолюбив

птици.

❖ **Защитена зона „Обнова - Караман дол“.** Тя е с код **BG0000239** в Регистъра на защитените зони и е от **тип К** – Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците. Има обща площ 107 508.10 dka, разположена е в континенталния биogeографски район при географска дължина E 25° 25' 23" и географска ширина N 43° 25' 46" при средна надморска височина 115 m. Одобрена е с Решение на Министерски съвет №122/02.03.2007 г., обн. ДВ бр. 21/2007 г. Зоната заема части от областите Плевен и Велико Търново, като в обхвата на община Левски се включва в землищата на селата Асеновци, Аспарухово, Българене, Варана, Градище, Изгрев, Козар Белене, Малчика, Обнова и Трънчовица. Защитената зона попада в територии, контролирани от РИОСВ-Плевен и РИОСВ-Велико Търново.

Таблица 15. Връзка на защитената зона с други зони от Натура 2000

Код на зоната	Име на зоната	Тип на зоната
BG0000247	Никополско плато	К
BG0002074	Никополско плато	J
BG0002096	Обнова	J

Таблица 16. Класове земно покритие в рамките на ЗЗ „Обнова- Караман дол“

Класове Земно покритие	% Покритие
Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	3
Друга орна земя	43
Сухи тревни съобщества, степи	38
Широколистни листопадни гори	11
Храстови съобщества	4
Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)	1
Общо Покритие	100

Защитената зона е представена от стари широколистни гори със заливни площи от река Осъм. Това е бивша заливна територия на р. Осъм със заобикалящите я сухи склонове, покрити със степна растителност и ксерофилни дъбови гори. Заливната гора е много променена от човешкото влияние, но има добри възможности за възстановяване.

Зоната е много важна за съхранението на смесените крайречни гори (местообитание 91F0), степни местообитания, видове риби и влечуги. Има много редки видове от дивата флора и фауна. Миграционна точка за птиците. Едни от последните оцелели гори от Обикновен дъб (*Quercus robur*).

Уязвимост: Заплахи от обезлесяване. Отичащи системи и изправяне на коритото на река Осъм. Много обработваеми земи в заливната зона. Малкото оцелели гори са много нарушени от легални и нелегални сечища.

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване са природни местообитания, бозайници, земноводни и влечуги, риби, безгръбначни и растения, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 на *Закона за биологичното разнообразие*:

Природни местообитания

91E0* - Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); *Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);

1530* - Панонски солени степи и солени блата (*Pannonic salt steppes and salt marshes*);

3150 - Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition* (*Natural eutrophic lakes with Magnopotamion or Hydrocharition-type vegetation*);

6110* - Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*; *Rupicolous calcareous or basophilic grasslands of the Alyso-Sedion albi*;

6240* - Субпанонски степни тревни съобщества (*Sub-continental steppic grasslands*);

6250* - Панонски лъсови степни тревни съобщества (*Pannonic loess steppic grasslands*);

40C0* - Понто-сарматски широколистни храстчета (*Ponto – sarmatic deciduous tickets*);

91F0 - Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmenion minoris*) Riparian mixed forest of *Quercus robur*, *Ulmus laevis* and *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* or *Fraxinus angustifolia* along the great rivers (*Ulmenion minoris*);

91H0* - Панонски гори с *Quercus pubescens* (*Pannonian woods with Quercus pubescens*);

91I0* - Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp. (*Euro-Siberian steppic woods with Quercus spp.*);

91M0 - Балкано-панонски церово-горунови гори (*Pannonian-Balkanic turkey oak-sessile oak forests*);

91Z0 - Мизийски гори от сребролистна липа (*Moesian silver lime woods*).

*- Приоритетно местообитание или вид от Директива 92/43/ЕЕС

Бозайници

Видра (*Lutra lutra*), Европейски вълк* (*Canis lupus*), Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*), Степен пор (*Mustela eversmannii*), Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*).

Земноводни и влечуги

Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*).

Риби

Распер (*Aspius aspius*), Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*).

Безгръбначни

Бисерна мида (*Unio crassus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Алпийска розалия* (*Rosalia alpina*).

Растения

Четирилистно разковниче (*Marsilea quadrifolia*)

III.4.3 Лечебни растения

Условията за развитие на различни видове растения, определени като лечебни, според *Закон за лечебните растения*, обнародван в ДВ бр.29 от 23.02.2000г. могат да се разделят в следните 4 групи:

1. Растения, населяващи обработваеми площи, определени като "плевели" и "рудерали";
2. Растения, "населяващи" сухи, тревисти места – ливади, пасища и мери;
3. Растения, срещащи се в горски фонд и крайнините му;
4. Растения, населяващи водоеми и влажни ливади край тях.

На територията на община Левски има благоприятни условия за развитие на растенията от първа група. По-малко благоприятни са условията за растенията от втора и четвърта група, а най-малко от трета, поради ниската лесистост.

Във връзка с използваните в текста някои по-специфични термини, е записано тяхното конкретно обяснение:

1. *Плевел* – вид, разпространяващ се в голяма численост и конкуриращ се с културните видове в обработваемите площи;

2. *Рудерал* – вид, разпространен в повлияни от човека места, но с ниска численост, обикновено не се разпространява масово в обработваеми площи;

3. *Спорадично разпространение* – разпространение на отделни петна или точки, изолирани една от друга.

Билки с търговско значение, находища и възможностите за ползване на лечебни растения от територията на община Левски

Acanthaceae – Страшникови

Acanthus balkanicus Heyw et Reichard – балкански стражник. Среца се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

Aceraceae – Кленови

Acer tataricum L.- мекиш. Среца се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваеми.

Alismataceae – Лаваницови

Alisma plantago-aquatica L. – лаваница, жаблек. Среца се по влажни засъхващи почви край водоеми – с. Обнова – м. "Герене" и "Долно ливаде", яз. "Лъдженска бара"; с. Българене – м. "Пасището"; с. Аспарухово – м. "Арабаджица"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Варана – м. "Ливадите"; с. Божурлук; с. Асеновци – старите корита на р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.

Anacardiaceae – Анакардиеви

Cotinus coggygia Scop. – смрадлика. Среца се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваеми.

Amarilidaceae – Амарилисови

Galanthus elwesii Hook fill. – елвезиево кокиче. Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

**Leucojum aestivum* L. – блатно кокиче. Среща се много рядко в горски фонд – гр. Левски, но и в крайречни гори (държавна собственост). Ресурсите му са неизползваеми.

Apiaceae – Сенникоцветни

Anethum graveolens L. – обикновен копър – култивиран навсякъде на територията на общината като растение за подправка.

Angelica sylvestris L. – лечебна пищялка. Среща се често край реки, потоци, води, стари корита – гр. Левски – м. "Шаварна", м. "Карамандол", край р. Осъм – с. Трънчовица, с. Българене, с. Обнова, с. Малчика, с. Аспарухово, с. Козар Белене, край Пордимска бара – с. Обнова, край р. Ломя – с. Градище, с. Варана, м. "Корукеси", с. Градище и с. Асеновци. Ресурсите му са ограничено използваеми.

Anthriscus cerefolium (L.) Hofm. – азмацут / див керевиз / - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Bifora radians Bieb. – лъчисто колендро. Видът му е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / Ресурсите му са максимално използваеми.

Bupleurum rotundifolium L. – кръглолистна урока. Видът е разпространен на територията на цялата община най-често край ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / и рядко навлиза в тях, но е много рядък с ниска численост. Ресурсите му са практически неизползваеми.

Conium maculatum L. – петнист бучиниш / цволика / . видът е широко разпространен на територията на цялата община , включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Eryngium campestre L. – полски ветрогон. Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м. "Обора", м. "Лозята", с. Стежерово – м. "Ходжа баир",

м. "Край село", с. Изгрев – м. ", Русалийски гробища", с. Трънчовица – м. "Капитанска пръст", м. ", Камерна", с. Обнова и с. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м. ",Гаргалъка", и м. "Арабаджийца"; с. Българене – м. " Лъката", м. " Пасището", м. "Мила", гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Козар Белене – м. "Царева могила", м. "Кукла"; с. Варана – м. " Ливадите", м. "Самалък баир", м. " Лакаджийска могила"; с. Градище – м. " Тараклъка", м. Дрен", м. Курттепе"; с. Асеновци – около селата и м."Кариерата". Ресурсите му са използвани.

Ferulago sylvatica (Bess.) Rchb.- горска зимянка. Среца се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

Foeniculum vulgare Mill.- резене /морач/ - култивира се много нарядко и подивява/ край огради и градини / Ресурсите му са ограничено използвани.

Heracleum sibiricum L.- сибирски девесил. Среца се доста често по влажни и сенчести места, включително и в регулацията на селищата – край р.Осъм: с. Трънчовица, с. Обнова, с. Изгрев, с. Българене, с. Малчика, с. Козар Белене, с.Градище, с. Аспарухово, с. Асеновци, гр. Левски – м. "Шаварна", м. "Карамандол", край р. Барата при с. Стежерово, с. Божурлук, край Пордимска бара и др. Ресурсите му са използвани.

Laser trilobum (L.) Borkh.- Загърличе. Среца се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

Oenanthe aquatica L.- обикновен воден морач. Среца се в покрайнините на водоеми в стари корита – гр. Левски – м. "Карамандол", м. "Шаварна"; с. Градище – м. "Корукеси"; с. Обнова – м. "Герена", м."Ливадето";, с. Българене – м."Лъката" и м." Пасището". Ресурсите му са ограничено използвани.

Pimpinella saxifrage L.- каменоломков анасон. Среца се нарядко по сухи ливади – с.Козар Белене – м."Царева могила"; с. Трънчовица – м."Капитанска могила"; с. Градище – м."Дренака"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са практически неизползваеми.

Tordylium maximum L.- обикновена нузла. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница/ и край пътища. Ресурсите му са максимално използвани.

Torilis arvensis (Huds.) Link – полски торилис. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / Ресурсите му са максимално използвани.

Аросунасеае – Тойнови

Vinca herbacea W. et K.- тревист зимзелен. Среща се нарядко по сухи каменисти места – с. Трънчовица – м."Широка могила", м."Печигърбица", м."Червената пръст"; с. Българене – м."Миле"; с. Козар Белене – м."Кукла"; с. Варана – м."Самалък баир". Ресурсите му са неизползвани.

Агасеае- Змирякови

Arum maculatum L.- петнист змиряник. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Аристолохиасеае - Вълчаябълкови

Aristolochia clematitis L.- обикновена вълча ябълка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /, зеленчукови градини и лозя. Ресурсите му са максимално използвани.

Асклепиадасеае – Асклепиадови

Vincetoxicum hirundinaria Medic. лечебен устрел. Среща се нарядко по сухи хълмове – с. Трънчовица – м."Печигърбица"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; ГР. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Курттепе". Ресурсите му са практически неизползвани.

Астерасеае- Сложноцветни

Achillea millefolium gr.- хилядолистен /бял / равнец. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Achillea nobilis L.- благороден равнец. Среща се нарядко по сухи хълмове – с. Трънчовица – м." Печигърбица"; с. Българене – м."Мила"; с.Козар Белене – м."Царева

могила"; с. Варана – "Самалък баир"; гр. Левски – м."Кармандол"; с. Градище – м."Курттепе". Ресурсите му са практически неизползваеми.

Anthemis cotula L. – полско подрумче / бяла рада /. Среца се нарядко на територията на цялата община като плевел и рудерал, предимно по влажни места, буница, край огради. Ресурсите му са неизползваеми.

Anthemis tinctoria L. – жълто подрумче / бяла рада /. Видът е разпространен на територията на цялата община най- често по сухи рудерални места и в запустели ниви, на ерозирали терени. Ресурсите му са максимално използваеми.

Arctium minus Bernh. – малък репей. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Arctium tomentosum Mill.- мъхнат репей. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Artemisia absinthium L.- горчив пелин. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен и плевел край огради, пътища и по- рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Artemisia annua L.- едногодишен пелин. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища. Ресурсите му са максимално използваеми.

Artemisia lerchiana Weber.- тънко жилест пелин. В района се среща ограничено, на сухи, ерозирани склонове близкият вид *Artemisia santonicum*. Установен при – с. Българене – м."Мила"; гр. Левски – м."Кармандол". Ресурсите му са ограничени и не могат да се използват.

Artemisia vulgaris L.- обикновен пелин. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Bellis perennis L.- паричка. Среща се често, навсякъде на територията на общината – най – често по влажни места, но и в паркове и в градини в селищата. Край р. Осъм – с. Трънчовица, с. Обнова, с. Българене, с. Малчика, с. Аспарухово, с. Асеновци, с. Градище, гр. Левски (вкл. и в регулацията). Ресурсите му са използвани.

Carduus acanthoides L. – късодръжков магарешки бодил. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Carlina vulgaris L.- обикновена решетка. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжабаир"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Курттепе"; с. Асеновци – м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

Carthamus lanatus L.- вълнест аспрут. Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с.Божурлук – м."Обора", м."Лозята"; с. Стежерово – м."Ходжа баир", м."Край село"; с. Изгрев – м."Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Червената пръст", м."Камерна"; с. Обнова и с. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м."Гаргалъка" и м."Арабаджийца"; с.Българене – м."Лъката", м."Пасището", м."Мила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Козар Белене – м."Царева могила", м."Ливадите", м."Самалък баир", м."Лакаджийска могила"; с. Градище – м."Тараклъка", м."Дрена", м."Курттепе"; с. Асеновци – около селото и м."Кариерата". Ресурсите му са използвани.

Chamomilla suaveolens (Pursh.) Rydb. – езичестоцветна лайка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен край огради и пътища. Ресурсите му са ограничено използвани поради забележима тенденция към намаляване през последните години.

Centaurea calcitrapa L. – дълго иглеста метличина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Centaurea cyanus L. – полска метличина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

Centaurea solstitialis L. – средиземноморска метличина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Cichorium inthabus L. – грапавоплодна синя жлъчка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Echinops sphaerocephalus L. – кръглоглав челядник. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Filago vulgaris Lat. – полска свещица / обикновена /. Среща се наредко по сухи каменисти места – с. Трънчовица – м."Широка могила", м."Печигърбица", м."Червената пръст"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м." Кукла"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са неизползвани.

Inula ensifolia L. – успореднолистков / менолистен / оман. Среща се наредко по сухи каменисти места – с. Трънчовица – м."Капитанска могила"; с. Българене – м."Мила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са неизползвани.

Inula germanica L. – германски оман. Среща се по сухи тревисти места, почти като предходните видове, но още по рядък.

+ *Inula helenium* L. – бял оман. Среща се край водоеми – реки, старици – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.

Lactuca serriola L. – компасна салата. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Leucanthemum vulgare Lat. – обикновена маргаритка. Среца се нарядко по влажни ливади – с. Обнова, с. Варана, с. Българене, с. Козар Белене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

Matricaria trichophylla (Boiss.) Boiss. – влакнеста лайкучка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използваеми.

Onopordum acaethium L. – жълтеникав онопордум. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Pulicaria dysentheria (L.) Bernh. - дизинтерийна бълъшница. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често по влажни места / край огради канавки, утаители, чешми, водоеми / като бурен и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Senecio jacobaea L. – якобов спореж. Среца се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Българене – м."Мила"; с.Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжа баир"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Варана – м."Самалък баир"; с. Градище – м."Дренака". Навсякъде се срещат единични растения. Ограничено използваем.

Senecio vulgaris L. – обикновен спореж. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви, зеленчукови гради, лозя /. Ресурсите му са максимално използваеми.

Tanacetum vulgare L. – обикновена вратига. Среца се на територията на цялата община, по влажни места в поречието на реките Осъм, Ломя, Пордимска бара, Стежеровска бара и край язовирите; край канали – гр. Левски, с. Аспарухово, с. Обнова. Ресурсите му са използваеми.

Taraxacum officinale Web. – лечебно глухарче. Видът му е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви, зеленчукови градини, лозя /. Ресурсите му са максимално използваеми.

Tussilago farfara L. – подбел. Среща се най- често на територията на цялата община, по влажни места, на нарушен терен, в изкопи и канавки. Преобладава край р. Осъм, р. Ломя, р. Пордимска бара, р. Барата. Ресурсите му са използвани.

Xanthium spinosum L. – бодлив казашки бодил /рогачица /. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

Xanthium strumarium L. – влакнест казашки бодил. Видът е широко разпространен на територията на цялата община., включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи / ниви, зеленчукови градини, лозя /. Ресурсите му са максимално използвани.

Xeranthemum annuum L. – едногодишно безсмъртниче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селища, най- често като бурен или плевел край огради и пътища. Ресурсите му са максимално използвани.

Betulaceae - Брезови

Alnus glutinosa (L.) Gaerth. – черна елша. Среща се наредко в поречието на р. Осъм на територията на цялата община. Ресурсите му са неизползвани.

Betula pendula Rothm – бреза. Среща се като парково дърво, най- вече в гр. Левски. Ресурсите му са неизползвани.

Carpinus betulus L. – обикновен габър. Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са неизползвани

Coryllus avellana L.- обикновена леска. Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са неизползвани.

Boraginaceae - Грапаволистни

Anchusa officinalis L. – лечебно винче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Buglossoides arvensis L. – полска белоочица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Buglossoides purpureo-coeruleum L. – виолетова белоочица. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Cerinth minor L. – малък меденик. Среща се наредко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир" с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

Cynoglossum officinale L. – лечебна наумка. Видът е широко разпространен, но с ограничена численост на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са ограничено използвани.

Echium italicum L.- италианско усойниче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Echium vulgare L.- обикновено усойниче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Heliotropium europaeum L.- обикновена подсунка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница/, ниви, зеленчукови градини, лозя. Ресурсите му са максимално използвани.

Pulmonaria officinalis L.- лечебна медуница. Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.

Symphytum officinale L.- зарасличе / черен оман /. Среща се край водоеми – реки, стари корита – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са максимално използвани.

Brassicaceae – Кръстоцветни

Alliaria petiolata (Bieb.) Cavata et Graub.- лъжичина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен край огради, пътища и гори от всякакъв вид. Ресурсите му са максимално използвани.

Alyssum alyssoides L. – игловрх. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища. Ресурсите му са максимално използвани.

Brassica nigra (L.) Koch. – черен синап . Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / , зеленчукови градини, лозя. Ресурсите му са максимално използвани.

Capssela bursa-pastoris (L.) Medic. – овчарска торбичка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община , включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи / ниви, люцерна , зеленчукови градини , лозя / . Ресурсите му са максимално използвани.

Descurainia Sophia (L.) Webb. Ex Prauntl. – войничка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община , най-често като плевел ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / Ресурсите му са максимално използвани.

Lepidium campetre (L.) R. Br. – полска горуха. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / . Ресурсите му са максимално използвани.

Lepidium perfoliatum L. – пронизанolistна горуха. Среща се по влажни места, като сметища, като рудерал – с. Обнова, гр. Левски, с. Малчика, с. Градище, а вероятно и на други места. Ресурсите му са ограничено използвани.

Raphanus raphanistrum L. – дива ряпа. Видът е широко разпространен но с ограничена численост на територията на цялата община, включително и в регулацията на

селищата, най-често като бурен или плевел в ниви и зеленчукови градини. Ресурсите му са ограничено използвани.

Rorippa austriaca (Crantz.) Bess. – австрийски пореч. Среца се по влажни места, край р. Осъм – с. Обнова, с. Трънчовица, гр. Левски – м. "Карамандол" и м. "Шаварна", с. Градище – м. "Корукеси", с. Малчика, с. Козар Белене, с. Българене, с. Аспарухово. Ресурсите му са ограничено използвани.

Sisymbrium officinalis (L.) Scop. – лечебна мъдрица. Среца се често като рудерал в селищата – с. Градище, с. Асеновци, гр. Левски, с. Аспарухово, а вероятно и другаде. Ресурсите му са използвани.

Thlaspi alliaceum L. – лукова попова лъжичка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

Thlaspi arvense L. – полска попова лъжичка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община , най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

Butomaceae – Водолюбиви

Butomus umbellatus L. – водолуб. Среца се по влажни места, стари корита, край язовири, разливи – гр. Левски – м. "Карамандол", с. Обнова – м. "Герена" и язовира "Лъдженска бара", с. Асеновци; с. Аспарухово; с. Българене – м. "Лъката"; с. Козар Белене. Ресурсите му са ограничено използвани.

Caesalpiniaceae – Цезалпиниеви

Cercis siliquastrum L. – див рожков. Среца се в паркове като декоративно растение. Не се използва.

Caprifoliaceae – Бъзови

Sambucus ebulus L. – нисък бърз. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Sambucus nigra L. – черен бърз. Среца се като единично дърво в долините на р. Осъм и нейните притоци – Ломя, Пордимска бара, както и барата през селата Стежерово и Божурлук, практически на територията на цялата община.

Caryophyllaceae – Карамфилови

Agrostemma githago L. – къклица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / . Ресурсите му са максимално използвани.

Hemiaria hirsute L. – влакнесто изсипливче. Среца се по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Широка могила" и м. "Печигърбица", с. Стежерово – м. "Ходжа баир", с. Козар Белене – м. "Царева могила", с. Варана – м. "Самалък баир", с. Градище – м. "Дренака"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са ограничено използвани.

Lychnis coronaria L. - свиларка. Среца се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Saponaria officinalis L. – лечебно сапунче. Видът е разпространен на територията на цялата община най-често на влажни места / край реки и други и други водоеми / , но и в регулацията на селищата. Среца се спорадично с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани.

Scleranthus annuus L. – едногодишна хрущялка. Среца се по каменисти места – с. Трънчовица – м. "Печигърбица". Ресурсите му са неизползвани.

Silene otites (L.) Wibel. – ушно плюскавиче. Среца се нарядко по тревисти склонове – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Мила"; с. Варана – м. "Самалък баир". Ресурсите му са неизползвани.

Stelaria graminea L. – тревна звезда. Среца се нарядко край р. Осъм и притоците и Ломя и Пордимска бара по влажни ливади. Ресурсите и са неизползвани.

Celastraceae – Целастрови

Euonymus europaeus L. – европейски чашкодрян. Среца се често по влажни местана територията на цялата община, предимно в окръжнините на горски фонд, но и край р. Осъм, р. Ломя, р. Барата, р. Пордимска бара. На места се среща и в селищата. Ресурсите му са използвани.

Chenopodiaceae – Лободови

Camphorosma monspeliaca L. – камфорка, монпелийска. Среца се нарядко по сухи ерозираны склонове – с. Българене – м. "Мила" и гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са ограничено използваемы.

Chenopodium album L. – бяла куча лобода. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваемы площи. Ресурсите му са максимално използваемы

Chenopodium botrys L. – огниче . Среца се по чакълы край р. Осъм. Ресурсите му са използваемы.

Chenopodium hybridum L. – хибридна куча лобода. Среца се нарядко като рудерал на територията на цялата община . Ресурсите му са практически неизползваемы.

Chenopodium polyspermum L. – многосеменна куча лобода. Среца се по чакъла край р. Осъм. Ресурсите му са използваемы.

Salsola ruthenica L. – руско вълмо. Среца се нарядко по сухи каменливы и ерозираны склонове – с. Трънчовица – м. "Печигърбица"; с. Изгрев – м. "Русалски гробища"; с. Българене – м. "Мила"; гр. Левски – м. "Карамандол", а вероятно и на други места. Ресурсите му са ограничено използваемы.

Convolvulaceae – Поветицовы

Calystegia sepium (L.) R. Вр. Дребноцветно чадърче. Видът е разпространен на територията на цялата община, най-често по влажны места / край реки и други водоемы / , гори, но и в регулацията на селищата. Среца се сравнително рядко с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използваемы.

Convolvulus arvensis L. – полска поветица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен , плевел край жгради, пътища и в обработваемы площи. Ресурсите му са максимално използваемы.

Cornaceae – Дряновы

Comus mas L. – дрян. Среща се често по влажни места на територията на цялата община, предимно в крайните на горски фонд, но и край р. Осъм, р. Ломя, р. Барата, р. пордимска бара. На места се среща и в селищата. Ресурсите му са използвани.

Crassulaceae – Дебелецови

Sedum maximum (L.) Suter. – голяма тлъстига. Среща се рядко във горски фонд или по сухи каменливи места – с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Трънчовица – м. "Печигърбица"; с. Козар Белене, а вероятно и на други места, но единични растения. Ресурсите му са практически неизползвани.

Cucurbitaceae – Тиквови

Bryonia alba L. – бяла дива тиква. Среща се рядко във влажни гори, край р. Осъм. Ресурсите му са неизползвани.

Cuscutaceae – Кукувичопреждови

Cuscuta europaea L. – европейска кукувича прежда. Широко разпространен на територията на цялата община, най-често като паразит в зеленчукови градини, но и край пътища и по дива растения. Ресурсите му са максимално използвани.

Dioscoreaceae – Диоскорееви

Tamus communis L. – обикновен брей. Среща се рядко, предимно в горски фонд – гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са неизползвани.

Dipsacaceae – Лугачкови

Knautia arvensis L. – полско червено главче. Среща се рядко по поляни и ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Изгрев – м. "Поречие"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Лъката"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Варана – м. "Ливадите" и м. "Самалък баир"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.

Scabiosa ochroleuca L. – жълтеникава самогриска. Среща се по сухи тревисти места – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана

– м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.

Eleagnaceae – Миризливовърбови

Eleagnus angustifolia L. – миризлива върба – култивира се. Среща се като адвентивен по влажни места – най-често край р. Осъм и бариците, вливащи се в нея. Ресурсите му са използвани.

Equisetaceae – Хвоцови

Equisetum arvense – полски хвоц. Среща се често на територията на цялата община по влажни места, предимно в низините и долините, но и в селищата – с. Обнова, гр. Левски, с. Българене, с. малчика, с. Аспарухово и др. Ресурсите му са използвани.

Equisetum palustris L. – блатен хвоц. Среща се край р. Осъм и някои язовири в района, както и край стари корита при с. Асеновци, с. Българене, гр. Левски – м. "Шаварна" и м. "Карамандол", с. Козар Белене. Ресурсите му са ограничено използвани.

Equisetum telmateja Ehrh. – голям хвоц. Среща се наредко по влажни места – гр. Левски – м. "Шаварна" и м. "Карамандол", с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.

Euphorbiaceae – Млечкови

Euphorbia cyparissias Host. – обикновена / кипарисова / млечка. Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използвани.

Fabaceae – Бобови / Пеперудоцветни /

Bituminaria bituminosa (L.) Stirt. – битуминария. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища, но с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани.

Galega officinalis L. – конски ребра / жаблек /. Среща се навсякъде по влажни места край водоеми – реки, стари корита, разливи, канали, бари, край всички селища в района. Ресурсите му са използвани.

Chamaecytisus hirsutus (L.) Link. – космат зановец. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Coronilla varia L. – пъстра зайчина. Широко разпространен на територията на цялата община най- често по пасища, но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използвани.

Lathyrus niger (L.) Bernch. – черно секирче. Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползвани.

Lathyrus pratensis L. – ливадно секирче. Среща се нарядко като единично растение в горски фонд или в обработвани площи. Ресурсите му са неизползвани.

Lathyrus sativus L. – посевно секирче. Среща се нарядко като единично растение в горски фонд или в обработвани площи. Ресурсите му са неизползвани.

Lathyrus sylvestris L. – горско секирче. Среща се на територията на цялата община, най- често в селищата. Ресурсите му са неизползвани.

Lathyrus tuberosus L. – грудково секирче. Среща се нарядко по поляни и ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила"; с. Изгрев – м."Поречие"; с. Стежерово – м."Ходжа баир"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Лъката"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Варана – м."Ливадите" и м. "Самалък баир"; с. Асеновци – м."Кариерата"; с. Градище - м."Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.

Lotus corniculatus L. – обикновен звездан. Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м."Обора", м."Лозята"; с. Стежерово . м."Ходжа баир", м."Край село"; с. Изгрев – м."Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Червената пръст", м."Камерна"; с. Обнова и с. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м."Гаргалъка" и м."Арабаджийца"; с. Българене – м."Лъката", м."Пасището", м."Мила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Козар Белене – м."Царева могила", м."Кукла"; с. Варана – м."Ливадите", м."Самалък баир", м."Лакаджийска могила"; с. Градище – м."Тараклъка" м." Дрени", м."Курттепе"; с. Асеновци – около селото и м."Кариерата". Ресурсите му са използвани.

Melilotus alba Medic – бяла комунига. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като

бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Melilotus officinalis (L.) Pall. – лечебна комунига. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Ononis spinosa L. – бодлив гръмотрън. Среца се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м."Обора", м."Лозята"; с. Стежерово – м." Ходжа баир", м."Край село"; с. Изгрев – м."Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Червената пръст", м."Камерна"; с. Обнова И С. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м."Гаргълка" и м."Арабаджийца";с. Българене – м."Лъката", м."Пасището", м." Мила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Козар Белене – м."Царева могила", м."Кукла";с. Варана – м."Ливадите", м."Самалък баир", м."Лакаджиска могила"; с. Градище – м."Таракълка", м."Дрени", м."Курттепе";с. Асеновци – около селото и м."Кариерата". Ресурсите му са използвани.

Trifolium arvense L. – полска /плевелна / детелина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница /.Ресурсите му са максимално използвани.

Trifolium pratense L. – ливадна детелина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Trifolium repens L. – пълзяща детелина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Vicia cracca L. – птича глушина. Среца се край селищата и по влажни места около р. Осъм и край всички селища в общината. Ресурсите му са използвани.

Vicia grandiflora Scop. – едноцветна глушина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често

като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Vicia sativa L. – посевна глушина / фий /. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

Fagaceae - Букови

Quercus frainetto Ten. – благуна. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Quercus robur L. – летен дъб. В района видът е доминант в гори – гр. Левски – м. "Шаварна", м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси"; с. Трънчовица – м. "Гарванче", а като единично дърво и на други места – с. Асеновци. Ресурсите му са използвани.

Gentianaceae – Тинтявови

Centaurea erythraea Rafn. Червен кантарион. Среща се по сухи тревисти места – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.

Geraniaceae – Здравецови

Erodium cicutarium (L.) L. Her. – цикутново часовниче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища и с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани.

Geranium macrorrhizum L. – обикновен здравец - култивира се в градини като украсно растение.

Geranium pyrenaicum Burm. f. – пиринейски здравец. Среща се често край салкъмови гори, крайнини на селища, покрай реки и други на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.

Haloragaceae – Халорагови

Myriophyllum spicatum (L.)Roth .- класовиден многолистник. Среща се в стоящи води, най- често канали, язовири, стари корита - с. Божурлук, с. Трънчовица, с. Обнова, с. Аспарухово – м."Арабаджийца", гр. Левски – м."Карамандол", с. Асеновци. Ресурсите му са използвани, но ограничено.

Hippocastaneaceae – Конскокестенови

Aesculus hippocastanum L. – конски кестен – култивира се . Отглежда се като парково дърво – гр. Левски и по- рядко други селища. Може да се използва като ресурс, макар, че предназначението му е друго.

Hypericaceae - Звънкови

Hypericum perforatum L. –жълт кантарион. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища, обработвани площи, пасища, изоставени ниви, лозя, и ресурсите му са максимално използвани.

Iridaceae – Перуникови

Crocus pallasii Bieb. – паласов минзухар. Среща се нарядко по сухи баири – с. Трънчовица – м."Печигърбица" и м."Капитанска могила"; с. Българене – м."Пасището" и м."Мила"; с.Козар Белене – м."Царева могила". Ресурсите му са ограничени.

Iris pseudacorus L. – блатна перуника. Среща се край водоеми – реки, гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.

Iris pumila L. – дребна перуника. Среща се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица –м."Печигърбица". Ресурсите му са неизползвани.

Juncaceae – Дзукови

Juncus inflexus L. – сиво- зелена дзука. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

Lamiaceae – Устоцветни

Ajuda laxmanii (L.) Schreb. – обикновено срещниче. Среща се доста често на териториите на цялата община, по сухи места и като плевел в ниви, лозя, градини. Ресурсите му са използвани.

Ajuda laxmanii (L.) Benth. – лаксманово срещниче. Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са използвани.

Ballota nigra L. – капела. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Calamintha nepeta (L.) Savi. Subsp. *Glandulosa* (Reg.) Pall. – лечебно миризливче. Среща се по сухи места – с. Трънчовица – м."Капитанска могила"; с. Стежерово – м."Ходжа баир"; с. Божурлук – м."Лозята"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; с. Градище – м."Корукеси"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са ограничено използвани.

Clinopodium vulgare L. – обикновен черновръх. Среща се често край салкъмови гори, крайнини на селища, покрай реки и други на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.

Galeopsis tetrachit L. – пъстра бударица. Среща се наредко на територията на цялата община като плевел в ниви. Ресурсите му са неизползвани.

Glechoma hederacea L. – самобайка. Среща се често край салкъмови гори, крайнини на селища, покрай реки и други на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.

Glechoma hirsute W. et K. – урбаличе. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Lamium purpureum L. – червена мъртва коприва. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Leonurus cardiaca L.- обикновена дяволска уста. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често на влажни места / край реки и други водоеми /, но в регулацията на селищата. Среща се спорадично с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани.

Marrubium peregrinum L.- сусарка. Широко е разпространен на територията на цялата община най често по пасища, но и край селищата като рудерал. Ресурсите му са максимално използвани.

Mentha arvensis L.- полска мента. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, , край пътища , обработвани площи, пасища, изоставени ниви, лозя, предимно на по влажни места и ресурсите му са максимално използвани.

Mentha aquatica L.- водна мента. Среща се навсякъде по влажни места, край течащи води, потоци, канали. Ресурсите му са използвани.

Mentha longifolia (L.) Huds. – дълголистна мента. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

Mentha pulegium L.- блатна мента. Среща се по влажни засъхващи почви, навсякъде край р. Осъм, край водоеми – с.Обнова – м."Герена" и "Долно ливаде", яз."Лъдженска бара"; с. Българене – м."Пасището"; с. Аспарухово – м."Арабаджийца"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Варана – м."Ливадите";с. Божурлук, с. Асеновци – старите корита на р. Осъм. Ресурсите му са използвани.

Mentha spicata L. – обикновена мента (джоджен). Среща се малко по- рядко по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

Mentha suaveolens Ehrh. – кръглолиста мента. Среща се нарядко- с.Обнова – м."Герена", край канали. Ресурсите му са ограничено използвани.

Origanum vulgare L. – обикновен риган. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м "Капитанска могила", м. "Печигърбица" ; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Среща и се по влажни места – край р. Осъм. Ресурсите му са използвани.

Prunella vulgaris L. – обикновена прищница. Среща се на територията на цялата община, най-често по влажни места, край реките, селищата, барите, по ливади, без най-сухите, по билата на хълмовете, в салкъмовите гори и др. Ресурсите са използвани.

Salvia aethiopis L. – бяла какула (конски босилек). Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използвани.

Salvia nemorosa L. – горска какула (г. конски босилек). Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал, край пътища и жп линии. Ресурсите му са максимално използвани.

Salvia verticillata L. – прешленеста какула (п. конски босилек). Среца се доста често по влажни и сенчести места, включително и в регулацията на селищата на селищата – край р. Осъм : с. Трънчовица, с. Обнова, с. Изгрев, с. Българене, с. Малчика, с. Козар Белене, с. Градище, с. Аспарухово, с. Асеновци, гр. Левски – м. "Шаварна"; м. "Карамандол", край р. Барата при с. Стежерово, с. Божурлук, край Пордимска бара и др. Ресурсите му са използвани.

Satureja montana subsp. *kitaibelii* (Wierzb.) Ball. – планинска чубрица. Среца се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица – м. "Печигърбица". Ресурсите му са неизползвани.

Scutellaria altissima L. – висока превара. Среца се предимно в горски фонд, масово в горите от летен дъб и околните им, в землищата на гр. Левски, с. Трънчовица, с. Градище. Ресурсите му са използвани.

Sideritis pontica L. – планински мирислив бурен. Среца се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица - м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

Stachys annua L. – едногодишен ранилист. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

Stachys germanica L. – германски ранилист . Широко разпространен на територията на цялата община, най- често по пасищата, но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използвани.

Stachys recta L. – изправен ранилист. Среща се в покрайнините на горски фонд – с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила", а вероятно и др. места. Ресурсите му са ограничено използвани.

Teucrium chamaedris L. – обикновено подбче. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използвани.

Teucrium montanum L. – планинско подбче. Среща се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица – м. "Печигърбица". Ресурсите му са неизползвани.

Teucrium polium L. – бяло подбче. Среща се по често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използвани.

Teucrium polium scordium L. – луково подбче. Среща се нарядко по влажни места край р. Осъм. Ресурсите му са ограничено използвани.

Thymus callieri Borb. – калиерова мащерка. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използвани.

Lemnaceae - Воднолещови

Lemna minor L. – дребна водна леща. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

Spirodela polyrrhiza (L.) Schleid. – многокоренчеста спиродела. Единично находище – с. Обнова – м. "Герена". Ресурсите му са неизползвани.

Liliaceae – Кремови

Allium rotundum L. – кръгъл лук. Широко разпространен на територията на цялата община, най- често по пасища, но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използвани.

Allium scordoprasum L. – рокамбол. Среща се нарядко по влажни места край р. Осъм. Ресурсите му са ограничено използвани.

Asparagus officinalis L. – лечебна зайча сянка. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжа баир"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Курттепе"; с.Асеновци – м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

+ *Convallaria majalis* L. – момина сълза. Среща се предимно в горски фонд, в горите от летен дъб и крайнините им, в землищата на град Левски, с. Трънчовица, с. Градище. Ресурсите му са използвани.

+ *Ruscus aculeatus* L. – бодлив залист. Среща се предимно в горски фонд, в горите от летен дъб и крайнините им, в землищата на гр. Левски, с. Трънчовица, с. Градище. Ресурсите му са използвани.

Scilla bifolia L. – двулив синчец. Среща се навсякъде в естествените гори в района на общината, но го има и извън горския фонд по дигата на р. Осъм в районите на селата Изгрев, Обнова, Българене. Ресурсите му са ограничено използвани.

Lythraceae – Блатиеви

Lythrum salicaria L. – обикновена блатия. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

Lythrum virgatum L. – пръстена блатия. Среща се на рядко – с. Обнова – м. "Герена", край канали. Ресурсите му са ограничено използвани.

Malvaceae – Слезови

Alcea pallida (W. et K.) Bess. – бледа алцея. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища, обработвани площи, пасища,

изоставени ниви, лозя, но числеността му не е висока. Ресурсите му са ограничено използвани.

Alcea rosea L. – градинска ружа. Отглежда се често като декоративно растение. Подивява на територията на цялата община. Среща се като рудерално растение край ниви и пътища. Ресурсите му са ограничено използвани.

+ *Althaea officinalis* L. – лечебна ружа. Среща се на територията на цялата община край канали, реки, бари – с. Обнова, с. Българене, с. Трънчовица, с. Аспарухово, с. Малчика, с. Изгрев, с. Козар Белене, с. Градище, с. Асеновци – край р. Осъм, край р. Барата – с. Стежерово, с. Божурлук, край р. Ломя – с. Варана, м. "Карамандол" и с. Градище, край Пордимска бара. Ресурсите му са използвани.

Lavatera thuringiaca L. – лаватера, тюрингска. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища, обработваеми площи, пасища, изоставени ниви, лозя, но числеността му не е висока. Ресурсите му са ограничено използвани.

Malva sylvestris L. – горски слез. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел, край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Oleaceae – Маслинови

Fraxinus omus L. – мъждрян. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Fraxinus oxycarpa Willd. – полски ясен. Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м. "Карамандол", с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са неизползвани.

Ligustrum vulgare L. – обикновена маслинка. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Syringa vulgaris L. – обикновен люляк. Среща се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползвани.

Orchidaceae – Орхидейни (салепови)

+ *Orchis purpurea* Huds. – пурпурен салеп. Среца се много рядко сред храсталаци – с. Българене – м. "Мила"; с. Трънчовица – м. "Гарванчето", м. "Широка могила". Ресурсите му са неизползваеми.

Рanaveraceae – Макови

Chelidonium majus L. – змийско мляко. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата , най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи, но предимно на влажни и сенчести места. Ресурсите му са максимално използваеми.

Corydalis bulbosa (L.) DC – грудеста лесичина. Среца се навсякъде в естествените гори в района на общината, но го има и извън горския фонд по дигата на р. Осъм в районите на селата Изгрев, Обнова, Българене. Съществува и като изкуствени насаждения. Ресурсите му са ограничено използваеми.

Fumaria officinalis L. – лечебен росопас. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Рanaver rhoeas L. – кадънка, полски мак. Видът е широко разпространен на територията на цялата община , включително и в регулация на селищата, най-често като плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви /. Ресурсите му са максимално използваеми.

Phytolacaceae – Лаконосови.

Phytolacca Americana L. – лечебен винобой. Видът е разпространен на територията на цялата община отглеждани като декоративни растения и на много места подивява. Ресурсите му са максимално използваеми и може да се отглежда в култура.

Pinaceae – Борови

Pinus sylvestris L. – бял бор. Залесяван на места като противоерозионно дърво. Ресурсите му са неизползваеми.

Plantaginaceae – Живовлекови

Plantago lanceolata L. - ланценовиден живовлек. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или в състава на различни типове пасищна растителност, но и като плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Plantago maior L. – голям живовлек. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Plantago media L.-среден живовлек. С реща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печи гърбица", с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжабаир", с. Българене – м."Мила", с. Козар Белене – м."Царева могила", с. Варана – м."Самалък баир", гр. Левски – м."Карамандол", с. Градище – м."Курттепе", с. Асеновци – м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

Platanaceae – Чинарови

Platanus orientalis L. - източен чинар. Залесяван като декоративно и парково дърво – гр. Левски. Ресурсите му са практически неизползвани.

Poaceae – Житни

Briza media L. – средна сълзица. Среща се нарядко по сухи тревисти места – с. Стежерово – м."Ходжа баир", с. Трънчовица – м."Капитанска могила", с. Българене – м."Мила", с. Козар Белене – м."Царева могила", с. Варана – м."Самалък баир", гр. Левски – м."Карамандол", с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са използвани, но ограничено.

Lolium temulentum L. – пиявец /райграс/ Среща се нарядко на територията на цялата община като плевел в ниви. Ресурсите му са неизползвани.

Sclerochloa dura /L./ Bauch.склезохлоа. Видът е широко разпространен на територията на цялата община главно по пътища поради специфичния начин на пренасяне на семената му /антропохория/. Ресурсите му са максимално използвани.

Polygalaceae – Телчаркови

Polygala major Jacq. – голяма телчарка. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица", с. Българене – м. "Мила"; с.

Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир", с. Козар Белене – м. "Царева могила", гр. Левски – м. "Карамандол, с. Варана – м. "Самалък баир", с. Градище – м. "Дренака". Навсякъде се срещат единични растения. Ограничено използваеми.

Polygala vulgaris L. – обикновена телчарка. Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

Polygonaceae – Лападови

Persicaria hydropiper (L.) Spach. – обикновено пипериче. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използваеми.

Persicaria maculata (Raf.) S. F. Gray – водно пипериче. Разпространен е като предходния вид, дори по-често.

Polygonum aviculare L. – обикновена пача трева. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Rumex crispus L. – къдрав лапад. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

Rumex pulcher L. – красив лапад. Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м. "Обора", м. "лозята"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир", м. "Край село"; с. Изгрев – м. "Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Червената пръст", м. "Камерна"; с. Обнова и с. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м. "Гаргалъка" и м. "Арабджица"; с. Българене – м. "лъката"; м. "Пасището", м. "Мила"; гр. Левски – м. "Карамандол", с. Козар Белене – м. "Царева могила", м. "Кукла"; с. Варана – м. "Ливадите", м. "Самалък баир", м. "Лакаджийска могила"; с. Градище – м. "Тараклъка", м. "Дрена", м. "Курттепе"; с. Асеновци – около селото и м. "Кариерата". Ресурсите му са използваеми.

Rumex obtusifolius L. – щитовиден лапад. Среща се като рудерал край огради в селищата на общината, но доста рядко. Ресурсите му са неизползваеми.

Portulacaceae - Тученицови

Portulaca oleracea L. – обикновена тученица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Primulaceae – Игликови

Anagalis arvensis L. – полско огнивче. Среща се доста често на териториите на цялата община по сухи места и като плевел в ниви, лозя, градини. Ресурсите му са използвани.

Lysimachia nummularia L. – кръглолистно ленивче. Среща се навсякъде в общината, предимно по влажни места, включително и в селищата. Преобладава край р. Осъм и притоците : Ломя, Пордимска бара, още и край Стежеровска бара, и край всички язовири и микроязовири в района. Ресурсите са използвани.

Ranunculaceae – Лютикови;

Adonis aestivalis L. – летен горицвет. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница, но спорадично и ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани.

**Adonis vernalis* L. – пролетен горицвет. Среща се нарядко по сухи тревисти места – с. Трънчовица – м."Печиръгбица", м."Капитанска могила", м."Широка могила". Ресурсите му са много ограничено използвани.

Anemone ranunculoides L. – лютиковидна съсънка. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Clematis recta L. – прав повет. Среща се нарядко, предимно в горски фонд – гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси" но и край ж.п. линията Левски-Свищов. Ресурсите му са неизползвани.

Clematis vitalba L. – обикновен повет. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, но най-често на по-влажни места край водоеми, огради, пътища, ж.п. линии. Ресурсите му са максимално използвани.

Consolida hispanica (Costa.) Greud. Et Burdet – източна ралица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел в обработваеми площи / ниви /. Някои негови форми се отглеждат в градини за украса. Ресурсите му са максимално използвани.

Consolida regalis S. F. Gray – обикновена ралица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел в обработваеми площи / ниви /. Ресурсите му са максимално използвани.

Helleborus odoratus W. et K. – миризлив кукуряк. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "капитанска могила"; м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използвани.

Isopyrum thalictroides L. – кокошка. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Nygella arvensis L. – полска челебитка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като плевел в обработваеми площи / ниви /, но сравнително нарядко. Някои негови форми се отглеждат в градини за украса. Ресурсите му са ограничено използвани.

Ranunculus ficaria L. – жълтурче. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни сенчести места. Преобладава в горски фонд, в поречието на р. Осъм и малките рекички в района. Ресурсите му са използвани.

Ranunculus polyanthemus L. – многоцветно лютиче. Среща се нарядко край селищата и в обработваемите площи, по ливади и в овощни градини. Ресурсите му са практически неизползвани.

Ranunculus repens L. – пълзящо лютиче. Среща се доста често по влажни места, вкл. и в селищата край реки, бари, канавки, чешми и др. водоеми на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.

Ranunculus sceleratus L. – отровно лютиче. Среща се нарядко навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са ограничено използвани.

Thalictrum aquilegifolium L. кандилколистно обичниче. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица", с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

Thalictrum minus L. – дребно обичниче. Среща се подобно на предния вид, но е малко по-чест.

Resedaceae – Резедови

Reseda lutea L. – жълта резеда. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / и като рудерал по сухи тревисти места. Ресурсите му са максимално използвани.

Rhamnaceae – Зърна степови

Paliurus spina-christi Mill. – драка (челия). Среща се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана. Ресурсите му са използвани.

Rosaceae – Розоцветни

Agrimonia eupatoria L. – лечебен камшик. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен, край огради, пътища и гори от всякакъв вид и много по рядко вторично навлиза в изоставени обработвани площи / овощни градини / . Ресурсите му са максимално използвани.

Crataegus monogyna Jacq. – червен глог. Среща се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. Козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "ходжа баир". Ресурсите му са използвани.

Filipendula vulgaris Moench. – ливадно орехче. Среца се нарядко по сухи тревисти места – с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси"; Ресурсите му са използваеми, но ограничено.

Fragaria vesca L. – горска ягода. Среца се предимно в окрайнини на горски фонд, но и по сухи ливади в цялата община – с. Трънчовица, с. Изгрев, с. Стежерово, с. Българене, с. Козар Белене, с. Варана, с. Градище, гр. Левски, с. Асеновци. Ресурсите му са използваеми.

Geum urbanum L. – градско омайниче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен край огради, пътища и гори от всякакъв вид. Ресурсите му са максимално използваеми.

Potentilla argentea L. – сребролистно прозорче. Среца се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използваеми.

Potentilla reptans L. – пълзящо прозорче. Среца се доста често по влажни места, вкл. и в селищата край реки, бари, канавки, чешми и др. водоеми на територията на цялата община. Ресурсите му са използваеми.

Prunus spinosa L. – трънка. Среца се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. Козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир". Често се среща и по дигата на р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.

Rosa canina L. – шипка. Среца се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. Козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с.

Варана – м. "Самалък баир"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир". Често се среща и на дигата край р. Осъм. Ресурсите му са използвани.

Rubus caesius L. – полска къпина. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни и сенчести места. Преобладава в горски фонд, поречията на р. Осъм и малките рекички в района и край обработвани площи. Ресурсите му са използвани.

Sanguisorba minor Scop. – дребна динка. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитнска могила"; м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използвани.

Sorbus torminalis (L.) Crantz. – брекиня. Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са неизползвани.

Rubiaceae – Брошови

Cruciata laevipes – гергевка. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни и сенчести места. Преобладава в горски фонд, в поречията на р. Осъм и малките рекички в района. Ресурсите му са използвани.

Galium verum L. – същинско еньовче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като рудерал по сухи тревисти места, край пътища, шосета, пасища от всякакъв тип и други. Ресурсите му са максимално използвани.

Galium aparine L. – лепка. Видът е разпространен на територията на цялата община, най-често из храсталаците, край пътища и огради, в градините и посевите. Ресурсите му са максимално използвани.

Rutaceae – Седефчеви.

Dictamnus albus L. – росен. Среща се нарядко, предимно в горски фонд, но и в околнините му – с. Българене, с. Козар Белене. Ресурсите му са използвани.

Salicaceae – Върбови

Populus nigra L. – черна топола. Среца се в поречията на всички реки в района – край р. Осъм и притоците ѝ Ломя и Пордимска бара, край Стежеровската бара, край старите корита и в алувиалните гори. Ресурсите ѝ са използвани.

Salix alba L. – бяла върба. Среца се в поречията на всички реки в района – край р. Осъм и притоците ѝ Ломя и Пордимска бара, край Стежеровска бара, край старите корита и в алувиалните гори. Ресурсите ѝ са използвани.

Salix purpurea L. – ракита. (срещуположна черна върба). Среца се край някои язовири и микроязовири, стари корита и край малки рекички, но нарядко. Ресурсите му са ограничено използвани.

Scrophulariaceae - Живеничеви

Digitalis lanata Ehrh. – вълнест напръстник. Среца се нарядко по сухи тревисти места – с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са използвани, но ограничено.

Kicxia elatine (L.) Dum. – надводниково трескавиче (лош вятър). Среца се нарядко на територията на цялата община като плевел в ниви. Ресурсите му са неизползвани.

Linaria vulgaris Mill. – обикновена луличка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / и като рудерал по сухи тревисти места. Ресурсите му са максимално използвани.

Verbascum phlomeides L. – лечебен лопен. Рудерал. Максимално използвам.

Verbascum phoeniceum L. – финикийски лопен. Среца се предимно в окрайнини на горски фонд, но и по сухи ливади в цялата община – с. Трънчовица, с. Изгрев, с. Стежерово, с. Българене, с. Българене, с. Козар Белене, с. Варана, с. Градище, гр. Левски, с. Асеновци. Ресурсите му са използвани.

Veronica anagalis-aquatica L. – огничевоподобно великденче. Среца се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, стари корита и др. Ресурсите му са ограничено използвани.

Veronica arvensis L. – полско великденче. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница, но спорадично и с ниска численост. / Ресурсите му са ограничено използвани.

Veronica austriaca L. – австрийско великденче. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Керттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

Veronica chamaedrys L. – плоскосеменно великденче. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Veronica prostrata L. – пълзящо великденче. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Градище – м. "Дренака"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са практически неизползвани.

Solanaceae – Картофи

Datura stramonium L. – татул. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / . Ресурсите му са максимално използвани.

Hyoscyamus niger L. черен блян. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница, но спорадично и ниска численост /. Ресурсите му са ограничено използвани.

Physalis alkekengi L. – мехунка. Среща се навсякъде в общината, предимно по влажни и сенчести места, включително и в селищата. Преобладава край р. Осъм и притоците : Ломя, Пордимска бара, още и край Стежеровска бара, и край всички язовири и микроязовири в района. Ресурсите са използвани.

Solanum dulcamara L. – червено кучешко грозде. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни и сенчести места. Преобладава в горски фонд, в поречието на р. Осъм и в малките рекички в района. Ресурсите му са използвани.

Solanum nigrum L. – черно кучешко грозде. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / , лозя, овощни градини. Ресурсите му са максимално използвани.

Sparganiaceae – Ежоглавичкови

Sparganium erectum L. – ежова главичка. Среца се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

Tiliaceae – Липови

Tilia tomentosa Moench. – сребролистна липа. Среца се предимно в горски фонд, но и покрай – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Typhaceae – Папурови

Typha angustifolia L. – теснолистен папур. Среца се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

Ulmaceae – Брястови

Ulmus minor Mill. – полски бряст. Среца се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

Urticaceae – Копривови

Parietaria officinalis L. – лечебна разваленка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата най-често като бурен и по-рядко плевел-край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Urtica urens L. – гръцка коприва. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен по влажни и сенчести места и по-рядко като плевел – край огради, пътища, нарушени терени и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Valerianaceae – Дилянкови

+ *Valeriana officinalis* L. – диланка. Срещат се единични растения край р. Осъм, р. Ломя (предимно в крайречни, алувиални гори), но и на открити, заблатени места вероятно и в други части на общината. Ресурсите му са практически неизползваеми.

Verbenaceae – Върбинкови

Verbena officinalis L. – лечебна върбинка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен по влажни места и по-рядко като плевел – край огради, пътища, нарушени терени, водоеми и обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Violaceae – Теменугови

Viola hirta L. – влакнеста теменуга. Среща се предимно в окръжности на горски фонд, но и по сухи ливади в цялата община – с. Трънчовица, с. Изгрев, с. Стежерово, с. Българене, с. Козар Белене, с. Варана, с. Градище, гр. Левски, с. Асеновци. Ресурсите му са използвани.

Viola odorata L. – мирислива теменуга. Среща се във всички видове гори в района (дъбови, салкџмови) и често излиза от тях – с. Българене, с. Обнова, гр. Левски, с. Трънчовица, с. Стежерово, с. Изгрев, с. Варана, с. Козар Белене, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са използвани.

Zygophyllaceae – Чифтолистникови

Tribulus terrestris L. – трабузан (бабини зџби). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица /, лозя, овощни градини. Ресурсите му са максимално използвани.

Легенда на използваните означения :

* билки под ограничителен режим на събиране;

+ билки, забранени за събиране.

Ползване на лечебни растения за търговски цели на територията на община Левски

За периода от 2012 до 2016г. са издадени общо 48 бр. разрешителни от община Левски за ползване на лечебни растения от територии общинска собственост. Най-често събираните лечебни растения са: глог, шипка, чер бџз, грџмотрън, кестен и др.

През изминалият период не са установени административни нарушения от общинска администрация. Няма практика в община Левски за култивирано отглеждане на лечебни растения. Опит за култивирано отглеждане на лечебна ружа /лечебно растение под ограничен режим на събиране/ е направен през 2015г., а през 2017г. и култивирано отглеждане на мурсалски чай.

III.4.4. Ландшафт

Взаимодействието в течение на времето на територията на общината между природо-географските условия и дадености – климат, релеф, вода, почви, растителност в тяхното естествено развитие и човешката дейност е формирало ландшафти, които в пространствено отношение са средно големи по площ.

Елементите, които конкретно са ги обусловили на територия на община Левски са: горите, естествените формации, нивите, ливадите, реките, деретата, овразите, населените места, производствените съсредоточия и другите урбанизиращи се територии, селищни формации и др. Човешката намеса общо взето не е изменила облика на природната среда, поради което ландшафтите могат да бъдат определени преимуществено като слабо променени – естествени ландшафти.

Определящ критерий за състоянието на ландшафтите е устойчивостта им, респ. възможностите им за естествено развитие и възпроизвеждане на ресурси и условия за благоприятна околна среда. Тези им възможности са оценени в преходни разработки, като са използвани такива показатели като вид, възраст и бонитет на насажденията, характер на ползване на земеделските земи и др.

По предварителна преценка комбинацията от естествени и създадени условия на територията на общината позволява идентифицирането на следните типа ландшафти:

- Селищен тип със средни възможности за естествено развитие. Представен в 13 населени места. Благоприятно въздействащ елемент тук е дворищното озеленяване и преобладаване на овощните дървета, лозниците, плодните и декоративните храсти и цветните градинки пред домовете;
- Селскостопански вид с ниски възможности за естествено развитие. Това са нивите, мерите, ливадите, заемащи около половината площ от територията на общината. Разположени са сравнително равномерно между горски площи, които им оказват постоянно благоприятно влияние;

- Селскостопански тип със средни възможности за естествено развитие. Състои се от трайни култури – овощни градини и лозя и е представен върху значително малка площ в сравнение с предходните. Трайните култури са защитено средство срещу суховеите и зимните ветрове, влияят благоприятно върху микроклимата;
- Горски тип с висока възможност за естествено развитие. Горските площи са с голямо значение за здравословната структура на ландшафта, като играят важна роля със своя освежаващ, разкрсяващ и обогатяващ елемент в ландшафта;
- Горски тип със средни възможности за естествено развитие. В тази категория влизат социалните защитени гори и стопанските гори. Те също са с благоприятно влияние върху микроклимата и опазват съседните селскостопански площи. Ефикасността на защитната им роля се повишава, когато са разположени по вододелите, височините, стръмните скатове и бреговете;
- Промислени ландшафти. С много ниска степен на естествено развитие се включват, бившите кооперативни стопански дворове и площадки, складови зони и др. В много случаи те нямат качествата на действително културен ландшафт.

Територията на общината притежава разнообразни типове ландшафти, при което доминират типовете с подчертано естествен характер. Нивото на увредени ландшафти е съвсем ниско. Запазените възможности за естествено развитие, които характеризират повечето типове ландшафти и изразяват тяхната устойчивост, са индикация за това, че територията се нуждае предимно от дейности и действия с превантивен (поддържащ) характер по отношение запазване и обогатяване на основните видове ландшафти.

III.4.5 Изводи

Необходимо е да бъдат извършвани целенасочени залесителни мероприятия, с цел повишаване лесистостта в рамките на общината и подпомагане развитието на местни видове. Благоприятно влияние би имало подпомагането на местни инициативи и дейности в областта на екоземеделието.

Общинска администрация следва да осъществява контрол по опазването на находищата от лечебни растения на общински територии, както и да проучва възможности за култивирано отглеждане на лечебни растения.

III.5. ОТПАДЪЦИ

III.5.1 Битови отпадъци

Към 2017 година, всички населени места в община Левски са включени в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Количеството отпадъци зависи пряко от броя и гъстотата на населението, както и икономическата дейност в района.

С Писмо Община Никопол уведомява общините от Регион Левски/Никопол за началото на експлоатацията на регионално депо – Санадиново, считано от 01.06.2016г. От месец юни генерираните смесени битови отпадъци се транспортират до новото регионално съоръжение където се подлагат на предварително третиране, сепариране, компостиране и депониране. Със Заповед №РД0322 от 03.06.2016г. на РИОСВ - Плевен, във връзка с §4, ал.2 от Преходните и заключителни разпоредби от Наредба №6 от 27 август 2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, се преустановява и експлоатацията на общинско депо за неопасни отпадъци Левски считано от 1 юли 2016г. Със Заповед №830 от 10.06.2016г. на Кмета на Община Левски окончателно се преустановява експлоатацията на общинско депо Левски, находящо се в местността „Арабаджица“, считано от 1 юли 2016г. И се прекратява достъпа до сметището и депонирането на отпадъци от фирми и физически лица.

Депото в Санадиново разполага с везна за претегляне на постъпващите сметоизвозващи и сметосъбиращи автомобили, разтоварна площадка, претоварна, цех за механично-биологично третиране, склад за сортираните и балирани пластмасови и хартиени отпадъци, компостираща площадка, клетка за депониране.

Подробна информация за регионалното съоръжение е представена в *Програма за управление на отпадъците на община Левски*.

В таблица 17 е представен обхватът на сметосъбиращата и сметоизвозваща система в рамките на община Левски. Тя обхваща всички населени места, със съответните за броя население контейнери за смесен неопасен отпадък.

Таблица 17. Обхват на организирана система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци (БО) 2014

Обхват на организирана система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци (БО) 2016

Община, Населени места	Брой жители	Брой населени места с въведена система за събиране и транспортиране на БО	Брой и вид на осигурените съдове за събиране на БО	Населени места в които не е въведена система за събиране и транспортиране на БО (изписват се поименно)	% население, обхванато в организирана система за събиране и транспортиране на БО	Брой на обслужваното население
община Левски	20 715	13	800бр.(1100л.), 3263 (110л)	0	100	20 715
гр. Левски	10 717		3254 - кофи Мева, 110л., 213бр. Бобри		100	10 717
с. Асеновци	1 622		68бр. Бобри		100	1 622
с. Аспарухово	577		41бр. Бобри		100	577
с. Божурлук	115		13бр. Бобри		100	115
с. Българене	827		56бр. Бобри		100	827
с. Варана	40		10бр. Бобри		100	40
с. Градище	1 047		7бр. - 110л. И 62бр. Бобри		100	1047
с. Изгрев	484		36бр. Бобри		100	484
с. Козар Белене	775		49бр. Бобри		100	775
с. Малчика	1 332		60бр. Бобри		100	1 332
с. Обнова	2 176		120бр. Бобри		100	2 176
с. Стежерово	441		31бр. Бобри		100	441
с. Трънчовица	562		41бр. Бобри		100	562

В таблица 18 са представени данни за количествата генерирани, транспортирани и третиращи смесени битови отпадъци на РСУО – Санадиново от територията на община Левски.

Таблица 18. Данни за генерираните смесени неопасни битови отпадъци в община Левски за юни 2016 – август 2017 година

месец	на вход сепара ция, тон	*ед.цен а без ДДС	обща цена без ДДС	компо стиран е, тон	ед.цен а без ДДС	обща цена без ДДС	депони ране, тон	ед.цен а без ДДС	обща цена без ДДС	постигната цел за рецикл. (заложена 25% в договор с оператор)	реци клир уеми, тон	всичко разходи без ДДС	всичко разходи с ДДС	цена на тон с ДДС
юни 2016	154,18	40,4	6228,87	71,93	21,84	1570,95	64,65	24,13	1560	6,59	10,16	9359,83	11231,79	72,85
юли 2016	385,04	41,2	15863,65	186,12	21,84	4064,86	176,24	24,13	4252,67	6,92	26,65	24181,18	29017,42	75,36
август 2016	370,06	38,79	14354,63	158,52	21,84	3462,08	197,36	24,13	4762,3	6,38	23,59	22579	27094,8	73,22
септември 2016	282,8	39,14	11068,79	121,85	21,84	2661,2	146,2	24,13	3527,81	7,01	19,84	17257,8	20709,36	73,23
октомври 2016	386,5	38,5	14880,25	167,72	21,84	3663	213,33	24,13	5147,65	5,1	19,68	23690,91	28429,09	73,55
ноември 2016	364,12	38,86	14149,7	161,66	21,84	3530,65	204,1	24,13	4924,93	5	19,68	22605,29	27126,35	74,5
декември 2016	167,02	37,95	6338,41	71,27	21,84	1556,54	98,82	24,13	2384,53	4,45	7,45	10279,47	10279,47	73,85
януари 2017	17,02	39,02	664,1204	7,27	21,84	158,7768	10,14	24,13	244,6782	6,99	1,19	1067,5754	1281,09048	75,25
февруари 2017	309,12	38,09	11774,3808	129,39	21,84	2825,8776	170,23	24,13	4107,6499	5,62	17,38	18707,9083	22449,4899	72,62
март 2017	397,1	39,44	15661,624	179,35	21,84	3917,004	217,93	24,13	5258,6509	5,68	22,56	24837,2789	29804,7346	75,05
април 2017	273,14	40,97	11190,5458	132,91	21,84	2902,7544	135,55	24,13	3270,8215	6,02	16,45	17364,1217	20836,9460	76,29
май 2017	265,1	38,92	10317,692	116,06	21,84	2534,7504	142,9	24,13	3448,177	5,79	15,35	16300,6194	19560,7432	73,78
юни 2017	343,02	39,17	13436,09	150,32	21,84	3282,989	185,76	24,13	4482,389	6,35	21,77	21201,471	25441,7652	74,17
юли 2017	321,98	38,82	12499,26	141,64	21,84	3093,418	177,58	24,13	4285,005	5,32	17,14	19877,6866	23853,2239	74,08
август 2017	331,86	39,04	12955,81	147,48	21,84	3220,963	182,62	24,13	4406,621	5,4	17,93	20583,3982	20583,3982	74,43

В разгледания период не се наблюдава тенденция за намаляване или увеличаване количеството на отпадъците, но все пак този период е твърде кратък.

III.5.2 Строителни отпадъци

Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност.

В района на община Левски няма налично депо за строителни отпадъци и те се събират чрез установените системи за сметосъбиране от страна на общината като са определени площадки за съхраняването им, след което се транспортират заедно с битовите отпадъци на общинското депо. След закриването на общинското депо, строителните отпадъци от ремонти на физически и юридически лица се събират по заявки от ОП „БКС-Левски“ – гр. Левски. Тъй като няма функциониращи предприятия в региона за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци с годините те са натрупани на площадки, превърнати в депа, неотговарящи на нормативните изисквания. Количеството генерирани строителни отпадъци идва предимно от еднолични търговци и юридически лица, които отделят отпадъци при ремонт на офисите си, както и от физически лица, генериращи строителни отпадъци главно при ремонт на жилища, тъй като през последните години липсват значителни мащабни строителни дейности.

През последните години, като цяло, се наблюдава тенденция към намаляване на количествата на образуваните битови и строителни отпадъци.

Общината все още не е определила площадка за събиране и подготовка за последващо оползотворяване на смесени строителни отпадъци. Наложително е това да се извърши в най-скоро време.

III.5.3 Производствени и опасни отпадъци

По отношение на производствените отпадъци за тяхното управление се грижат самите предприятия на територията на общината. Производствените отпадъци са депонирани на депа за производствени отпадъци или предадени на фирми за последващо третиране.

Опасни отпадъци – пестициди. Опасни отпадъци на територията на община Левски се съхраняват и на закритото общинско депо, където са складирани контейнери

„Б-Б кубове”, съхраняващи негодни за употреба пестициди. Местоположението им е определено от междуведомствена комисия и е съгласувано от РЗИ – Плевен. Съхраняваните пестициди са смесени, няма данни за състава и търговските им наименования.

Болнични отпадъци - Опасните болнични отпадъци са отпадъците класифицирани, съгласно Наредба № 2 от 23 юли 2014 г. за класификация на отпадъците, издадена от Министерството на околната среда и водите и Министерството на здравеопазването, обн. ДВ. бр.66 от 8 Август 2014г. Опасните отпадъци се събират на отделно място в болничното заведение, като в следствие се транспортират за обезвреждане. На територията на община Левски се намира МБАЛ Левски, която има сключен договор за транспортиране, предаване и последващо третиране на медицински и биологични отпадъци с фирми, които имат разрешителни за осъществяване на подобна дейност.

В процес на реализация е Изграждането на общински център за разделно събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци в Община Левски съгласно Договор №11279/28.11.2016г. сключен между ПУДООС и Община Левски за Проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци“ по Българо-Швейцарската програма за сътрудничество на територията на Община Левски. Крайният срок за реализиране на проекта е 31.05.2019г. Площадката е отредена в имот с №43236.401.3261 „За производствени и складови дейности“ в южната промишлена зона на гр. Левски.

III.5.4 Изводи

През 2016 г. успешно приключи проект за изграждане на регионално депо за отпадъци „Санадиново“, което обслужва общините Никопол, Белене, Свищов Левски и Павликени. В процес на реализация е изграждането на площадка за разделно събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци по Българо-Швейцарската програма .

Следва да се предприемат мерки за въвеждане на подходящи схеми за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и събиране и третиране на строителни отпадъци. Общината трябва да работи в посока разширяването и усъвършенстването на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки и на опасни отпадъци генерирани от бита, съгласно Програмата за управление на отпадъците на Община Левски 2014-2020.

III.6. ШУМ

Съгласно *Закона за защита на шума в околната среда*, РИОСВ-Плевен контролира промишлени обекти, източници на шум в околната среда, с цел спазване на граничните стойности за нива на шум в съответните зони и територии, както и в най-близките места за въздействие. Измерванията на шум се извършват от Регионална лаборатория-Плевен към ИАОС по заявка на РИОСВ-Плевен. Измерените нива на шума трябва да отговарят на граничните стойности, посочени в Наредба № 6/26.06.2006 г. на Министерство на здравеопазването и на МОСВ. Задължение за провеждане на собствен мониторинг на шум в околната среда и представяне на резултатите от тях, имат единствено предприятията с издадени комплексни разрешителни по смисъла на *Закона за опазване на околната среда*. На територията на община Левски няма обекти с издадени комплексни разрешителни, както и промишлени източници с дейности, създаващи риск от наднормени нива на шум в околната среда. В допълнение, в общината не се наблюдават източници на шумово замърсяване и като цяло обстановката е спокойна.

Акустична обстановка. Община Левски не е обременена с голямо шумово натоварване. Промислените предприятия са изнесени извън населените места, а производството им е такова, че не са източник на шумова среда. По-голямата част от комунално-битовия шум в община Левски се дължи на транспортния трафик. Той създава здравен риск особено в някои пунктове със значително натоварване и висок интензитет на МПС. На територията на община Левски не се очакват проблеми свързани с осигуряване на нормална акустична обстановка за населението на общината. От санитарно-хигиенна точка няма шумно работещи предприятия и силно развита инфраструктура. Акустичното състояние на околната среда е в границите на допустимите норми.

По отношение на битовия шум има многобройни сигнали, в това число и съставени актове за нарушения на регламентираните в Наредба №1 на община Левски ограничения за дейности и обществени увеселителни мероприятия, предвид осигуряване на денонощната тишина на жителите.

III.6.1. Изводи

Основният фактор, който влияе върху шумовото замърсяване е интензивният транспорт, който преминава през населените места. Необходимо е да се потърсят и предвидят възможности за извеждане на транзитно преминаващите транспортни средства извън населените места, по обходни маршрути.

Необходимо е да бъде изготвена шумова карта за територията на общината, с всички източници на шум (от автомобилен и жп транспорт, промишлени дейности и др.).

III.7. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

В основата на териториалното развитие на община Левски и формирането на пространствената структура на населените места са благоприятните историко-географски особености, културните коридори и идентичността ѝ, които изразяват устойчивостта във времето на селищните взаимовръзки и трайно обособените урбанистични оси.

Свидетелство за това са археологическите, историческите, архитектурно-строителните и художествените недвижими културни ценности разположени в териториалната структура на общината.

И до днес община Левски запазва своите историко-географски особености, народни традиции и културни обичаи, символизиращи досегашната трайност във времето, основание за бъдещо развитие, следващо исторически закономерности и притежаващо разграничима идентичност, което показва особеностите в пространственото развитие на града и населените места в общината.

В близост до общината преминават две главни културни направления представени от културни ценности от един или два исторически периода с идентични стилови и смислови белези съчетани с природни и етнографски дадености: *Дунавското културно пространство* и *Централно северно културно пространство*.

Културните коридори и направления свързват важни елементи на културното наследство и традициите, които отразяват събития или периоди от българската и европейската историята. Те показват процесите на динамиката в пространственото развитие на селищната структура.

Последните политики на ЕС са ориентирани към **управление и свързване на екологичните, ландшафтните и културни ценности** на регионите и реализиране на местния потенциал за развитие на общините и регионите.

В този смисъл пространственото и социално-икономическо развитие на територията ще бъде ориентирано към културното наследство в общината и природните и културни ландшафти, които изразяват регионалната специфика. Това са факторите, които имат водеща роля в устройството на територията и регионалното развитие.

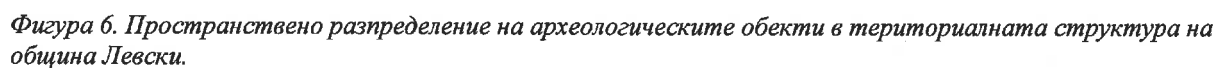
Този подход в пространственото развитие е отправна точка и при пространствените политики, свързани с материалното и нематериалното културно наследство на България, които се залагат в НСРР и НКПР и са в пряка връзка с качеството на живот. Отчита се и промененото отношение към културните ценности и разширяване на пространствения обхват на културното наследство – от единичната ценност до ансамбъл с неговото обкръжение и цялостната градска и/или природна среда, в която е ситуиран, от интериора на сградата и нейната конструкция до характерния пейзаж, от културните коридори/маршрути до подводните културни ценности.

Основните насоки в опазването на културните ценности в цялото им времево и видово многообразие са свързани със съхраняване на техните уникални характеристики, чрез консервация и активно опазване, публична загриженост и адаптация в най-широк смисъл, запазване и развиване на духа на мястото /genius loci/ и на пространствената идентичност и развитие на потенциала им за стимулиране на икономическия растеж.

Взаимодействието на природата и човека е формирало многобройни **културни пейзажи** в общината. Най-общо казано културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които носят историческа памет и национална идентичност. На територията на общината са налични културни ценности - материални и нематериални свидетелства за човешко присъствие и дейност, които са с висока научна и културна стойност за индивида, общността и обществото в региона. Културното наследство в община Левски е представено от археологически и исторически, както и от природните ценности, народните традиции и културните обичаи.

В териториалната структура на община Левски се идентифицирани множество недвижими културни ценности /по списъци на НДА-НИНKH/. В териториалните граници на град Левски и прилежащите му територии /землище/ са идентифицирани 40

Според Автоматизирана информационна система „*Археологическа карта на България*“, **НАИМ-БАН** в пространствената структура на община Левски са идентифицирани 49 обекта, като от тях 3 бр. попадат в други общини.



104

ценностите на науката, изкуството и културата и съхраняват духовния живот и местните традиции и културни обичаи.

Таблица 19. Функциониращи читалища в териториалната структура на община Левски, Източник: Национален регистър на читалищата в България, Министерство на културата.

Рег. №	Име на читалище	Град/село	Община
434	"Никола Йонков Вапцаров-1919"	село Божурлук	Левски
446	"Съгласие 1895"	село Стежерово	Левски
710	"Осъм-1894"	село Градище	Левски
755	"Георги Парцалев-1901"	град Левски	Левски
783	"Съзнание-1894"	село Асеновци	Левски
1240	Григор Вачков-1911	село Трънчовица	Левски
1241	"Гео Милев-1895"	село Българене	Левски
1242	"Светлоструй 1903"	село Обнова	Левски
1243	Народно читалище Г. С.Раковски-1901	село Изгрев	Левски
1244	"Пробуда 1928"	село Малчика	Левски
1245	"Просвета -1927-с. Аспарухово"	село Аспарухово	Левски
1666	"Надежда 1902"	село Козар белене	Левски
2289	Христо Ботев	град Левски	Левски
3119	Васил Левски-2005	град Левски	Левски

Находки и обекти от Античността.

- **Антично селище** в м. Парчелъка, до помпената станция, на 2 км. южно от града, на левия бряг р. Осъм, на терен около 60-70 дка., при обработка на земята се намират археологически материали от антично селище. В могилата са открити две зидани гробници и култов инвентар;
- **Антично селище** в м. Карамандол, на десния бряг на р. Осъм, до малката рекичка Ломя или Стари Осъм, на 5 км. източно от града, на лекото възвишение над речната низина, над праисторическото селище, е изградено значително антично селище. То е обхванало площ от около 80-90 дка. и е оставило и днес богат археологически материал. Това селище Карел Шкорпил свързва с Римския път от Никополис ад Иструм /дн. село Никюп, Великотърновско/ за Сердика и с пътя за Ескус /дн. село Гиген/. Днес на терена – незначителни керамични фрагменти;

- **Римски път** – на около 6 км. източно от град Левски. Карел Шкорпил свързва античното селище от м. Карамандол с двата римски пътя – единия на северозапад от Ескус /Гиген/, а другия на запад, към Гиридава /Пелишат/. Римският път днес е заличен и затрупан, но над хоризонта ясно се откроява неговото трасе, което прерязва северния склон на възвишението;

За римското присъствие в района на гр. Левски свидетелстват намерените в м. Суваткорусу монети, част от които са в Спомагателния фонд на нумизматичния отдел на музея в областния център. В м. Акерлата, където е открита монументална антична сграда са намерени още: златен пръстен, мотика, бойни стрели, отломки от скулптурни фигури от мрамор, цигли за покрив на култов обект, каменни бази, колони, ломени плочи за настилка на римския път и др.

Антични паметници с национално значение са открити край селата Малчика, Изгрев и Стежерово:

- **Могилен некропол** на 3 км. от с. Малчика, с един от най-ранните латински надписи върху жертвеника, датиращ от 6 в. пр. н. е.,
- **Античен некропол и надгробни могили** в с. Изгрев
- **Надгробен камък** в местността “Света Троица”, северозападно от с. Стежерово

По-значимото от намереното досега при официални разкопки се намира в Регионалния исторически музей – Плевен. През втората половина на XX век редица местни ентузиасты, главно учители по история, са събрали и подредили малки сбирки в училища и читалища в някои селища от общината. За съжаление, тези колекции са разпилени и днес в общината няма експонирани находки от тези периоди..

Като цяло, обектите на културното наследство на територията на общината от Античността не са докрай проучени и ако заслужават - социализирани, а доколкото земята все още крие малки /като размер, не по значение/ находки от този период, те са постоянен обект на иманяри и напускат общината.

Обекти от периода на Османската империя

С Решение № 12/05.06.1990 г., Архитектурната комисия при Експертен съвет на НИПК, каменният мост – „Римски мост” край с. Българене е единствен официално признат паметник на културата на територията на общината с национално значение.

Изграждането му е датирано през XVI век. Той съчетава качествата си с природна забележителност - запазените стари корита при с. Българене. До 1968 г. мостът е бил част от редовна междуселищна връзка. В последните над 30 години състоянието му прогресивно се влошаваше. Със спечелен проект по програма „Красива България“, мостът бе укрепен и реставриран през 2006 година. Отстоянието му от пътя София – Русе е около 300 метра и има пряка видимост от там. След определени действия за социализиране, той би могъл да се превърне в търсен туристически обект. Като архитектурна забележителност, в съчетание с останалите дадености на района около него, може да окаже силно емоционално въздействие, особено в маршрутно-познавателния туризъм.

Религиозна архитектура от XIX и XX в. /църкви/.

Във всяко село от общината има най-малко един храм на някоя от представените в общината религиозни общности – източноправославна, католическа, протестантска, мюсюлманска. Преобладаващо това са източноправославни и католически църкви по селата, градени основно през втората половина на XIX в. Някои от тях са от началото на XX в. Най-новите представители на религиозната архитектура в общината са изградените през 90-те години на XX в. протестантски храм и джамия в гр. Левски, втори протестантски в гр. Левски, завършен през 2008 г., а най-новият градеж е източноправославният параклис „Възнесение Господне“ в с. Аспарухово, завършен през 2010 г.

Музеи, галерии, паметници, етнографски сбирки

Характеристиките на общината от гледна точка на културно – историческото наследство, и липсата на постоянство в тази посока през годините, обясняват факта, че на територията на общината съществуват само Художествена галерия и Музей на Георги Парцалев, разположени съответно на втори и първи етаж в бивш жилищен дом в центъра на гр. Левски.

- **Художествената галерия „Георги Парцалев“** е основана през 1982 година. Първите картини и пластики, поставили началото на фонда, са дарение от групата на СБХ – Плевен. Организиран са изложби и към сбирката се добавят картини, дарения от художници, родени в общината, от участници в пленери, гостуващи художници и други. Днес галерията разполага със 180 живописни и скулптурни произведения.

Местоположението и на втори етаж, и ред други фактори, обуславят ниската посещаемост на постоянната експозиция, и рядкото организиране на изложби.

Музеят “Георги Парцалев” е създаден през 1991 г. с дарение. Експозицията представя сценични костюми на известния актьор, книги, ценни икони и мебели от 19 век и др.

- **Паметникът на Васил Левски**, чието име носи града, е издигнат през 1974 год. на предгаровия площад. Автор на проекта и реализацията е роденият в гр. Левски скулптор **Рилчо Илиев**. В средите на изкуствоведи, естети и историци се смята, че това е една от най-сполучливите интерпретации на образа на Васил Левски.
- **Войнишки и други паметници** - в почти всички селища от общината, в различно време, са издигнати войнишки паметници. Парадоксално изключение е самият общински център, където такъв все още няма. Тази огромна празнина предстои да бъде запълнена.

В някои от селата – Малчика, край Българене, има паметници, отбелязващи места на лазарети и загинали по време на Руско – турската война от 1878-1879 г.

В с. Малчика – паметна плоча на Ангел Събев Караджов, ятак на Филип Тотю, обесен в Търново през 1868 г. и паметник на загиналите медици от екипа на Пирогов през Освободителната война 1877 – 1878 г. В с. Обнова – паметна плоча на Асен Лещов – виден земеделски деец, журналист и преводач.

- **Етнографски сбирки** - разположени в подходящи помещения в читалищните сгради, такива има в Обнова, Стежерово и Божурлук. Добра сбирка, насочена към представяне на инструменти и пособия, използвани в традиционното земеделие в района, има в ПГСС „Н. Вапцаров” в гр. Левски. В контекста „селски и познавателен туризъм” тези сбирки имат важно място.

Съвременни културни събития и атракции

След едно свиване на културния календар на общината през 90-те почти само до традиционните прегледи на художествената самодейност, в последните години културния живот чувствително се обогатява.

- **Фестивал на хумора и сатирата** - от 1997 г. в с. Трънчовица се провежда национален в памет на Григор Вачков. Първоначално той се провежда на три години, после на две, а от 2005 г. е ежегоден.

През същата година, в град Левски се провежда и първият „Фестивал на кратките сценични форми и драматургия” в памет на Георги Парцалев. Формата на този също ежегодно провеждан фестивал претърпява изменения през годините.

- **„Празници на изкуствата „Парцалев”**.

Към читалище „Г. Парцалев”, гр. Левски съществува самодейна театрална труппа, която поставя нови пиеси всеки сезон. Читалището в Левски и някои от читалищата в селата правят възстановки на традиционни празници и обичаи, изнасят концерти и представления, които за тях са подготовка за централното събитие за местните самодейци – редовния.

- **Общински преглед на художествената самодейност** - всяка година домакин на този преглед е различно село. Нивото на организация и на представянето на трупите видимо нараства с всеки нов преглед.

„Празници на изкуствата „Парцалев” са централното културно събитие за общината. С гостуващи професионални театрални състави от цялата страна, изложби и други прояви, празниците „Парцалев” представляват интерес и за най-претенциозния зрител. До степен да мотивират целенасочено присъствие в града през тази една седмица.

Културните обекти са потенциал, които трябва да бъде използван за привличане на социално-икономическа активност в общината. Необходимо е да се изготвят проекти за консервация, реставрация и адаптация на обектите и интегрирането им в обща мрежа обвързвана със селищната структура в общината. Така също е необходимо да бъдат изготвени познавателни туристически пътеки и маршрути и обособяването на културни зони.

Атрактивността на общината трябва да бъде представена като съвкупност от нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство. Народните традиции и културните обичаи са нематериалния ресурс, които може да задържи посетителите в общината и да повиши нейната атрактивност и качеството на културния туристически продукт. В основата на съвременната динамично развиваща се селищна структура са културните ценности заложили в селищните характеристики на общината.

С времето те биват възстановени, адаптирани и допълвани, което допринася за развитието на общината като културен център и формирането на културна туристическа индустрия.

Общината притежава значителен културен и природен потенциал, което е предпоставка за развитие на различни форми на туризъм. Значим потенциал за развитие на специализирана туристическа дейност имат еко-туризъм, културно-исторически, археоложки и други специализирани видове туризъм. Община Левски има възможност да създаде разнообразни туристически продукти/пакети, които да стимулират местното социално и икономическо развитие.

IV. УПРАВЛЕНСКИ РЕСУРСИ

IV.1. Роля на Общинския съвет и общинската администрация при изпълнение на политиката по опазване на околната среда в община Левски

Дейността на общинската администрация на община Левски се контролира и утвърждава от Общинския съвет, който има 21 члена. Към Общинския съвет функционират 6 постоянни комисии:

- ПК по правни въпроси, установяване конфликт на интереси, обществен ред, сигурност, контрол по изпълнение на решенията, етика
- ПК по екология, туризъм и селско стопанство
- ПК по образование, спорт, култура, вероизповедания
- ПК по здравеопазване и социални дейности
- ПК по устройство на територията, общинска собственост
- ПК по икономика, финанси, бюджет

Кметът на община Левски е органът на изпълнителната власт в общината. Съгласно чл. 79, ал.1 от Закона за опазване на околната среда, кметът разработва програма за опазване на околната среда и контролира нейното изпълнение. Също така кметът на общината организира и контролира дейностите по третиране на ТБО на територията на община Левски. Органите за управление на зелената система са Общинският съвет на община Левски, кметът на община Левски и кметове и кметски наместници на селищата в общината.

Дейността на кмета се подпомага от двама заместник кметове, отговарящи за различни сфери на общинската дейност. С дейностите свързани с опазване на околната среда е ангажиран един служител, а по спазването и контрол на наредбите трима инспектори. Броят на контролиращите е твърде недостатъчен по отношение опазване на околната среда.

Политиката по управление на околната среда в община Левски се осъществява в съответствие със законодателството, местните нормативни и стратегически документи.

В рамките на дейността „Опазване на околната среда“ са включени:

- Непрекъснато подобряване на административните услуги;
- Провеждане на политика за намаляване на замърсяванията на околната среда.

IV.2. Общински наредби, свързани с дейности по опазване на околната среда

На територията на община Левски са приети няколко наредби, които имат отношение към опазването на околната среда:

- **Н А Р Е Д Б А № 1** за опазване и поддържане на обществения ред, чистотата и околната среда на територията на общината;
- **Н А Р Е Д Б А № 8** ЗА реда и условията за отглеждане на животни и птици на територията на община Левски;
- **Н А Р Е Д Б А №11** за управление на отпадъците на територията на Община Левски;
- **НАРЕДБА № 16** /Реш. № 178/29.09.2008 г./ за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Левски (на основание чл. 62, ал. 10 на Закона за устройство на територията - ЗУТ);
- **Н А Р Е Д Б А № 20** за гробищните паркове на територията на община Левски;
- **НАРЕДБА № 25** за управление на общинските горски територии, собственост на община Левски.

IV.3. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи, съседни общини, бизнеса, НПО

Общинска администрация поддържа добри партньорски отношения с различни организации и институции на местно, регионално и национално равнище, а също и с представители на бизнеса, учебни звена и граждански формации.

IV.4. Информирание на обществеността

За информирание на обществеността по отношение опазването на околната среда се използват интернет страницата на общината (www.oblevski.bg), информационните табла в общинска администрация, кметствата и кметските наместничества, медиите – електронни и печатни. Общинска администрация поддържа местен вестник, който излиза от печат регулярно, веднъж месечно.

IV.5. Системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда

Като част от състава на област Плевен, община Левски попада в обхвата на регионална инспекция по околна среда и води – Плевен и Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район - с център Плевен. На територията на община Левски няма постоянно действащи пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух. За района на общината наблюденията върху състоянието на атмосферния въздух се извършват единствено с мобилната автоматична станция на Регионалните лаборатории в Плевен на Изпълнителната агенция по околната среда.

IV.6. Услуги, предоставяни от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда – обхват на дейност и статут на фирмите, осъществяващи съответната дейност:

- Третиране на отпадъците;
- Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води;
- Озеленяване и чистота в населените места.

V. ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ

V.1. Общински бюджет

Основният източник на финансиране на дейности, свързани с опазване на околната среда е общинският бюджет. В таблица 20 са представени разходите по пера (за чистота, озеленяване и други дейности по опазване на околната среда) от общинския бюджет за последните три години.

Таблица 20. Разходи за чистота, озеленяване и други дейности по опазване на околната среда в община Левски

Година	Приходи	Разходи	Разходи за чистота	Разходи за озеленяване	Други дейности по опазване на ОС
2015	9 774 333	9 774 333	1 427 562	148 000	1 000
2016	9 813 732	9 813 732	1 315 647	127 000	1 000
2017	10 783 518	10 783 518	1 459 472	131 400	1 000

Източник:

http://www.oblevski.com/index.php?option=com_content&view=article&id=437&Itemid=28

V.2. Национални източници на финансиране

Държавен бюджет

Ежегодно общините имат възможност да представят своите предложения пред МОСВ и МФ за финансирането на общински инвестиционни екологични обекти (ГПСОВ, колектори, канални помпени станции и общински депа за битови отпадъци), които биват разглеждани с възможност да бъдат включени в Закона за държавния бюджет. В общия случай обектите се финансират в продължение на няколко години, за което общините представят подробни отчети и справки за изпълнението на проекта за предходната година и степента на усвояване на средствата. Финансираните обекти трябва да са съобразени със становищата на МОСВ за съответствието им с националната екологична политика. Към момента все още няма обекти на община Левски, които да бъдат финансирани от държавния бюджет и не фигурират в приложение 7 към Закона за държавния бюджет за 2017 г.

Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда към МОСВ

Основният предмет на дейност на ПУДООС е реализацията на проекти и дейности, свързани с опазване на околната среда, заложи в национални, регионални и общински програми. Финансирани са проекти за изграждане на ПСОВ, колектори, канализационни системи, водоснабдяване, депа за битови отпадъци, закупуване на контейнери за битови отпадъци и сметоизвозваща техника, проекти за развитие на екологосъобразно земеделие и животновъдство, почистване на замърсени места, рекултивация, залесяване, събиране и обезвреждане на залежали пестициди и др.

В община Левски през годините са отпуснати средства за различни проекти, свързани с управлението на битови отпадъци, реконструкция на водопроводна мрежа и събиране и обезвреждане на негодни за употреба ПРЗ. Към 2017 година в общината се реализира проект за изграждане на площадка за временно съхранение на опасни отпадъци от домакинствата (стари лекарства, бои, лакове и др.), финансиран от Българо-швейцарската програма за сътрудничество, с бенефициент ПУДООС. Предстои и внасянето на проект за рекултивация на общинско депо – Левски.

V.3. Други източници на финансиране

Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.

Основният източник на средства за опазване на околната среда извън държавния и общинските бюджети е европейското финансиране по Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.

Основните приоритетни оси на програмата са следните:

Приоритетна ос 1 „Води“:

За постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, Директива 98/83/ЕО, Директива 2013/51/ЕВРАТОМ и Директива 2000/60/ЕО ще се инвестира в:

- Изграждане на ВиК инфраструктура – средствата ще бъдат насочени към агломерации с над 10 000 екв.ж.;
- Доизграждане и/или оптимизиране на мрежите за мониторинг на водите;
- Оборудване на лаборатории на ИАОС и органите на Държавния здравен контрол за целите на мониторинга;

- Дейности, насочени към разработване на нови и/или актуализация на съществуващи стратегически документи във връзка с прилагането на Рамковата директива за водите (РДВ) и Рамковата директива за морска стратегия (РДМС).

Приоритетна ос 2 „Отпадъци“:

За постигане на съответствие с йерархията при управлението на отпадъците, съгласно Директива 2008/98/ЕО и с целите, залегнали в националното законодателство:

- Мерки за подобряване управлението на битовите отпадъци в съответствие с Националния план за управление на отпадъците.

Приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“

За постигане на съответствие с Директива 92/43/ЕИО, Директива 2009/147/ЕО и Стратегия за биоразнообразието в ЕС 2020 (Цел 1 и 2) ще се инвестира в:

- Мерки и дейности съгласно Националната приоритетна рамка за действие за мрежата Натура 2000.

Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“

За изпълнение на ангажиментите на страната по изискванията на Директива 2007/60/ЕО ще се инвестират средства за:

- Създаване на Национална система за управление на водите в реално време;
- Мерки за въвеждане на решения за превенция и управление на риска от наводнения, в т.ч. екосистемно базирани решения;
- Установяване на 6 центъра за повишаване готовността на населението за адекватна реакция при наводнения;
- Изпълнение на проучвания и оценки във връзка с втори Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) за периода 2021-2027 г.;
- Мерки за превенция и управление на риска от свлачища;
- Изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти и информационни кампании, свързани с превенцията и управление на риска от наводнения и свлачища.

Приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“

За изпълнение на националното законодателство, транспониращо изцяло Директива 2008/50/ЕО относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух

за Европа, както и с оглед принос към постигане целите на Гьотеборгския протокол към Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния, ще се инвестират средства за:

- Преглед и анализ на общинските програми за КАВ;
- Подпомагане на компетентните органи при изготвянето/преработването, изпълнението и контрола на общинските програми и развитие и оптимизиране на системите за мониторинг на КАВ;
- Мерки за намаляване на количествата ФПЧ10 и азотни оксиди от основните източници на замърсяване.

Приоритетна ос 6 „Техническа помощ“

- Дейности, насочени към осигуряване на необходимата подкрепа за управлението и изпълнението на ОП, вкл. за „затваряне“ на програмен период 2007 – 2013 г. и на програмен период 2014-2020 г.;
- Дейности, насочени към осигуряване на необходимата подкрепа за комуникация и популяризиране на ОП;
- Дейности, насочени към укрепване и повишаване капацитета на бенефициентите.

Българо-швейцарска програма за сътрудничество

От 2007 година Швейцария финансира новоприети членки на ЕС като с това допринася за намаляване на икономическите и социални разлики в разширения Европейски съюз. За новоприетите през 2007 г. държави България и Румъния са определени за финансиране 257 милиона шв. франка. За реализация на проектите, България се включва със самоучастие от 76 милиона шв. Франка, под формата на програми и проекти, които Швейцария направлява на място.

Както е описано по-горе, към 2017 г. община Левски изпълнява проект съгласно сключен Договор с ПУДООС за изграждане на Център за разделно събиране и временно съхраняване на опасни отпадъци от бита, финансиран по Българо-швейцарската програма за сътрудничество.

VI. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ

VI.1. Икономически показатели

Към 2017 година в общината функционират 403 предприятия¹⁹, като 267 (66%) от тях са позиционирани в общинския център. Броят на фирмите, регистрирани в общината намалява значително като за последните 7 години от 2010 са затворили 165 предприятия или 29%. В по-голямата си част, предприятията са микро-предприятия с до 9 души и представляват 88% от всички предприятия. Малките предприятия от 10 до 49 души са 43 на брой (към 2017 г.), като те поддържат най-висок дял в произведената продукция. Средните предприятия (от 50 до 249 души) представляват едва 2,2% от всички и създават около 1/5 от произведената продукция. Големи фирми не функционират в общината.

Икономическите показатели на община Левски показват рязък спад след предкризисната 2008 година, когато произведената в общината продукция спада с 19 %, приходите от дейността – с 26%, а нетните приходи от продажби спадат с 1/3 спрямо предходната година. Този сериозен икономически срив неизменно отзвучава и през следващите години, бавно възстановяване е видимо след 2011 година, като само стойностите на произведената продукция достигат предкризисните, докато приходите от дейността и нетните приходи от продажби се възстановяват с много по-бавни темпове.

Основни предприятия, които дълги години са били гръбнак на икономиката на общината са се сформирали именно във връзка с жп линията от една страна като транспортен възел, а от друга – като обслужващ център. Промяната на ролята на железопътния транспорт в България оказва влияние и върху развитието на този тип индустрия.

Земеделската земя заема 30135,19 дка или 73% от територията на общината, като 70,09% от земеделската територия е заета с обработваеми земи - ниви²⁰.

¹⁹ По данни на община Левски към 01.05.2017 г.

²⁰ Източник: Предварителен проект на Общ устройствен план на община Левски

Важни предприятия, работещи в тази сфера, които са оказали влияние върху развитието на икономиката на общината са:

„Вагоноремонтен завод – гр. Левски“ АД - това е третото по големина предприятие за ремонт на пътнически вагони, авторемонтна дейност, машиностроителни услуги на фирми и граждани.

Локомотивно депо – гр. Левски – обслужва дизелови локомотиви, пътуващи по направление Свищов – Троян. Локомотивите престояват за ревизия и техническо обслужване.

База „КИП и А“ – единствено по рода си предприятие в страната. Ремонтира измервателните и контролиращи уреди, използвани в системата на БДЖ.

Днес и трите предприятия не функционират.

Туризм

Създаваната досега хотелска база в града е насочена за удовлетворяване на обичайни нужди за преспиване, а не във връзка с туристически посещения в общината. Към днешна дата в общината съществуват единствено следните хотелски бази в гр. Левски:

- В лесопарк „Шаварна”, ресторант – 20 легла в двойни стаи;
- Към ресторант „Аризона” на ул. „Хр. Смирненски” – 20 легла;
- Към ресторант „Перфекто”, част от комплекс „Абсолют+” – 20 легла.

Тази леглова база е само на територията на гр. Левски и няма да е достатъчна при провеждане на по-големи събития и съответно по-голям брой туристи и посетители.

Този въпрос е от ключова важност тъй като община Левски си е поставила за цел да развива различни видове туризъм – селски, екологичен, спортен /риболовен/, който изисква възможности за преспиване и по селата – къщи за настаняване или други малки бази.

VI.2. Демографски показатели

Към 31.12.2016 г., населението на община Левски възлиза на 18 149 души²¹. Това поставя общината на четвърто място в областта по брой на населението, след общините Плевен, Червен бряг и Долна Митрополия.

Таблица 21. Брой на населението в област Плевен по общини за 2017 година

Област / община	Брой
Област Плевен	248 138
Община Белене	8 983
Община Гулянци	10 875
Община Долна Митрополия	18 511
Община Долни Дъбник	11 002
Община Искър	6 287
Община Кнежа	12 613
Община Левски	18 149
Община Никопол	8 332
Община Плевен	122 181
Община Пордим	5 763
Община Червен бряг	25 442

Общината включва 13 населени места – град Левски и 12 села. Малко повече от половината от жителите населяват град Левски (9 148 души). До 2012 година селското население е било по-многобройно. Причина за това е по-високата смъртност в селата, като резултат от струпване на по-възрастното население там.

За последните пет години се наблюдава намаление в броя на населението в община Левски, както при градското, така и при селското население. Тази тенденция е характерна за област Плевен и страната като цяло.

Гъстотата на населението в община Левски за 2017г. е 43,8 д./кв.км. Показателят е по-нисък от средния за област Плевен (54,9 души/кв.км) и от този за Р България (65,3

²¹ По данни на НСИ: <http://www.nsi.bg/bg/content/2975/>

души/кв.км). Пряк резултат от намалението на населението в общината са по-ниските стойности при гъстотата в последните години.

Намалението на населението е един от основните лимитиращи фактори за бъдещото развитие на общината, които негативно ще се отразят най-вече върху работната сила и възпроизводствения му потенциал.

По данни на НСИ от 2017 г. в община Левски има четири села с население над 1000 души – Асеновци, Градище, Малчика, Обнова. С население под 100 души е само село Варана.

Таблица 22. Население по населени места в община Левски

Селище	Брой жители
Град Левски	9 148
Село Обнова	1 834
Село Асеновци	1 310
Село Малчика	1 241
Село Градище	1 016
Село Българене	772
Село Козар беле	708
Село Аспарухово	572
Село Трънчовица	524
Село Изгрев	446
Село Стежерово	434
Село Божурлук	106
Село Варана	38

Възрастовата структура на населението показва висок дял на трудоспособния контингент в общината – 54%, което е малко по-ниско от средното за страната (61%). Наблюдава се характерният за България по-висок дял на населението в надтрудоспособна възраст, в сравнение с този в подтрудоспособна.

Таблица 23. Население в над, под и трудоспособна възраст

Левски	18 149	8 804	9 345	9 148	4 377	4 771
Под трудоспособна възраст	2 461	1 248	1 213	1 353	681	672
В трудоспособна възраст	9 876	5 348	4 528	5 286	2 764	2 522
Над трудоспособна възраст	5 812	2 208	3 604	2 509	932	1 577

VII. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT-АНАЛИЗ)

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
✓ Добра общинска нормативна база в подкрепа опазването на околната среда; ✓ Наличие на съхранена мрежа от защитени територии и територии от мрежата Натура 2000 ; ✓ Разнообразни ландшафти, включително такива с преобладаващ естествен характер и съхранено биоразнообразие ✓ Наличие на добре функционираща и ефективна система за сметосъбиране и управление на отпадъците в общината; ✓ Наличие на изградена канализационна система в общинския център ✓ 100% водоснабдяване на населението; ✓ Почвени ресурси със съхранен потенциал и без наличие на сериозни по размер замърсявания на почвите;	✓ Условия за замърсяване на атмосферния въздух (комплекс от естествени и антропогенни фактори) и на водите, вкл. питейните (антропогенни фактори); ✓ Напреднала в антропогенизацията си природна среда, повлияна от земеделската специализация на общината; ✓ Лошо състояние на пътната инфраструктура; ✓ Лошо състояние на ВиК инфраструктурата; ✓ Ограничени финансови ресурси на общинския бюджет за разработване и прилагане на проекти за опазване на околната среда; ✓ Липса на канализация извън общинският център; ✓ Наличие на старо нерекултивирано депо за твърди битови отпадъци, разположено непосредствено до речното легло на р. Осъм
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
✓ Наличие на съхранено биоразнообразие с потенциал за развитие на пчеларство, билкарство, лов и риболов, туризъм; ✓ Условия за използване на ВЕИ; ✓ Наличие на разнообразни екосистеми в общината с добър потенциал за предоставяне на разнообразни екосистемни услуги ✓ Условия за използване на предимствата на биологичното земеделие; ✓ Възможност за увеличаване на контактите и сътрудничеството на вътрешнообластно и	✓ Концентрация на стопанска дейност и на население в един локалитет (град Левски) – предпоставка за замърсяване на въздуха и водите; ✓ Под влияние на климатичните промени – обилни валежи или продължителни засушавания (наводнения, свлачища, влошено качество на водите, пожари);

междуобластно ниво в областта на опазването на околната среда; ✓ Възможности за подобряване на състоянието на околната среда чрез подобряване на състоянието и технологичното обновяване на екологичната инфраструктура	
---	--

Както е видно от проведения анализ, основните предимства на община Левски се свързват с наличието на разнообразни ландшафти, добре изградена мрежа от защитени зони, «вписващи» се в общия модел за развитие на местната икономика, както и значителни поземлени ресурси със съхранен потенциал и без наличие на сериозни замърсители. За преодоляването на слабите страни (повечето от които унаследени проблеми, производни на стопанските функции на общината) и на съвременните предизвикателства, произтичащи от динамични естествени фактори на средата, е необходима приемственост и последователност в провежданата политика с активизиране по отношение привличането на инвестиции и ефективното оползотворяване на средства (обвързване на общинския бюджет с различни програми, финансирани от правителството и фондовете на ЕС) в подкрепа на нейните решения. Община Левски има наличен природен потенциал и многобройни възможности за перспективното му усвояване в подкрепа на благосъстоянието на населението ѝ. Важна роля в тази насока имат:

- обновяването на стопанската и селищната инфраструктура
- правилна ориентация в новите стратегически цели за развитие на региона
- умело стопанско управление на природните активи, без риск за опазването на околната среда
- създаването на добър административен капацитет
- мотивация на населението и привличането му в реализацията на общинската политика
- и използването на предимствата на активните междуобщински взаимодействия.

VIII. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА ЛЕВСКИ

Настоящата програма е разработена като неразделна част от цялостната стратегическа рамка за развитие на общината и се основава на принципните позиции за приемственост в общинската политика, интегриран подход в управлението на територията и устойчивост на търсените резултати. На това основание община Левски се придържа към следната визия за управление на процесите, свързани с околната среда:

Визия

Опазване и поддържане на оптималното състояние на околната среда в община Левски чрез ефективна политика за устойчиво използване на природно-ресурсния потенциал на територията, минимизиране на проблемите и усвояване на сравнителните предимства на общината за увеличаване на благосъстоянието на населението и повишаване на жизнения стандарт.

Програмата се основава на задълбочен анализ на актуалното състояние на околната среда в общината и на перспективите ѝ на развитие в контекста на общата политика за развитие на област Плевен и Северозападния район като цяло. Подборът на конкретни мерки за постигането на поставените цели и открояването на приоритетни сред тях е съобразено с реалните възможности на общината, потребностите на населението ѝ и общата визия за развитие на страната ни като част от Европейската общност.

IX. ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА ЛЕВСКИ

а. Стратегически цели

Стратегическата ориентация на Програмата е към *използване на предимствата на общината по отношение на наличния природен капитал и увеличаване на неговия действителен принос (под формата на гъвкаво, рационално и устойчиво управление) за активизация на стопанството на общината и изграждане на привлекателна жизнена среда за населението ѝ.*

б. Специфични цели

В подкрепа на общата визия и стратегия на общинската политика за опазване на околната среда на община Левски са поставени следните конкретни специфични цели:

- Опазване на качествата на атмосферния въздух
- Опазване на качествата на повърхностните и подземните води в общината и осигуряване на пресни питейни води за населението
- Опазване и поддържане на качествата на почвените ресурси
- Опазване на биологичното разнообразие и на естествените ландшафти
- Подобряване на системата за управление на отпадъците
- Предотвратяване на риска от неблагоприятни природни явления – наводнения, свлачища, ерозия, пожари
- Адаптация на климатични промени
- Информационно обезпечаване
- Правно регулиране на дейностите по опазването на околната среда
- Повишаване на административния капацитет
- Участие на населението при разрешаване на проблемите по опазването и поддържането на околната среда
- Привличане на инвестиции в производства и дейности, способстващи опазването на околната среда

с. Приоритети

Формулираните тук приоритети унаследяват целите и дейностите, към които се е придържала и се придържа понастоящем общинската политика в областта на опазване на околната среда, и стимулират нарастването на нейната ефективност:

- *Насърчаване и инвестиране в екологосъобразна общинска инфраструктура (транспорт, селско стопанство, води, опазване на природата)*
- *Устойчиво използване на природно-ресурсния потенциал с отчет на всички налични функции и екосистемни услуги на ландшафтите (материални, регулиращи и поддържащи, културни)*
- *Опазване на биологичното разнообразие и естествените местообитания*
- *Повишаване на административния капацитет, обществената информираност и нивото на екологичното образование*

Х. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Предложените мерки са систематизирани в Приложение 1 към настоящия документ.

Х.1. Опазване на качествата на атмосферния въздух

Основните цели по отношение опазването чистотата на атмосферния въздух се свързват с:

- Намаляване нивата на емисиите от фини прахови частици и ЛОС, серен диоксид и азотен диоксид, с оглед спазване на нормите за тези замърсители в атмосферния въздух;
- Поддържане на добрите качества на атмосферния въздух в общината за защита на здравето на населението;
- Опазване на естествената природна среда в подкрепа на местното стопанско развитие (екологично земеделие, животновъдство, екотуризм, културен туризм и пр.);
- Опазване и поддържане на естественото състояние на защитените природни обекти и естествените горски системи, които имат основни регулиращи функции върху качеството на атмосферния въздух.

Критериите, прилагани в подбора на конкретни мерки за реализация на целите на настоящата програма се свързват с потенциалния риск за човешкото здраве и възможните негативни въздействия върху чувствителни ландшафти и екосистеми.

На това основание програмата предлага следните мерки:

1. Разширяване и ускоряване на дейностите за поэтапна рехабилитация на транспортната мрежа в общината и поддържане на прилежащите ѝ територии (транспортно озеленяване)
2. Стимулиране на дейности, свързани с повишаването на енергийната ефективност и ограничаване използването на твърди горива за отопление
3. Разширяване на броя на газифицираните обекти в промишлените зони на град Левски

4. Увеличаване на благоустроените площи в селищна среда. Реконструкция и разширяване на обектите от зелената система на общината. Създаване на нови зелени площи край културни и исторически обекти.
5. Превенция на пожарите
6. Засилване на контрола по изпълнение на *наредбите и нормативната уредба за опазване на околната среда и за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система на територията на община Левски.*

Х.2. Опазване на качествата на повърхностните и подземните води в общината и осигуряване на пресни питейни води за населението

Основните цели, свързани с опазването на водите и водните ресурси в община Левски се свеждат до:

- Осигуряване на достатъчно количество чисти питейни води за населението
- Осигуряване на достатъчно количество водни ресурси за развитието на общината
- Гарантиране качеството на повърхностните и подземните води в общината.

Критериите, прилагани в подбора на конкретни мерки за реализация на целите на настоящата програма се свързват с:

- антропогенните и природни рискове, свързани с качеството и количеството на водните ресурси
- потенциалния риск за човешкото здраве
- екологичен минимум за поддържане на природните баланси
- естествените условия и предпоставки за формиране на водни ресурси.

Предприетите мерки са в съгласие с изискванията на националното законодателство и с Плана за управление на речните басейни в Дунавския регион. На това основание програмата предлага следните комплекси от мерки:

1. Поетапно изграждане на необходимата инфраструктура в сектора – водоснабдителна, канализационна, пречиствателна (както за отпадни, така и за питейни води). Това е комплекс от мерки, насочени към: намаляване на загубата на питейни води и замърсяването им в процеса на водоснабдяване;

- предотвратяване на замърсявания, породени от битово-отпадни, канализационни, промишлени води; осигуряване на пречистване на водите;
2. Поддържане ефективна система за управление на отпадъците в община Левски. Този комплекс от мерки е насочен към преодоляване на проблемите, породени от сметищата в общината - обезвреждане и рекултивиране на старото депо, отстраняване на нерегламентирани сметища като основен източник на биогенно замърсяване (вкл. отпадъци от личните стопанства);
 3. Стимулиране на екологичните земеделски практики за преодоляване на проблемите (биогенно замърсяване на подпочвени води), породени от несъобразено използване на торове и препарати за растителна защита;
 4. Превенция на наводненията и създаване на организация за намаляване на негативния ефект от наводненията. Този комплекс от мерки включва дейности по поддържане и укрепване на реките и язовирите, почистване от наноси и отпадъци, контрол на дейности, водещи до промяна на хидроморфологичните характеристики на водните тела;
 5. Полагане на грижи за поддържането на висок процент на лесистост в речните водосбори. Изграждане на санитарно-охранителни зони около водоизточниците на питейно-битово водоснабдяване;
 6. Работа с обществеността. Повишаване на обществената информираност във връзка с проблемите, породени от замърсяването на водите;
 7. Проучване на наличните водни ресурси и въвеждане на данните в регистър. Този комплекс е насочен към идентифициране на възможностите за осигуряване на достатъчно количество питейни води за населението и осигуряване на контрол върху усвояването на ресурсите;
 8. Създаване на предпоставки за провеждането на регулярни мониторингови наблюдения върху състоянието на повърхностните и подземните води;
 9. Ефективен контрол върху спазването на Общинските наредби. Въвеждане на глоби и санкции за неспазване на условията на водовземане.

Х.3. Опазване и поддържане на качествата на почвените ресурси

Основните цели, свързани с опазването на почвените ресурси в община Левски се свеждат до опазване на почвената покривка в общината в качеството ѝ на природен ресурс, осигуряващ основните функции на територията ѝ. Критериите, прилагани в

подбора на конкретни мерки за реализация на целите на настоящата програма се свързват с:

- Риск за човешкото здраве
- Риск от протичането на неблагоприятни процеси в почвите, водещи до отклонения в продуктивността им и деструкция
- Ограничаване на загубите на продородни земи и горски площи, производни на промяната във функционалното предназначение на земите.

Предприетите мерки са в съгласие с изискванията на националното законодателство и свеждат основно до:

1. Стимулиране на биологичното земеделие и контрол върху условията за използване на торове и препарати за растителна защита
2. Регламентиране на терените, използвани за пашуване и контрол върху естественото им състояние
3. Провеждане на залесителни и други рекултивационни мероприятия върху терените, засегнати от ерозия
4. Възстановяване на нарушени терени (сметища, строителство на обекти от инфраструктурата и др.) и контрол върху състоянието им
5. Контрол върху промяната на функционалното предназначение на земите и ограничаване на извеждането на терени от земеделския и от горския фонд
6. Създаване на предпоставки за провеждане на мониторинг на неблагоприятни и опасни процеси в почвите.

Х.4. Опазване на биологичното разнообразие и на естествените ландшафти

Основните цели, свързани с опазването на биологичното разнообразие в община Левски се свеждат до:

- Съхраняване, укрепване и възстановяване на уязвими екосистеми, местообитания и видове;
- Опазване на естествените ландшафти в общината в качеството им на определящ фактор за поддържането на природните баланси на територията (поддържащи и регулиращи функции) и осигуряването на важни естествени ресурси – вода, чист въздух, плодородни почви;

- Опазване на естествените ландшафти и биологичното им разнообразие като източник на стопански ресурси за развитието на общината.

Предвид на пространствената конфигурация в разпределението на обработваемите, горски и урбанизираните площи в Общината следва да се отчита, че поддържането на горските ландшафти и на крайречните комплекси в максимално близки до естествените им характеристики ще има положително влияние върху устойчивостта на екологичните процеси върху цялата територия на Общината. Горските и крайречните ландшафти имат изразителни функции по: регулиране на качеството на водите и въздуха, регулиране на почвената ерозия и намаляване на въздействието на определени природни бедствия, регулиране на биоразнообразието, поддържане на почвоформиращите процеси, разпределението и преразпределението на хранителни вещества, формирането на водните ресурси и др. Мерките, заложи в настоящата програма са ориентирани към:

1. Провеждането на залесявания и други мерки (в съгласие с горскостопанските планове) за поддържане и опазване на горите в общината;
2. Картиране и оценка на екосистемните услуги в Община Левски и тяхната интеграция в местното общинско развитие;
3. Информирание и привличане на обществеността към опазването на биологичното разнообразие. Тук следва да се предвидят информационни кампании в подкрепа на зоните по Натура 2000; условията за събиране на лечебни растения; опасностите, свързани с инвазивните видове и пр.
4. Засилване на контрола по изпълнението на *Наредба №16 на ОбС Левски* и задълженията, произтичащи от националното законодателство.

Х.5. Подобряване на системата за управление на отпадъците

Целта е да се осигури екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда. През настоящия период (2014-2020) община Левски изпълнява целенасочено разработена програма за управление на дейностите по отпадъците, адекватна на съвременните характеристики и перспективите в развитието на общината.

Х.6. Предотвратяване на риска от неблагоприятни природни явления – наводнения, свлачища, ерозия, пожари

Анализът на природните фактори и условия показва, че на съвременния етап територията е изложена на риск от: засушаване, поройни валежи, наводнения, деструкции на речните корита под влияние на наводненията, почвена ерозия, срутищно-свлачищни процеси, пожари и пр. Целта на предложените мерки е превенция на неблагоприятни природни явления и готовност на общината за действия в случай на проява на подобни явления.

Адаптация на климатични промени

Съвременните колебания в климата, и в частност – тяхното отражение върху климатичните режими в Европа, дават основание да се приеме, че в обхвата на анализирания територия е възможна проявата на климатични явления, носещи определен природен риск – продължителни засушавания, формиране на екстремно високи температури, поройни извалявания в кратки периоди и др. На това основание отговорните органи по управлението на територията следва да обърнат сериозно внимание по отношение превенцията на рисковите процеси, съпровождащи климатичните колебания – наводнения, ерозия, ветрове с висока скорост, дефицит на пресни води, засоляване на почвите, настаняване на нетипични (инвазивни) видове и пр.

В тази връзка специални грижи изисква поддържането на естествената горска растителност, поддържането на речните корита и съхраняването на растителността в заливните тераси, недопускане нарастването на антропогенното натоварване върху пасищни земи.

Община Левски би могла да се възползва от предимствата на територията си, като превърне климатичните колебания в актив. Това е възможно посредством разширяване на инвестициите във ВЕИ сектора, производство на топлолюбиви култури (в т.ч. и с качествата на биогорива), организиране на специализирани видове туризъм и др.

На отговори на посоченото дотук настоящата програма прилага следните мерки за адаптация на климатичните промени:

1. Проучвания, насочени към реалните потребности от вода в бита и промишлеността на общината. Разработване на стратегия за оптимизиране на водоползването;

2. Реконструкция и намаляване на загубите във водоснабдителните мрежи;
3. Подобряване на състоянието на горите и борба с ерозията;
4. Адаптиране на земеделието и насърчаване отглеждането на култури, изискващи по-малко вода.

X.7. Информационно обезпечаване

Наличието на обективна и адекватна информация по състоянието на околната среда в общината има определящо значение за ефективното ѝ опазване в подкрепа на устойчивото развитие на територията и поддържането на здравословна среда за живот на населението. Приоритетно значение за общината има поддържането на регистър на всички проекти и дейности, свързани с опазването на околната среда и активизирането на контактите със специализирани институции („ВиК Плевен” – район Левски, ТП ДГС Левски, НИГТГ БАН, БДЧР и др), които могат да подпомогнат създаването на информационна база за целите на изпълнението на мерките, залегнали в настоящата програма.

X.8. Правно регулиране на дейностите по опазването на околната среда

Опазването на околната среда на местно ниво ще се осъществява чрез:

- изпълнението на настоящата Общинска програмата за опазване на околната среда 2017-2020
- изпълнението на Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците 2014-2020
- спазването на Наредбите, приети от ОбС Левски, имащи отношение към опазване компонентите на околната среда.

X.9. Повишаване на административния капацитет

За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран с:

- разработване на политиката за опазването на околната среда и прилагането ѝ на местно ниво;

- инициране и налагане на мерките по прилагане на законодателството;
- упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни.

X.10. Участие на населението при разрешаване на проблемите по опазването и поддържането на околната среда

Участието на обществеността в цялостния процес по опазването на околната среда е от определящо значение за ефективността на общинската политика в тази насока. Отчитайки факта, че занижената екологична култура е причина за отсъствие на гражданска позиция спрямо чистотата в селищна среда, браконьерството и незаконната сеч, нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и пр. е необходимо да бъде разработена образователна и комуникационна програма по проблемите, свързани с опазването на природата.

X.11. Привличане на инвестиции в производства и дейности, способстващи опазването на околната среда

Нарастването на екологосъобразните производства и дейности и увеличаването на средствата, предназначение за опазването на околната среда ще гарантира изпълняването на наредените в настоящата програма мерки и ще подпомогне общината за трайно поддържане на добри резултати. За тази цел е необходимо общината да разработи политика за привличане на инвестиции, както и за стимулиране на местни инвеститори за участие в дейностите по опазването на околната среда в общината.

XI. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Координацията по изпълнението на програмата следва да се осъществява съгласно нормативната база, организационната структура на общината и приетия Устройствен правилник.

Съгласно чл. 15, ал.1, т. 10 от Закона за опазване на околната среда, „Кметовете на общини... определят лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда“. В община Левски, служителите, които отговарят за управлението на околната среда са в така наречената специализирана администрация, към Дирекция „Градоустройство и архитектура“.

Кметът на общината следва да назначи комисия, която да следи изпълнението на програмата. Подходящо е комисията да се събира веднъж на два месеца, като се обсъждат реализираните и предстоящите дейности, вземат се решения за възникнали проблеми, а два пъти годишно се изготвят отчети за напредъка.

При изпълнението на програмата следва да се следят заложените в плана за действие срокове и очакваните конкретни резултати.

В случай на настъпване на промени в нормативната база или възникнала необходимост от промяна на заложените мерки и дейности, Комисията следва да внесе мотивирано предложение до Общински съвет Левски за актуализация на програмата.

Програмата за опазване на околната среда е публичен документ, който следва да е достъпен за компетентните органи, заинтересовани страни и гражданите на интернет страницата на община Левски – www.oblevski.com.

ХІІ. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: Мерки в изпълнение на Програмата за управление на околната среда на община Левски за периода 2017-2020

№	Дейности и мерки	срок за изпълнение	отговорни лица	финансови средства и източници на финансиране	индикатор	очакван ефект
1.	Атмосферен въздух					
1.1.	Разширяване и ускоряване на дейностите за поетапна рехабилитация на транспортната мрежа в общината и поддържане на прилежащите ѝ територии (транспортно озеленяване)	постоянен	кмет/ОбС/специализирани организации	Държавен бюджет/ОП/ОбБ, Национални източници	Брой изпълнени проекти на обновена (или изградена) пътна мрежа	подобряване на качествата на околната среда
1.2.	Стимулиране на дейности, свързани с повишаването на енергийната ефективност	постоянен	кмет/ОбС/специализирани организации	Държавен бюджет /ОП/ОбБ	брой реализирани проекти	подобряване на качествата на околната среда и снижаване използването на енергия
1.3.	Оказване на подкрепа при разширяване на броя на газифицираните обекти в промишлените зони на град Левски	2020	кмет/ОбС/специализирани организации	Държавен бюджет /ОП/ОбБ	Брой газифицирани обекти	Подобряване на качеството на атмосферния въздух
1.4	Стимулиране на дейности, свързани с използването на ВЕИ на територията на общината (соларна енергия)	постоянен	кмет/ОбС/специализирани организации	Държавен бюджет /ОП/ОбБ	Брой създадени програми и брой реализирани проекти	подобряване на качествата на околната среда
1.5.	Увеличаване на благоустроените площи в селищна среда. Реконструкция и разширяване на обектите от зелената система на общината. Създаване на	постоянен	кмет/ОбС/Дирекция „Градоустройство и архитектура“ /специализирани организации	Държавен бюджет /ОП/ОбБ. Национални източници. Оперативна програма ОС 2014-2020	брой реализирани проекти	подобряване на качествата на околната среда

	нови зелени площи край културни и исторически обекти					
2.	Повърхностни и подземни води, водни ресурси					
2.1.	Поетапна рехабилитация и обновяване на водоснабдителната инфраструктура	постоянен	кмет / специализирани организации	Държавен бюджет, Национални и Европейски фондове /ОП/ПРСР/ОББ	брой реализирани проекти	подобряване на качеството на питейната вода и намаляване на загубите
2.2.	Поетапно изграждане на селищна канализационна инфраструктура	постоянен	кмет / специализирани организации	Държавен бюджет, Национални и Европейски фондове/ОП/ОББ	брой реализирани проекти	подобряване на качествата на околната среда
2.3.	“Изграждане на ПСОВ за над 10 000 екв.ж., реконструкция и доизграждане на канализационната система в гр. Левски”	до-2020	кмет / специализирани организации	ОПОС 2014-2020/ОББ	брой реализирани проучвания и брой разработени проекти	подобряване на качеството на питейната вода
3.	Почвени ресурси					
3.1.	Стимулиране на екологично чисти земеделски практики; контрол върху използването на торове и препарати за растителна защита, изгарянето на стърнищата и др.	постоянен	Кмет/ Дирекция „Градоустройство и архитектура“ / специализирани организации	Държавен бюджет /ОП/ОББ	брой предприети дейности и реализирани мероприятия	ограничаване на риска от биогенно замърсяване на води и почви
3.2.	Провеждане на залесителни и други рекултивационни мероприятия върху терените, засегнати от ерозия	постоянен	Дирекция „Градоустройство и архитектура“ // специализирани организации	Национални и Европейски източници/Държавен бюджет /ОП/ОББ	брой предприети дейности и реализирани мероприятия	ограничаване на риска от ерозия на почвите
3.3.	Възстановяване на нарушени терени (сметища, строителни обекти и др.) и	постоянен	Дирекция „Градоустройство и архитектура“ /	Държавен бюджет /ОП/ОББ	брой предприети дейности и реализирани мероприятия	ограничаване на риска от ерозия на почвите

	контрол върху състоянието им		РИОСВ Плевен специализи рани организаци и			
4.	Биологично разнообразие и естествени ландшафти					
4.1.	Поддържане на естествената горска растителност в речните водосбори и речните тераси. Провеждане на залесявания при необходимост.	постоянен	Дирекция „Градоустройство и архитектура“	Национални и Европейски източнициДържавен бюджет /ОП/ОББ	брой реализирани проверки и и реализирани мероприятия	подобряване на качествата на околната среда
4.2.	Създаване на регистър на лечебните растения с търговско значение на територията на общината, находища, и завишен контрол по отношение опазване на лечебния ресурс на територията на общината и поощряване на култивираното отглеждане на билки	2018/ Постоянен контрол	Дирекция „Градоустройство и архитектура“	Държавен бюджет /ОП/ОББ	Създаден регистър, Брой реализирани проверки	Поддържане на природо-ресурсния потенциал
5.	Управление на отпадъците					
5.1.	Изпълнение на мерките, залегнали в Програмата за управление на отпадъците в община Левски	постоянен	кмет/ Дирекция „Градоустройство и архитектура“/ специализи рани организаци и	Държавен бюджет /ОП/ПРСР/ОББ	брой предприети дейности и реализирани мероприятия	подобряване на качествата на околната среда
5.2.	Реализация на „Проект за рекултивация и след експлоатационни грижи“ на закритото депо за ТБО в община Левски	2018-2019	кмет/ Дирекция „Градоустройство и архитектура“/ специализи рани организаци и	ПУДООС, Държавен бюджет/ОББ	Изработен план за закриване на депото и стартирал проект за рекултивацията му	подобряване на качествата на околната среда
6.	Предотвратяване на риска от неблагоприятни природни явления					
6.1.	Превенция на пожарите	постоянен	кмет/ Дирекция	Държавен бюджет	брой предприети	ограничаване на риска от

			„Градоустройство и архитектура“/ специализирани организации	/ОП/ПРСР/ОБ Б	дейности и реализирани мероприятия	възникването на неблагоприятни явления
6.2.	Превенция на наводненията и създаване на организация за намаляване на негативния ефект от наводненията: поддържане и укрепване на реките и язовирите; почистване от наноси и отпадъци; контрол на дейностите, водещи до промяна на хидроморфологичните характеристики на водните тела	постоянен	кмет/ОБС/специализирани организации	Държавен бюджет /ОП/ПРСР/ОБ Б	брой предприети дейности и реализирани мероприятия	ограничаване на риска от възникването на неблагоприятни явления
6.3.	Регламентиране на терените, използвани за пашуване и контрол върху естественото им състояние	постоянен	Дирекция „Градоустройство и архитектура“	Държавен бюджет /ОП/ПРСР/ОБ Б	брой реализирани проверки и и реализирани мероприятия	ограничаване риска от ерозия на почвите
7.	Адаптация на климатични промени					
7.1.	Проучвания, насочени към реалните потребности от вода в бита и промишлеността на общината. Разработване на стратегия за оптимизиране на водоползването	2018	отдел УТЕОС/специализирана организация	Държавен бюджет /ОП/ОББ	разработена стратегия	оптимизиране на водоползването
8.	Информационно обезпечаване					
8.1.	Поддържане на регистър на всички проекти и дейности, свързани с опазването на околната среда, вкл.: 1.Регистър на всички дейности,	постоянен	кмет/ зам.кмет /ОБС/ Дирекция „Градоустройство и архитектура“	Държавен бюджет /ОП/ОББ	създаден информационен архив	контрол върху процесите на замърсяване на компонентите на средата и в подкрепа на дейностите

	свързани реконструкцията на нарушени терени; 2.Регистър на всички дейности, свързани с почистването на нерегламентиран и сметища					по ограничаване на риска от възникването на неблагоприятни явления
8.3.	Проучване на наличните водни ресурси в общината и въвеждане на данните в регистър – общи количества, % на оползотворяване, неоползотворен потенциал, начин на стопанисване, отговорни институции	2016	Дирекция „ГиА“ специализирани организации	Държавен бюджет /ОП/ОББ	създаден регистър	идентифициране на възможностите за осигуряване на достатъчно количество питейни води за населението и осигуряване на контрол върху усвояването на ресурсите
9.	Правно регулиране на дейностите по опазването на околната среда					
9.1.	Актуализация на съответните общински наредби, в съответствие с изискванията и целите на националното законодателство	постоянен	главен юристконсулт/ Дирекция „Градоустройство и архитектура“	ОББ	Приети от ОБС актуализиран и наредби	актуални документи за управление на дейностите по опазването на околната среда
9.2.	Засилване на контрола върху изпълнението на наредбите на ОБС Левски в сектора опазване на околната среда. Създаване на инспекторат.	постоянен	кмет/ зам.кмет /ОБС/ отдел УТЕОС	ОББ	Брой контролиращи и брой реализирани проверки и наложени санкции	контрол върху процесите на замърсяване на компонентите на средата
9.3.	Контрол върху промяната на функционалното предназначение на земите и ограничаване на изваждането на терени от земеделския и от горския фонд	постоянен	кмет/ зам.кмет /ОБС/ Дирекция „Градоустройство и архитектура“	ОББ	брой реализирани проекти	превенция срещу загуба на природни ресурси
10.	Повишаване на административния капацитет					
10.1.	Обучение на общинската администрация,	постоянен	кмет	ОП/ОББ	брой реализирани обучения и	подобряване на системата за

	отговорна за изпълнението на дейностите по опазване на околната среда				участие на общинската администрация в проекти с екологична насоченост	управление на дейностите по опазването на околната среда
11.	Участие на населението при разрешаване на проблемите по опазването и поддържането на околната среда					
11.1	Повишаване на обществената информираност във връзка с проблемите, породени от замърсяването на водите и популяризиране на биологичното земеделие, компостирането, разделното събиране на отпадъци и др.	постоянен	Дирекция „Градоустройство и архитектура“	ОП/ОББ	брой реализирани информационни кампании и брой реализирани обществени мероприятия	подобряване на системата за управление на дейностите по опазването на околната среда
11.2	Информирание и привличане на обществеността към опазването на биологичното разнообразие. Тук следва да се предвидят информационни кампании в подкрепа на зоните по Натура 2000; условията за събиране на лечебни растения; опасностите, свързани с инвазивните видове и пр.	постоянен	Дирекция „Градоустройство и архитектура“	ОП/ОББ	брой реализирани информационни кампании и брой реализирани обществени мероприятия	подобряване на системата за управление на дейностите по опазването на околната среда
11.3	Повишаване на обществената информираност относно явления с рисков характер (срутища, свлачища, наводнения, земетресения) и правилата на реакция при тяхната проява	постоянен	Дирекция „Градоустройство и архитектура“	ОП/ОББ	брой реализирани информационни кампании и брой реализирани обществени мероприятия	подобряване на системата за управление на дейностите по опазването на околната среда
12.	Привличане на инвестиции в производства и дейности, благоприятстващи опазването на околната среда					
12.1.	Обучения и информационни кампании по	постоянен	Общинска администрация	ОППРСР/ОББ	Реализирани обучение и брой обучени	Нарастване на инвестициите

	ПРСР и ОПКИ относно възможностите за реализирането на инвестиционни проекти с екологична насоченост или произвеждащи екопродукти					е в сектори произвеждащ и екопродукти или екологична насоченост
--	---	--	--	--	--	---

